

РАШБИЛ БЕН ШӘМӘЈ

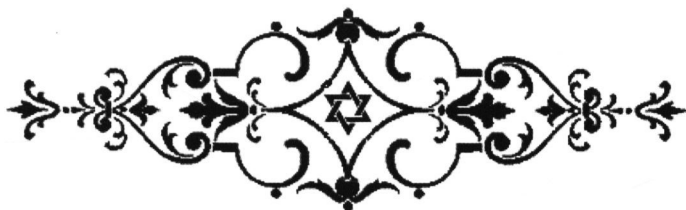
ЗИНДӘКУНИ-НӘГҮЛИ

РАШБИЛ БЕН ШӘМӘЈ

ЗИНДӘКУНИ-НӘГҮЛИ

*Ә Гүбә, ә Нју-Йорк нүвүсдиһо, вихдә
оморә шиrho, гәзәлһо, поемәһо, чорризәһо
нә овсунәһој шоир ән хәлг чуһурһој доги
Рашбил бен Шәмәј.*

Бруклин, Нју-Йорк
2013

*Зиндәкуни инсон нәгули-нәгүл,
У әдәј пар зәрә дүнјоһ имурә.
Доғорһо варафдә, доғорә кәшдә,
Уни дорәниһо војкәһојмурә.
У әдәј пар зәрә дүнјоһ имурә.*

Рашбил бен Шәмәј

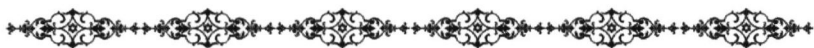

Рашбил бен Шәмәј

Әз товнәј шоир Рашбил бен Шәмәј
вә нүвүсдәһојү ә гәләм вәкүрдә
омориһо фикирһо

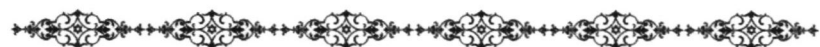
Поэт из Красной Слободы

Поселок был взбудоражен необычным для этих мест известием: избиратели пришли на встречу с депутатом Верховного Совета Азербайджана от Красной Слободы Губинского района известным азербайджанским поэтом Самедом Вургуном. Именно на встречу с любимым поэтом и примчался маленький Рашбил, забросив и уроки, и "ответственную" встречу по футболу с соседним классом. Однако перед входом в клуб его ждало разочарование - взрослые начальники приняли решение ввиду ограниченной вместимости клубного зала не разрешать присутствовать школьникам младших классов. Свободолюбивый подросток в знак протеста и с целью привлечения к себе внимания стал у входа в клуб и начал читать наизусть любимые произведения своего кумира - поэта Самеда Вургуна.

И, как результат, покоренные страстным упорством, организаторы встречи пропустили его в клуб. Необходимо отметить, что увлечение подростком поэзией началось с самого начала его приобщения к школьной литературе. Мальчик буквально проглатывал произведения советских азербайджанских поэтов.

Именно это своевременно подтолкнуло Рашбила стать на путь самостоятельного творчества. Ещё учась в 5-ом классе, мальчик начинает писать

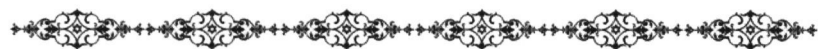

воспевающие родной край, родину. Одним из серьезных его стихотворений было "Победа", посвященное Великой победе советского народа над фашистской Германией. Проживая в живописной местности, Рашбил уже более уверенно создает любовью пропитанные прекрасные стихотворения о родном крае. Рашбила начинают приглашать на различные школьные вечера и праздники, устраиваемые сельчанами в клубе, где он с гордостью читает, пока еще слабые, но уже свои стихи. В старших классах переход в юношество незаметно в нем пробуждает создание стихотворений, воспевающих романтику первой любви.

Окончив в 1953 году азербайджанскую среднюю школу, юноша оказался перед выбором: профессии юриста, рекомендуемой ему родителями, или отдать себя изучению иностранных языков. Рашбил настоял на своем выборе, и вскоре он поступает в Азербайджанский Педагогический институт иностранных языков на факультет английского языка. Находясь в шумной и дружной студенческой среде, Рашбил расширяет тематику лирики любви и успешно осваивает сочинения небольших шуточных эпиграмм и реприз. Он углубляет свои познания изучением поэзии раннего Азербайджана и Востока в лице классиков - великого Низами, Физули, Омара Хайяма. Как успевающий студент факультета,

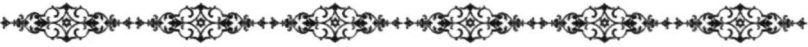

Рашбил принимает участие во встрече лучших студентов города с поэтом Самедом Вургуном в 1955 г. Эта встреча для Рашбила явилась судьбоносной, ибо выступление Самеда Вургуна было настолько эмоциональным и интересным, что студент уже тогда принимает решение обязательно перевести его с азербайджанского и тем самым приблизить творчество поэта к горско-еврейскому народу.

Окончив в 1957 году институт, Рашбил получает направление на преподавание английского азыка в средней школе города Девечи. Однако, уже в конце года его призывают на службу в армию, где он находится вплоть до августа 1961 года. Молодой человек возвращается к преподавательской деятельности, сначала в селении Пирэбедиль Девечинского района, в многонациональном селе Владимировка Губинского района, а вскоре в ново отстроенную Среднею школу в родной Красной Слободе (ныне им. Ханукова). Активная деятельность молодого педагога не осталась без внимания администрации школы и Рашбила Шамаева приглашают работать завучем. В содружестве с директором школы создается замечательный учительский коллектив. В школе был создан клуб интернациональной дружбы. В состав клуба входили ученики разных национальностей. 1968 школа стала участником ВДНХ по интернациональной дружбы, где с

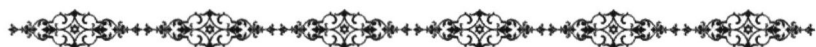

разными документами было выслано аудио кассета спектакля по американской пьесе "Санди". Группы школьников и их руководители были награждены значками, медалями и денежными вознаграждениями. Творческий подход Рашбила Шамаева которого в воспитании и обучении детей выдвигает школу на получение права представлять Азербайджанскую Республику на Всесоюзном фестивале школьников в городе Антрацит Ворошиловградской области. Участники фестиваля от средней школы поселка Красной Слободы заняли второе место среди множества представленных коллективов.

Однако Рашбил Шамаевич понимает, что отдавая себя административной деятельности в школе, он не уделяет должного внимания своему любимому литературному творчеству. После долгих колебаний Рашбил Шамаевич принимает единственно-правильное решение уйти из должности завуча школы. Теперь литератор может больше уделять внимание поэзии и переводам. Так педагог английского языка становится переводчиком с азербайджанского на горско-еврейский. И первый перевод, конечно, это пьеса Самеда Вургунa "Вагиф". Рашбил идет дальше: он со своими десятиклассниками ставит по пьесе спектакль, два раза в разные годы.

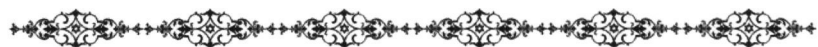
И, наверное, не было на то время в Красной Слободе жителя, который не посмотрел бы эту пьесу.

Наступило время, когда Рашбил Шамаевич с головой уходит в педагогическую деятельность. Сотни учеников с гордостью и уважением будут вспоминать своего любимого учителя, давшего им язык общения со всем миром - английский язык. За большой вклад в воспитательскую деятельность среди молодежи Рашбил Шамаев награждается почетным знаком "Отличник Просвещения". Одновременно, педагог не забывает свою мечту - он переводит на горско-еврейский язык многие классические произведения азербайджанских литераторов, тем самым раскрывая для своего народа культурные ценности страны проживания горских евреев. С юношества влюбленный в поэзию Низами, Рашбил с увлечением начинает переводить его стихи и афоризмы на горско-еврейский, так трогательно относясь к оригиналу, что перевод сохраняет весь колорит блистательного языка великого поэта. Рашбил создает целую плеяду замечательных стихотворений, посвященных своему народу, родине, ее героическому прошлому.

В 1995 году Рашбил Шамаевич переезжает на постоянное жительство в Нью-Йорк. И именно здесь, во всю ширь раскрывается талант Рашбила Шамаева и как поэта, и как переводчика, и как общественного деятеля. Первое, что он создает - это книгу на горско-еврейском языке " Овурд таза

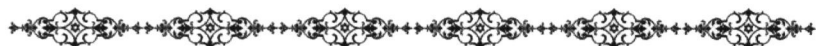

Бахархо", в которую вошли, помимо одноименной поэмы, рассказы о древней истории еврейского народа, повествующие о разрушении Первого и Второго Иерусалимских храмов и воспевающие патриотизм еврейских предков в борьбе против многочисленных ненавистных захватчиков и поработителей. Сюда же вошла историческая пьеса "Духдер Битулия", являющаяся уникальной в своем роде пьесой, впервые представленной в стихах на горско-еврейском языке. Произведение прославляет героический подвиг легендарной дочери еврейского народа - Юдиф. Книга принесла ошеломляющий успех её автору. Её презентация вылилась в праздник горско-еврейского народа, впервые получившего такой драгоценный литературный подарок. Каждый член вновь образовавшейся горско-еврейской общины считал честью иметь в личной библиотеке собственный экземпляр этого произведения с автографом самого автора Рашбила Шамаева. Можно с уверенностью сказать, что и великолепный поэтический стиль, и замечательный выбор темы первой книги духовно обогатил и поднял уровень культуры горско-еврейской общины на новую высокую ступень признания среди других национальных общин Кавказа.

Но автор не останавливается в своем творчестве сразу же создается вторая, не менее талантливая

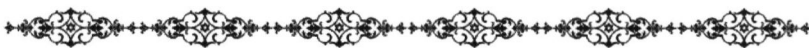
книга "С каждого дерева по одной ветке". Оригинальное название книги подсказывает, что в ней представлены авторские переводы произведений азербайджанских и других классиков на родной горско-еврейский язык. Сюда вошли поэмы Низами Гянджеви, драма С. Вургуна "Вагиф", рубайи Омара Хайяма и замечательные стихи поэта - философа Бахтияра Вахабаде.

Кроме этих переводов он еще перевел с английского некоторые рассказы Джека Лондона, Марка Твейна и сказание Мудрого Соломона состоявшегося из 31го частей.

Необходимо остановиться и на музыкальной деятельности Рашбила Шамаева. Вышел диск его песен в исполнении горско-еврейского певца Юсифа Бен Юхая. Теперь веселые и грустные народные напевы вошли почти в каждый дом горского еврея. Одновременно Рашбил Шамаев проводит большую общественную работу по созданию в Нью-Йорке горско-еврейской общины. Здесь как раз и пригодились педагогические навыки Рашбила Шамаева. Действуя словом и делом, а больше авторитетом народного поэта, бывший учитель находится в рядах организаторов.

Вполне справедливо, что с 2003 года после первого создателя синагоги горских евреев в Нью-Йорке Шломо Беняминава возглавить правление синагоги предложили Рашбилу Шамаеву. А через

три года ему доверили председательствовать в Совете старейшин горско-еврейской общины.

Община стремительно становилась на ноги, и вот уже в 2003 году создается собственная ежемесячная газета "Новый рубеж". И, разумеется, Рашбил Шамаев вошел в редколлегию газеты, уже не только как поэт и переводчик, но и как журналист и рассказчик. Многогранная деятельность принесла известность Рашбилу Шамаевичу далеко за пределами нью-йоркской общины. Он хорошо известен в литературных кругах Азербайджана и Израиля, о чем говорит его избрание в Союз писателей Израиля и Азербайджана.

Рашбил Шамаевич Шамаев (Рашбил Бен Шамай) находится в расцвете творческих сил и его читатели надеются, что еще немало его талантливых произведений, посвященных своему горско-еврейскому народу, увидят свет.

В настоящее время он работает над изданием новой книги, пожелаем ему успеха.

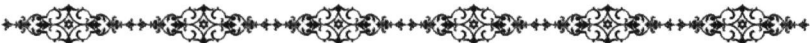
Марк Верховский

Член Союза писателей Северной Америки.

Член Союза журналистов Азербайджана.

Обладатель Специального Приза 3-его

Всероссийского Конкурса "Золотое Перо".

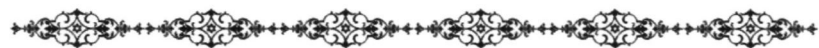

КЭРЭКИЈӘ КИТОБ

Војисдәни ә комончә һабил бош,
Војисдәни габој зәрә Камил бош,
Ә рұбајиш мидај лап Хәјјам бирә,
Әкәр түрә һүнәр тү һисд Рашбил бош!

Чәнд вәхти ә һәвәс хундәјү дәримһо (ә ин-
тизарү дәбиримһо) вә ә сабурсүзирәвоз кузәт
сохдәнимһо китоб әхир ки, дофус бирә руј
үшүг вини Хундә-хундә данусдим ки, иму ә
јә һиломикә офдорәјм вә ә шеир, сәнәтовоз
миданим нәфәс кәширә. Нүвүсдәһој Рашбил
бен Шәмәј поезијајмурә дијәш үшүглү сохд вә
иму јә кәм дур бисдорим әзу нүвүсдә оморихо
бәһзи шитә широһој ән јә кәм шоирһој чуһур-
һој доги.

Нүвүсдә широһо, поемоһо, пе"cho, рұбајиһој
шоир Рашбил бен Шәмәјә ә һәвәсәвоз хундә
оморә, дискһој мәһәниһојүрә, ән широһојүрә
шинрәнки ә тәмизә зуһун дәдәјиму шор бирә-
ним, әри әну ки уһо дүл имурә үшүг дорә.
Чуһурһој доги ән Америка јәки әзу үшүглүјә
шоир хәлг иму һисдиһо Рашбил бен Шәмәјә
нум дорәт: "Ән хубә одоми ән 2010 сал" әрчү
ки, у ә Америка, ә Канада, ә Гүбә, ә Исроил,
ә Москов вә ә үзкә үлкәһојкә зиһисдәнүтһо
хәлг хүшдә нәзник һисдиһо вә һәммәрә ә јә
чүм дирәниһо јә одомини. И чиро хосдәји ә

нүвүсдә широгој шоир дијәш очуг вәдини, Ә
шоир нүвүсүһо ә һәр широ бијо, дүл очуги,
фикир ојдунлуги, рүһ ән милләт, вә мәһәној
рачи бијо добу.

У бијо һәсонт, ширин вә локоник бу.

Шоир Рашбил ә јә широј Гүбә һәчи нүвүсди:

Ә рағһојмә әдәј чәрх хурдә хун тү,
Әз годо бәлоһо дур кәрдо чун тү,
Нә хурд Рашбил тә сироји әз нун тү,
Һәсрәт түрә әдәј кәширә Гүбә!

Ә широј "Мә кук ән јә чүклә хәлгүм" нүвүсди:

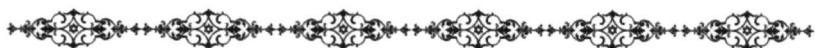
Мә кук ән јә чүклә хәлгүм,
Дүл мә амбар хосдә урә.
Ә дор әну вәһо вәлкүм,
Мүһүбәтү дошди мәрә.

Нүвүсдә һәр широј шоир, хундәкорә нәзник
овурдә әз хүшдә. Ә чорризаһој шоир дәриһо
фәлсәфи фикирһорә хүрдә сохдимкә уһо әриму
хуш оморә әрчү ки, уһо вәтәни, севкини, әри
тәшнәјә дүлһо ови, мәлһәми. Ә китоб хундәним:

Әј инсон! Әз ләһә шәкәр тији сох,
Огу вәдәшәндә дүлә хүрд мәсох.
Данусдикә јә дәрдлүрә, мәғбунә,
Ә јарајү мәлһәм вәни тү шор сох!

Әз дәсү нә парун лугәј јәкирәш,
Әз дору нә чумун лүкәј јәкирәш,

Тү һичиш нибәри ә хушдәрәвоз,
Данусди вәрәвун војкәј һәркирәш!

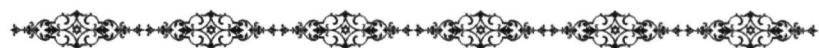
Шоир бирә һәсонт нисди. Нум шоирирә у одомиһо вәкүрдәни ки, уһо әз Худо дорә вәрки бәгәј ә хәлгәвоз бирә, јә психолоко хуно хосијјәт инсонһорә дуз ә сәр офдорә, әз рачиһој тәбиәт һәзз вәкүрдә вә уһорә јә рәссама хуно данусдәни варавундә. Ә Низами Кәнчәви киро шоир бијо нови бу.

Бијојт јә широјкәш шоир Рашбил бен Шәмәјә әз чүм кировуним:

Јә коф куј ки, рәһәт соху чун мәрә,
Јә коф куј ки, сухуну шәһәм дүл мәрә.
Гәмлүнүмкә јә кәм бил шор бошум мә,
Лап шорумкә јә кәм хомуш бошум мә.
Аташ кофтү мәрә бил нә сухуну,
Сухдә-сухдә мәрә нә вурухуну.
Куфдурумкә чун мә әритү гурбу,
Ә мә тој бош бил, дүл һәрдүјму шор бу.
Хубә кофә нисди ә дүнјоһ гијмәт,
У нисдикә, нисди севки, мүһүбәт.
Ә кофһој ән Рашбил нә дәри тәлһи,
Ә түрәвоз у тә әхир һәрмәһи.

Инчо шоир гијмәт кофә ә јә мәртәбә вәбәрди ки, тү чәндгәдәш ә хосијјәт хуб бисдорикәш, әз ләһәј тү хубә коф нә вәдиromoкә, түрә нә севкини, нә мүһәбәт. Ә гәдү ширини добуһо

коф дүлө таза сохдә вә ә һәрә меһрибони
овурдә. Мә комини нүвүсдә широј шоирә хүр-
дә сохдумкәш, ә һәммәј әнуһо зиндәкуни дәри,
мәһәно дәри. Шоир Рашбил бен Шәмәј ја чәнд
гәзәлһош нүвүсди. Иму уһорә јәки-јәки хүрдә
сохдәнкә, лап ојдун ә сәр офдорә данусдәним
ки, ешг-мүһбәт шоир кучлүни, софи, тәмизи.
У ешг мүһбәтә ә јәкүмүн чикә норә куфдирәни:

Рашбилүм ешгсүз, севкисүз ниданүм һич зиһисдә,
Әкәр у нисдикә мәрә, зиһисдәјмәш һич-пучи.

Ә ја гәзәликә шоир дүнјорә дү рујә һисоб
сохдә. Әз әввәл ширини вә бәгдә тәлһи дорә-
ниһо вәфосүзи дүнјорә һәчи дорә:

Иму хотур јәкирә лап амбар хосдәнбирим,
Ешг, мүһүббәт имурә ә јәки бәсдәнбирим.

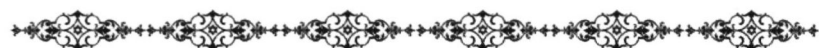
Човонә вәхтһојму бу, әдәбирим үшүг дорә,
Ә чүм ән мишбәһһојму, иму ја дастан бирим.

Рузһојму јовош-јовош әдәбу хуш кирошдә,
Һашданки, һә софә-соф иму һә аслан бирим.

Гул иму гувотлү бу, чун иму сог саламат,
Јәкиму Лјудмила, јәкикәјму Руслан бирим.

Фәләк гәд сохд имурә һич ја хәбәр нә дорә,
Лап һәчи вәфосүзи, и дүнјо насданбирим.

Нүвүсдәһој әну дүлә шор сохдә, дүлә һошир сохдә. У имурә һисдимһојмурәхуно нәһ, бо-шимһојмурә хуно бурбундә. Фәлсәфәј әну, фәлсәфәј зиндәкунуни. Һәр широј әну әри рәссам јә лөвһә, әри бәстәкор јә мусигини. У ә күк хүшдә бәсдә омориһо јә инсони. Вәтән, рүһ милләт ә хун әну дәри. У чуһурһој догирә Худо дориһо јә бәхшәји.

Шивдаһо мијов мурав. Омо нүвүсдәһој ән шоир Рашбил Бен Шәмәј әз бүркһо ә бүркһо кирошдә ә һәрәј гәдүрмәндә хәлг иму јә јодикорә хуно мидомуну.

Мә әри шоир, драматург, публисист Рашбил Бен Шәмәј әдәм чун соги, саламати хосдә ки, у имурә әзинбәгдәјкәш ә нүвүсдәһој хүшдәрә-воз шор сохо!

Бәстәкор нә әдәбијатшунас:
Год Мухаилов
Исројил, Нетанија.

Ә сәбәһи дәниширәниһо шоһир

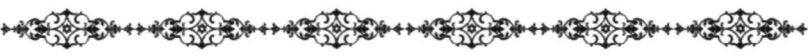
Нумлүжә шоһирһо вә нүвүсдәкорһој чуһурһој доги кәм нисди. Јәки әз у нумлүжә шоһирһо, ә һәрәј хәлг чуһурһој доги ән дүнјо нуму ә кәлә һүрмәтәвоз күрдә оморәниһо, шиrho вә әсәрһојү сәрзуһуни хәлг бириһо, данандәјә, вәдилүжә шоһир хәлг нисди - шоһир, философ, публисист Рашбил бен Шәмәј.

Нүвүсдәһој шоһир Рашбил бен Шәмәј чәнд тарафлүни.

Әз һәјили ә шиrho һәвәсү Рашбил бен Шәмәјә овурдә јә кучлүжә шоһир сохди. Әзини шиrho: “Түбә”, “Јәршоләјим”, “Дәдәј”, “Әрчү әзмә руј чарундә”, “Тү бәһәр ән коми дори”... вә амбарһо ә мәһәни чарундә омери, сәрзуһуни хәлг бири.

Рашбил бен Шәмәј хундәкорһој хүшдәрә дориһо әзини бәхшәһо: поэма “Овурд таза бәһәрһо” ә әдәбијәт ән чуһурһој Кавкази јәкүмүнбо ә широрәвоз нүвүсдә омориһо драма “Духдәр Бетулија”, укутлүжә шиrho “Сог кәрдош бура”, “Хәрә күрк мухуру” вә чәнд нүвүсдә шиrho вә поемаһој әну, урә ә һәрәј хәлг ә вәдилүжә шоһир чарунди.

Шоһир јә тоорихчи-публисистә хуно куч гәләм хүшдәрә ә хундәкорһо бурбунди. У ә јә кәлә устајатирәвоз тоорих чувурһој доги

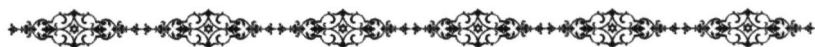

Азәрбајчана ә гәләм вәкүрдә, ә хундәкорһој дүнјоһ расунди мараглүјә тоорихи факторә: "Чувурһој доги: тоорихи, мәдәни әхлоги вә дини воровурдиһо"рә (ә зуһун урисиш).

Ә Гирмизи гәсәбә ән рајон Гүбә, республикај Азәрбајчон һәсүл оморә, ә чүм хүшдә боглубогчәлүјә, күллү-чичәклүјә рача мәнзәрәһорә дирә-дирә, шыр-шыр Гудјал чаја шинирә-шинирә, зимустуш, һәминониш ә һәнк јә рача сурәт појусдиһо ә һүндүрә Шоһдог һәјрон-һәјрон дәниширә, әз сәринә овһој Бәнәвшә билог хурдә, ә гәриш чәһмәт хүшдә кәлә бирә, һәдәтһорә күрдә-күрдә, Рашбил бен Шәмәј, әз јә әгүлмәндә хәләф бәбә-дәдәј хүшдә, тәјтә јә бүлүндә шоһир хәлг и дураза рәһә рафди. Нәһоги нисди ки, нүвүсдә шиरोһој шоһир сәс мусиги дорә. Инсон у шиरोһорә хундәнки нәфәс, аһәнк мусигирә һисс сохдә.

Рашбил бен Шәмәјә ә һәрәј хәлг сәрзуһуни бириһо шиरोһорә әри нүвүсдә руһ вә һәвәс дориһо и рачиһој Гүбәји. Шоһир ә һәзизә вәтән мүһбәт хүшдәрә ә шири “ Ә сәр тү Гүбә” һәчи ә гәләм вәкүрди:

Чү куфтири, мә ә коф тү хомушум,
Ә һәсмүјтү пар зәриһо јә гушум,
Әчәш бисторумкә ән тү имбошум,
Хәндәрәвоз мијом ә дәр тү, Гүбә!.

Рашбилүм, дүлмэрэ тү воисдэни,
Фикиrho, хэјолhoш фуругусдэни,
Мүрдүмкэш эн түнүм, түш данусдэни,
Руһмэ пар мизэнү э сэр тү, Гүбэ!

Ә Гүбэ бирәкор Гүбэрэ эз јор нэс вэдәшэндә.

Чүтам Рашбил бен Шәмәј Гүбэрэ эз јор нэс
вэдәшэндәникә, у һәчу эз јор нэс вэдәшэндә кук эн
коми хэлгикә вә э хэлг хүшдәрәвоз фәхр сохдә.

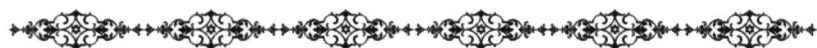
Мә кук эн јә чүклә хэлгүм,
Һәр фәрзэндү јә дүнјоһи.
Ә у номус, гијрәт дирүм,
Ә гэд хэлghо уш јә шоһи.

Ә офуррәнүши эн шоһир Рашбил бен Шәмәј
сурәт дэдәј шоһлүјә чикәрә күрди. “ Баллада әри
дэдәјho”рә хундәнки, эз дүл инсон әзини һисcho
кирошдәни ки, кујкә шоһир һәјсәһәтиш э нәфәс
дэдәјәвоз әдәј нәфәс кәширә.

Әз гичог э хори нә нори мәрә,
Моч сохдә э сәр дүл вәнори мәрә,

нүвүсдәниho шоһир гәдәрсүзә мүһбәт дэдәјә э
бала бурбундә, чүнки чун бала, хун бала эн дэдәји
вә балаш, э и мүһбәтәвоз э дэдәј бәсдәји. Балаш э
дэдәј һисдиho и мүһбәтә битәв һүмүр э дүл, э чун,
э хун вә э нәфәс хүшдә дошдә. Чутам сојәј Худо э
сәр инсонho вәрикә, сојәј дэдәјиш һәр вәхд э сәр
балаhoјү вәри. Рашбил бен Шәмәј әдәј сүбут сохдә
ки, чутам дэдәј - дэдәј инсонhoјикә, у дэдәј

Офуррәкориш нисди:

Тү дорә жарашуг рачә һиломә,
Ән түни бәдәнмә, ән түни чунмә,
Һәмишә гәрхундум дәдәј, әзтү мә,
Офуррәкор иму Худош ән түни.

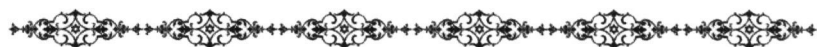
Дәдәј әз чәтиниһо кирошдә-кирошдә кучлу бирә, ә гәриш овһо-аташһо дарафдә, чун балара хилос сохдә кәрәкикә, чүм дәдәј тәрс нәсда. Әз һәр годо-болә, әз пишој туп-туфанк, әз гәргүш садан дәдәј нәс тәрсирә, чүнки куч ән у амбари, гәдәрсүзи, дәдәј Офуррәкор кучсуз нидав бирә! Дәдәј дүлдинчи-дүлчәһмини, орхојинини, сокитини, шолумини, хомушини, товушини, ә һәнк полад гәд нәс бирәниһо инсони дәдәј!

Нисдими ә дүнјо јә әзуни куч,
Әз тү гувотлу бу, әз тү кучлу бу?
Әз тү мүһкәм нибу нә полад, бүрүнч,
Түсүз ә јә хунәш товуш нидобу.

Још дәдәјә һә ә у зәһисдә салһорәвоз пәјмундә дузи нисди, чүнки дәдәј ә кук-духдәрәвозиш, ә сәр үшү дачарусдә-дачарусдә һүмүр кировундә.

Јү бисдокә сад сала,
Кук-духдәр һәшдод сала,
Годо вәкүрдә әз бала,
Ҳол импүрсүт дәдәјһо.

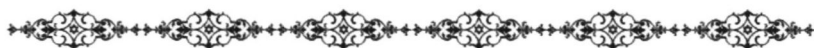
Шоһир Рашбил бен Шәмәј чәтинә һүмүр,
кәширә зәһмәт бәбә-дәдәјә ә широһој хүшдә ә јә
устајәтирәвоз бурбундә вә әдәј куфтирә ки, чүтам
бәбә-дәдәј чун хүшдәрә әри кук-духдәр сухун-
дәникә, әри кук-духдәр ә һәр чәтиниһо һәзүрикә
вә хосдәј дүл ән уһорә ә чикә овурдәникә, кук-
духдәриш ә бәбә-дәдәј бијо кумок бу, әрхә бу,
чүнки инсон һә човон нәс мундә, ә појһо дәшојү
һә гувот нәс домундә. Әри әну ә чәтинә вәхд
фәрзәнд бијо әз дәс бәбә-дәдәј күрү ки, уһо
хүшдәрә кәрәксүз һисоб нә сохут. Зарали нәһ,
хуби сохдә кәрәки ә кәләтәһо. Јә руз и хубиһо ә
пишој одоми мидав вәдироморә.

Зарали нә зән тү ә бәбә-дәдәј,
Тү һәчиш гәрхунди, урә нисд тә кәј.
Чәһди сох, һәмишә сох хубә корһо,
Јә руз ә пишој тү мәдиrow уһо.

(“Сог кәрдош, бура”)

Шоһир-философ Рашбил бен Шәмәј ә укутлујә
широһој хүшдә (“Сог кәрдош, бура”, “Дәһ
кофһо”, “Хәрә күрк мухуру” вә јәкикәһо) риз
һүрмәт вә мүһбәтә ә бәбә-дәдәј, ә вәтән, ә хәлг ә
һәнк јә чирог ә пишој хундәкор күрдә вә ә у сәмт
үшүглүјә рәһә бурбундә воисдә. Шоһир әдәј
куфтирә ки, инсон ә сабуrow бијо һәр корә соху
ки, бәгдә әри сохдә кор хүшдә пәшму нәбу:

Сабурсүз бисдокә әгүлмәнд әкәр,
Әз һүрмәт офторә, мундә ә лов дәр.
Хүрр ә сабуровоз тү һәр һүрмәтә,
Әз дәс рәһо нәди и һәнк дәвләтә.

Шоһир ә нум “бала” хундәкорәш ә дузи, ә дусди,
ә әгүлмәнди, ә һүрмәт бәбә-дәдәј, хәһәр-бирори
әдәј һорој зәрә:

Әз хун тү, әз бирор-хәһәр дур нә бош,
Дан, кәмә рәһ дәри әз чүм тәјтә гош.
Әкәр һисдкә түрә лап јә хубә дусд.
Әз дәс рәһо дорә нә бош нәдүрүсд.

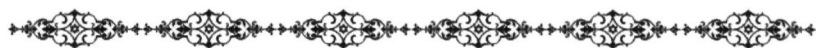
Укутһој шоһир Рашбил бен Шәмәј, укутһој
бәбәји. Әну бәбә ки, чутам балаһој хүшдәрә
хосдәникә, у һәчу хундәкор хүшдәрә, хәлг
хүшдәрә хосдә. Урә чүтам балаһој хүшдәрә ковлә
дирә воисдәникә, һәчу ковләји хундәкор хүшдәрә,
ән хәлг хүшдәрә војкә сохдә. Әри әну шоһир рәһ
зәһмәтирә ә тәхт парчојирәвоз ә јон јәки дирә:

Зәһмәт тү мәбәрү түрә ә зәвәр,
Ини, әри әну рәһоји һәр дәр.
Вәкириһо бәһәр лап хәндә-хәндә,
Тик күрдәни түрә ә тәхт нүшүндә.

(“Сог кәрдош, бура”)

Бәгдә шоһир әдәј куфтирә ки, тү чүтам гәдүр
зәһмәтә данусдәникә, гәдүр Тирорәш һәчу хуб дан,
ә Худо боворум сохдә, әз мисво сохдәјиш дур нә
бош:

Тирорэ гуллуг сох, дур нэ бош эз у,
Сохдэ мисвој түрэ чар зэрэ нэ ку.
Худо гобул сохдэ һэр мисвој түрэ,
Мисвоһош, һовунһош э у китоб вэ.

Чүтам бэбэһо-кэлэбэбэһојму эриму мирос
норэткэ, куфдирэткэ: “Худо — Јэкини!”, шоһир
Рашбил бен Шәмәјиш э битэв офуррәнүши хүшдэ
и сүрхэ ризэ эдәј бәрдә:

Сәр нэ зәнит э дуркунэ худоһо.
Данитки јэкини э дүнјоһ Худо!

Нум худорэ нәкирит э нуһоги,
Борухәшим тирозуј әну һәги.

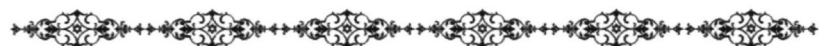
(“Дәһ кофһо”)

Шоһир Рашбил бен Шәмәј амбарһорэ хуно
эз вәтән хүшдэ дур бири, гисмәт урә э киф-
ләтүрәвоз э хори Америка овурди вәдирәвунди.
Шоһир э широј “Эз рачиһо нәс сироји бирәнүм
мә” нүвүсди:.

Гисмәтһо эз мәскән чумунд имурә,
Чәндгәдә рәһ куфдим, мәмүзүл куфдим.
Эз үлкә, э үлкә овурд имурә,
Иму ковләјирә э инчо офдим...

Бүхтүһо имурә нәдо рәһәти,
Эз гәд ән чәвгиһо, эз гәд аташһо
Вирихдим, оморим тәрә-тәһәди.
Кумоки Америка имурә рәһ до.

Шоһир Рашбил бен Шәмәјә әз рачиһој тәбиәт
хош оморә. Әчәш бисдокәш бошгу у ошуг
ән рачиһој зиндәкунини. Уһо рүһ әнурә таза
сохдә.

Америкаји инчо бирор,
Вином түрә һәмишә шор.
Бил Рашбилиш бијов ә јор,
Әз рачиһо нәс сироји бирә Рашбил!
Ә һәр чикә күллү-богчә дирә Рашбил!

Омо ә сәр дүл шоһир јә кәлә јүк вәри, ә кон
дүлү һәсрәт дәри, нумуш һисди: “Һәсрәти Гүбә”:

Тү әримә шәкәр нисди, һәсәли,
Зимустујтү зимусту нисди, васали.
Әз тү чиро бирәм, ини, чәнд сали,
Һәсрәт түрә әдәм кәширә, Гүбә.!

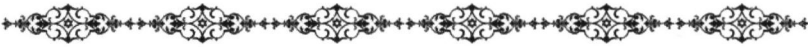
(“Гүбә”)

И һәсрәти дүл ән шоһир ә и чәнд салһо ә урәвоз
әдәј кәшдә, чүнки шоһир ә Гүбә, ә дүл, ә чун, ә күк
хүшдәрәвоз бәсдәји. У әри хүшдә војкә нә сохдәбу
һәзизә вәтәнә тәрк соху бурав, оһилә вәхдһој
хүшдәрә әз Гүбә чиро зиһү:

Мәрә нәс воисдәнбу әз мәскәнмә дур бошум,
У богһо-богчәһорә тәрк сохум, мә вир бошум.
Војкәјмә бу һәр сәбәһ мә ә Шоһдог сәр кәшүм,
Әз тәмизә һовојү јәкәм һово вокошум.

(“Ә Гүбә мунди”)

Чэндгэдэ һүмүр э голут сокит, фировон кирошдкәш Гүбәлүжә һүмүр, шоһирә динчи нәсдорә. У һәсрәти дүл хүшдәрә э сәр ән јә сипрә вәлк когоз һәчи тији сохдә.

Рашбил, тү јә гәриби, дүл тү э Гүбә мунди,
Ә гэд күллү богчәһо һәмишәлуг домунди!

(Ә Гүбә мунди)

Рашбил бен Шәмәј э сәбәһи руз, э оводунәји һилом бовор сохдәниһо шоһири. У бовор сохдәни ки, јә руз һилом дуз имбу, рачиһој тәбиәт дүл инсонә хомуш мисоху, инсон әз зәрә-күшдә дәс мәкүрү, һәммәшү э рәһ шолуми мадаравт.

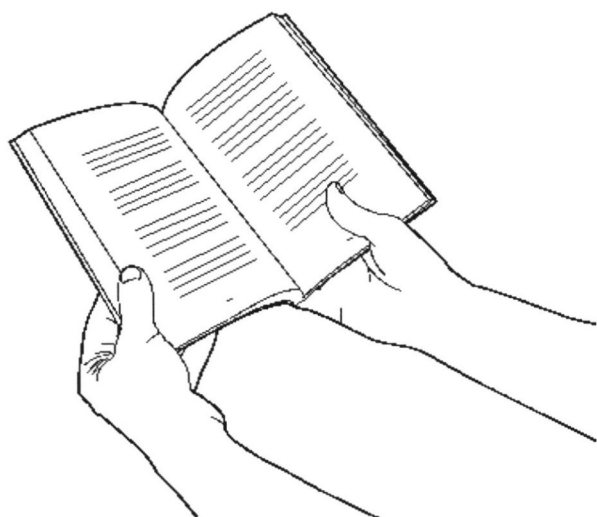
Јәкиш никују ки, хори ән мәни,
Дур имбу инсонһо әз түни-мәни.
Дијә һич довһоһо нибу э һилом.
Зиндәкуни вәшәрг мүдү э һилом.

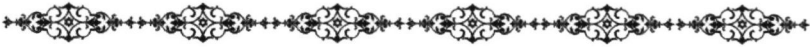
Инсонһо мизиһүт дәһ,восүз, дәрдсүз-гәмсүз,
дүшмәнјәти әз һәрә вәкүрдә мијов:

Һә һәчуш бијо бу! Худо вәрәвуно устод!
Әдәм әри вәкирлүжә кук хәлг иму, әри шоһир
Рашбил бен Шәмәј чун соги, саламати хосдә вә
куфдирә ки, у әзинбәгдәјкәш э таза нүвүсдә
широһо, овсунәһорәвоз хундәкорһој хүшдәрә
шор сохо!

Шабтај Агарунов
һәрмәһ Чәһ,м нүвүсдәкорһој
Исројил нә ән Азәрбојчон.

ШИРОЋО

ШИРОҲО

МӘ КУК ӘН ЈӘ ЧҮКЛӘ ХӘЛГҮМ

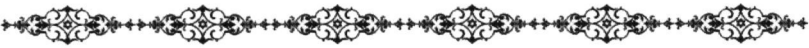
Мә кук ән јә чүклә хәлгүм,
Дүлмә амбар хосдә урә.
Ә дор әну вәһо вәлкүм,
Мүһүбәтү дошди мәрә.

Мә кук ән јә чүклә хәлгүм,
Һәр фәрзәндү, јә дүнјоһи.
Ә у нәмус, гејрәт дүрүм,
Ә гәд хәлгһо уш јә шоһи.

Мә кук ән јә чүклә хәлгүм,
Һәр мисвојү зиндәкуни.
Әз дог һүндүр, дог дирәнүм,
Билогһојү мөлһәм чуни.

Мә кук ән јә чүклә хәлгүм,
Әз шоријү шор бирәнүм,
Һәрбој шинрә бәдијүрә,
Ә чүмһојмә һәрс дирәнүм.

Мә кук ән јә чүклә хәлгүм,
Ә сифәтү шәхинә вә.
Кәрәк бисдо мә чун мүдүм
Ә рәһ әну уф нәсохдә.

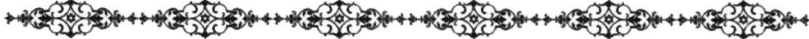
ЗИНДӘКУНИ НӘГҮЛИ

Зиндәкуни инсон нәгүли-нәгүл,
У әдәј пар зәрә дүнјоһ имурә.
Доһорһо варафдә, доғһорә кәшдә,
Уни дорәниһо војкәһојмурә.
У әдәј пар зәрә дүнјоһ имурә.

Дирәнки рачиһој ән тәбиәтә,
Пириш, ә һәнк һәјил, бәрдә хүшдәрә.
Војисдә гәл күрү бүтүн дүнјорә.
Әз јор вәдәшәндә рәһәт нүшдәрә.
Пириш, ә һәнк һәјил, бәрдә хүшдәрә.

Имиди имурә ә рәһ бәрдәкор,
Имидсүз бисдокә, әкәр јә инсон.
Дүнјоһ әри әну дијәш тәнк мијов,
Војкәјү ә чикә нијов һич зомон.
Имидсүз бисдокә, әкәр јә инсон.

Ширинә хәјолһо һәрмәһ имуни,
Јә кәмләј ә дүлһо үшүг дәшәндә.
Гәнәдлүјә гуши, һә кәшдә-кәшдә,
Имурә шор сохдә, бәгдә зу шәндә.
Јә кәмләј ә дүлһо үшүг дәшәндә.

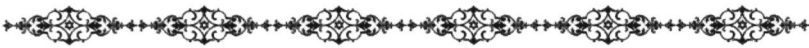

Һәсрәтиш әз иму һич дур нәс бирә,
Әчәш бисдоримкә ә бәл иму вә.
Һәсрәти ән вәтән, ән хәһәр, бирор,
Имурә рәһәти, динчи нәс дорә,
Әчәш бисдоримкә, ә бәл иму вә.

Ән зобунә һәрмәһ иму фикири,
Мувәһ сәбәһ тә шәв һә ә кор дәри.
Фикир зиндәкуни, фикир кук, духдәр,
Үзкә фикирһојкәш ә сәрү вәри.
Мувәһ сәбәһ тә шәв һә ә кор дәри.

Һозор дәрдисәри чәндәк имурә,
Чәнд чиро дүшмәнһо хүррәјм әриму!
Һүрш, дира, нәхоји, гәлпи, бәхили,
И бәгһоји дәһо ә шүгәмһојму,
Чәнд чиро дүшмәнһо хүррәјм әриму!

Сурһој әни дүнјо амбари бирор,
Чүһо нәс дирәним ә зиндәкуни!
Ә дәс әну дәри һәр чиро очор,
У коһ гили сохдә, коһ вокундәни.
Чүһо нәс дирәним ә зиндәкуни!

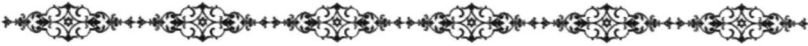

Ә ШОЛУМИ ҺОРӘЈ ЗӘРӘ ИМУРӘ

Рачиһој тәбиәт амбари, амбар,
Дәрәһо, тәпәһо, доғһо һүндүр, сар.
Бәһәрлүјә боғһо, вәрфијә доғһо,
Савзәкәһһо, зүм-зүм сохдә билоғһо.
Ә шолуми һорәј зәрә имурә,
Бијојт һәз вәкирит, әдәт куфдирә!

Шәх-шәх никәрәһо, ләм-ләмә овһо,
Ширинә хәјәлһо, һәсәлә ховһо.
Тәмизи ән һово, әјозә шәвһо,
Бүј гүзүркүл дорәниһо әвүрһо.
Ә шолуми һорәј зәрә имурә,
Бијојт һәз вәкирит, әдәт куфдирә!

Һич әхирү вәди нисдһо вишәһо,
Јарашуг талаһо күл, бәнәвшәһо.
Бинәј зиндәкуни һисдһо у Офдо,
Нәфәс дорәниһо имурә һово.
Ә шолуми һорәј зәрә имурә,
Бијојт һәз вәкирит, әдәт куфдирә!

ГҮБӘ

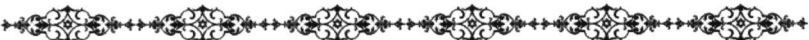
Тү әримә шәкәр нисди, Һәсәли,
Зимустујтү, зимусту нисд васали,
Әз тү чиро бирәм ини чәнд сали,
Һәсрәт түрә әдәм кәширә Гүбә!

Мә нәс куфдирәнүм хәрәби инчо,
Кинһидими, бовор сох ки лап инчо,
Әхи, әз тү гувот вәкүрдәм унчо,
Һәсрәт түрә әдәм кәширә Гүбә!

Мәрә амбар күрүсундәј, хәндундәј,
Мәгбуниш тү сохдәј, шориш тү сохдәј,
Һашдан чиро бири бала, әз дәдәј,
Һәсрәт түрә әдәм кәширә Гүбә!

Һич нивәдәшәнүм мә түрә әз јор,
Нум түрә күрдәнки, мә бирәнүм шор,
Шәвһош вәкүрдәни мәрә хов-хәјол,
Һәсрәт түрә әдәм кәширә Гүбә!

Ә рағһојмә әдәј чәрх хурдә хун тү,
Әз годо-болоһо дур кәрдо чун тү
Нә хурд Рашбил тә сироји әз нун тү,
Һәсрәт түрә әдәј кәширә Гүбә!

ШӘВҺОЈ ӘН ВАСАЛ

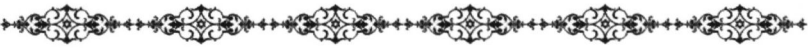
Шәвһој ән васал,
Әмә нүш бирә.
Ә һәнк ән һәсәл,
Ширини дорә.

Ә һәсму дәниш,
Мәнкү үшүглү.
Астара виниш,
Лап јарашуглу.
Тәмизә һово,
Ојдунә шәвһо.

Әз и тәбиәт,
Вәгүрдә ләззәт,
Кирә нијов хош,
Ни имбу сәрхош?

Шәхһој никәрә,
Әз дог тә дәрә.
Сәс сохдә-сохдә,
Әдәј оморә.

И рачә шәвһо,
Шәх-шәх ән овһо.
Гур-гур ән бәғһо,
Ворвори доғһо,
Әвүр ән һово,
Шип-ширин бирә,
Хов дорә түрә.

ӘДӘЈ ЧҮЛ ЗӘРӘ

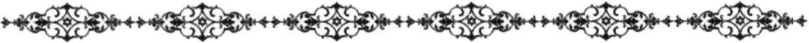
Әј бирорһо, и чү дәври омори,
Кәһрәбо, ләмбәрә насдә кәширә.
Чәнд бәбә, чәнд дәдәј ә фикир дәри,
Пишој һәјилһорә насдә вәчирә.

Һилом бәл хушдәрә кәнә тик күрди,
Руј хорирә бәдһәмәли вәкүрди,
Рача сифәтһорәш думон дәкүрди,
Дүздһо, сәдигһорә ә чүм нәс дирә.

Кәмәр сүрхи ә икидһо расири,
Тәнбәлһо ә хов дә һәлә хисири,
Зирәкһо кун гәзгуһорәш лисири,
Дусдһош әз дүјәки әдәј дур бирә.

Јә шәһәм сухдәнки зу әдәт күшдә,
Нәдүрүстә, тимор сохдәнүт дошдә.
Ә хориһо әдәт тум шәфти кошдә,
Һәрки әдүјәки әдәј форс дорә.

Рашбил, әз зомонә шикојәт нә сох,
Фикир сохдә әз дүл нәвәдәшән "ох".
Сад чиро мејвәһој әни кәлә бог,
Ә һәнк ән мучинә әдәј чүл зәрә.

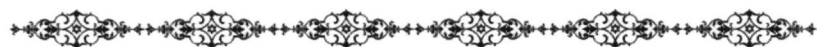

ИНИ ЗИМУСДУ ОМО

Хүр бисдо, думон бисдо,
Һово чэнд чиро бисдо.
Воруш омо шэв нэ руз,
Тәбиәт бисдо гудуз.
Әз гувот офдо дорһо,
Лүкәһош гүч дирәмо.
Вәлкһо сәр күрд зәрд бирә,
Зарунчи зә офдоји.
Парусд ранкү чэнд гәдә,
Һичиш һәмәл нә омо.
Һә һәчи ә һовоји.
Тәбиәт әз кул хүшдә,
Нә појисдә, нә нүшдә,
Шәнд амбара чиһорә,
Бәһәрһорә, вәлкһорә.
Сәр күрд лап хиникиһо,
Шәвһош ки, торикиһо.
Воруш омо вәрф гәриш,
Ворвориш бисдо гәмиш.
Ә дорһо вәлк нә вомунд,
Һәммә ә зир дорһо мунд.
Савзи вәди нә бисдо,
Хориһош сипи бисдо.
Појиз сог боши сохд рафд,
Ини зимусду омо,
Дәрә вокунд дирәмо.

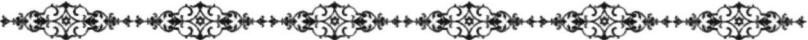
БЭДЭН ЭЗ МУВЭН

Ја руз бэдэн эз мувэн куфдирэни "Эј шон ма,
Мэрэ рәһәти нисди эз јараһој чэндәкмә.
Әдәм тәвәгә сохдә, бијоф әримә чорә,
Бил јараһо, гәлпәһо дур бу әзи чэндәкмә".
Муvән мугу: "Эј бэдән, јәбо әмә куш дорит,
Һич вәхти һәси бирә, дүлә тәһәди нәдит.
Хун ишмурә һәг-нуһог, нә вошәнит ә сәрмә,
Насданум чү мисохит, гили бисдокә дәрмә.
Мугојәт бошит бала, һәм әз дугу, әз чикәр,
Һәр јәтән чирә хурдә нәдит уһорә сәһәр.
Чичој инсон дорд докә, чуниш ә унчо дәри,
Әз и чиро чәтини ма нәс сохдәнүм шори.
Појһојтүрә кәрми ди, сәр түрәш ки сәрини,
Әкәр һәчи бисдокә, мәрәш рәһәти миди.
Тәмизитүрә виниш, хејрү лап амбар имбу,
Түрә әз ночогиһо дүлә пәсәји нибу.
Әз кәрми, әз хиники дор хүшдәрә һәмишә,
Ә хун фурс домундәрә, нә сох әри тү пешә.
Дәһојтүрә хутә сох, һәр руз әри кор сохдә,
Әз куч тү, әз гувот тү бил бәхшә вәкүрүм ма.
Алмас ән бәдәнтүни, у товушә чүмһојтү,
Әкәр чүмһо тухикә, уһо һә товуш мүдү.
Раһо тәмиз бисдокә, хуниш хуб кор мисоху.
Дүлә әри зиһисдә дүлә пәсәји нибу.
Һәр сәбәһ чи нә хурдә, пәјләј сәринә ов ху,
Бовор сох, руриһојтү һәмишә тәмиз имбу.

Ә дәрму амбар хурдә, хутә нә сох хүшдәрә,
Дузи, ә у хејр дәкәш, дан ки һә заралиш дә.
Сәбәһмундә вәхүшди, дәс-пој түрә вәчову,
Әз и һәнк һәрәкәтһо, һол кәмәртүш хуб имбу.
Дәндүһорә гуллуғ сох, уһо јәсијов түни,
Согләми һәр дәндүјтү, согләми чәндәк түни
Дурәһој ән папрусһо мәрә сәхд кирусундә,
Әрчү ки, у дурәһо чәндәкәш зу писундә.
Ә хәјол кушһојтү бош тәмизижүрә виниш,
Әзу бијовһо кофһо бил нәбошум мә гәриш.
Хубә кофһорә шинрә бил мәш ләззәт вәкүрүм,
И ләззәтә дүләш дүм, бүтүн чәндәк түрәш дүм
Дан ки, ширин бисдокә ә ләһә дәһо зуһун,
Лап рәһәт чәрх мухуру, ә рағһо дәриһо хун.
Әкәр һәчи бисдокә палаш имбу мувәһмәш,
Дүләпәсәји нибу, һич нә түрәш, нә мәрәш"!

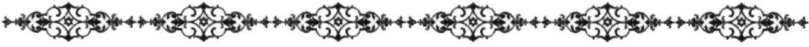
ТҮ ДҮНЈОҲ

Залумә тү зијодијә бәхш дорә,
Дүл назукә бәлкә тү һич нәс дирә,
Кирә хәндә дорә, кирә зүлзүлә,
Јәкиш насдә һәлә и сурһој түрә.
Әрчү бәдһәмәли һәчи тү дүнјоһ?
Нәшәрһи дә бәкә, ә түш ә дүнјоһ?

Јәки һәсб хүшдәрә әдәј һәј сохдә,
Појһојү, ә сәнғо һич нә вохурдә.
Јәкикә, вирихджәш бәхтү нәс хундә,
Пишово нәс рафдә, һә пәсә мундә.
Әрчү бәдһәмәли һәчи тү дүнјоһ?
Нәшәрһи дә бәкә, ә түш ә дүнјоһ?

Војкәј јәкирәш нә дорәј тә әхир,
Куј, киһорә тү нәдәшәндәј ә гир?
Әз тү һәлә јәкиш рази нә рафди,
Нә һошир, нә һони, нә икид, фәгир.
Әрчү бәдһәмәли һәчи тү дүнјоһ?
Нәшәрһи дә бәкә, ә түш ә дүнјоһ?

Тү дәр гили сохдә, тү дәр вокундә,
Ширини дорә, бәгдә, зәһәр докундә.
Тү коһ тимор сохдә, коһ гәмчил зәрә,
Кумәксүзә дог дорәни сухундә.
Әрчү бәдһәмәли һәчи тү дүнјоһ?
Нәшәрһи дә бәкә, ә түш ә дүнјоһ?

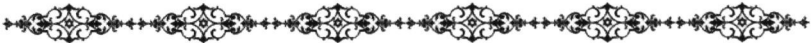

Иму эчәш рафдим, ә гәл тү дәрим,
Омо, түрә јә руз сокит нәдирим.
Худо чү дорикә, урәш мивиним,
Чәһди сохдә, әз тү ләззәт мәкирим.
Чәндгәдә бәдһәмәл һисдикәш тү дүнјоһ!
Чәндгәдә нәшәрһи сохдикәш дүнјоһ!

ПӘПӘХ ЧӘРХ ДОРИМ.

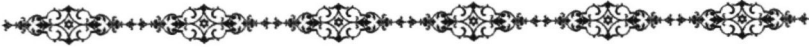
Омо раси 70 сал,
70 һәминон, васал.
Ворушһо, вәрфһо дирим,
Мәгбуни, кејфһо дирим.
Кирошдим чәнд рәһһорә,
Дәрәһо, доһорһорә.
Кох пој чәмүсд офдорим,
Сәс нә сохдим тоб дорим
Раст оморим ә садан,
Вирихдим әз дәс надан.
Чәнд чигирһо кирошдим,
Әз нимә рәһ вокошдим.
Чүһо нәдирим иму?
Киһо нә дирим иму?
Ини һәммә зу кирошд,
Киһо тум шәнд, јә чи кошд.
Әз киһо из нә дирим,
Һашдан пәпәх чәрх дорим.

ХЭНДЭНО

Хэндэ һисди мэлһәм чуни,
Хэндэ һисди дусд эн хуни.
Хэндэ һисди эз кон дүли,
Бовор сох ки, рүгән күли.
Хэндэ һисди эз шүгәми,
Ә у турши, буј чи дәри.
Хэндэ һисди рүхшәнди дә,
Ә у нәфәс, һә гәлпи вә.
Хэндэ һисди һир-һир зәрә,
Киникәрә у дирр дорә.
Хэндэ һисди лов чумундә,
Һашдан эз тү руј чарундә.
Хэндэ һисди нум хүшдәрә,
Ә сәр сәдигһо вәнорә,
Ә офдорәј кәс шор бирә,
Омо, хүшдәрә нәс дирә.
Хэндэ һисди һәрмәһ түни,
У тәмизи мувәһ түни.

ВИРИХД РАФД

У, куш нә дошд,
Омо кирошд.
Вирихд хишд рафд,
Һич нә вокошд.

Әчә рафдә?
Пүрсүрүм мә.
Чувоб нәдо,
Вирихд әз мә.

У һә вирихд,
Мәш вирихдүм.
Нә расирүм,
Лап ворихдүм.

Мукум: "Әј вәхд,
Нә вирих сәхд"

У ә кофмә,
Нәдәниши,
Вирихд хишд рафд,
Һич пәсәвош,
Нәдәниши,..

Ә У ЧҮ СУР ДӘ

Әчи ранкәбаранк күлһој һәминон,
Ә сәр күлһо чәһ-чәһ гушһо ә һәр јон?
Әрчү пузмиш бирә лап лүт бисдорит,
Ә хүрһо-думонһо һич тоб нәдорит.
Ворвориһош амбар тәрсунд ишмурә,
Туфонһоми һәчи ләрзунд ишмурә?
Фикир нисди микирору и рузһо,
Нишонәш нимуну әз у гудузһо.
Кәнә васал мијов күл-чичәк имбу,
Гушһош чәһ-чәһ зәрә, чәкә-чәк имбу.

Чор бәхшәј дүнјоји тәбиәт иму,
У чәндгәдә рафджәш һич ни вомуну.
Јә бәхшәјү васал, јәки һәминон,
Јә бәхшәјү појиз, һово хүр-думон.
Зимисдујү вәрфи, чилид, лап хиник,
Офдо хәбәр мүдү васали нәзник.
Һәчи Һилом иму әдәј чәрх хурдә,
Һәлә һич насданым, ә у чү сур дә.

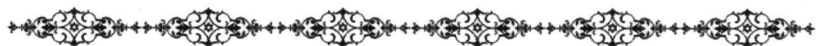

ҺӘЧИ БУ

Әз дүлиму ә јә сүфрә мүнүшдим,
Кусбәндә овурдә ә јәки мүкүшдим.
Кобоб микәширим ә сәр монголһо,
Буж марафд әз әтәк, ә кәлләј доғһо.
Пәјләһо вәкүрдә куфдирә соғи,
Вичирә мухирдим тикәј ән чоғи.
Мухундим, мәчәсдим шори мисохдим.
Ә дүјәки курун јә коф ни сохдим.
Чүкорикә насданбирим ночноғи,
Мухурдимкәш кәрә, рүгән нә чоғи.

ЗИҢИСДӘ ҒИЛОМ

Зиндәкуни ә јә чикә нәс мундә,
У әдәј вирихдә һич нәс вомундә.
Јәки, Һәсб хүшдәрә әдәј һеј сохдә,
Ә сәнғһо, ә сулоғһо нә вохурдә.
Јәкикә вирихдкәш бәхтү нәс хундә,
Пишово нәс рафдә, һә пәсә мундә.
Һисди куфдирәкор сипирә, сијә,
Ә сәр дәшәндикәш тү дурку бирә.
Нәшәрһһо, бидинһһо, мәхәшифоһо,
Әдәј зијод бирә һәрруз ә дүнјо.
Дүрујдукорәрә нисди һич гәдәр,
Ә мәчлишһо чикә күрдә ә зәвәр.
Чәнд чиро сифәтһо һисдкәш ә ғилом,
Әз мисвој ән хубһо зиһисдә ғилом!

ЗИНДӘ, Ә ЗИНДӘКУНИ

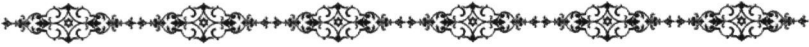
Мә ошуг бирәм ә тү,
Дүнјорә дирәм ә тү.
Кох ширин бисдори тү,
Кох һә тәлһи дори тү.
Зиндә-ә зиндәкуни!

Чун дори, чун висдори,
Әз дәс тү вој зә хори.
Һәлолә, һәрим сохди,
Һәримә, һолол сохди.
Зиндә-ә зиндәкуни!

Кох һүл зәрә дәшәнди,
Кох әз чол вәдәшәнди.
Хәндә дори, гәм дори,
Киснә һишди, јем дори.
Зиндә-ә зиндәкуни!

Кирә ә хок чарунди,
Јәкирә вачарунди.
Јәкирә һәсүл овурди,
Јәкикәрә шовунди.
Зиндә-ә зиндәкуни!

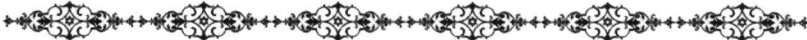
Ә јон тү дуз бисдори,
Хомуш, гудуз бисдори.
Хүшдәрә дуз куфдири,
Буһо, учуз висдори.
Зиндә-ә зиндәкуни!

Тү һәгсүзи, дуркуни,
Тү зәһәри, огуни.
Тү нәшәрһи бидини,
Чәнд рујһојтү вәдини.
Зиндә-ә зиндәкуни!

Јәкирә һочиз сохди,
Јәкирә учуз сохди.
Күрүсунди, хәндунди,
Омо һич нә вомунди.
Зиндә-ә зиндәкуни!

Милјон салһо һә рафди,
Ә чәнд рәһһо дарафди.
Јәкирә мозол дори,
Јәкирә зовол дори.
Зиндә-ә зиндәкуни!

Нүшдүм һә һисоб сохдум,
Әз сојчәг кирәвундум.
Хубиһо, хәрәбиһо,
Омо тән вәдирәмо.
Зиндә-ә зиндәкуни!

Мә и широрә нүвүсдәм ә 11 Сентјабр 2001 мүн
сал әри јорбијори Даниел Илканајев нә әну би-
һовунә кукһо-духдәрһој Америка, комиһоки оф-
дорәт ә тәфүргәј ән дүшмәнһој әни азадә үлкә.

Ә ДҮЛ ТҮ ДӘРИМ

Бушә дәфтәр ә пишо, гәләм ә дәс,
Мувәһ ә фикир дә, әз чүмһјмә һәрс,
Әдәј тији бирә ә сәр ән дәфдәр,
Әз имурузинә јә бәдә хәбәр.

Јә зүл-зүлә офдо ә штат ән Нју Јорк,
Дү чүм ән Мәнһәтин чарусд лап ә хок.

Ә гәд ән дү бинә, чәнгәдә инсон,
Чәнд әгүлмәнд оил, чәндикә човон
Хок бисдорут ә јә сәһәт һозорһо,
Саданһо инчикә һәчи дог вәно.

Шивән ән дәдәјһо варафд ә һово,
Гәриш бисдо ә у сәдигә рүһһо.
Ә зуһун оморә у биһовунһо,
Ә пишој ән Худо чар зәрә-зәрә
Пүрсүрүт: "Куј јәбо тәхсир имурә!"

Әхи, нәсохдәјм һич јә һовунә кор,
Имурә војисд ки, һәммә зиһү шор.

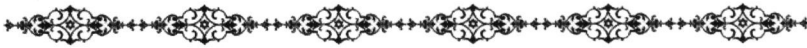

Әдәбирим сокит-сокит, кор сохдә,
Нә данусдим әзчә омо тәфүргә.
Әрчү әлов дарафд ә бәдән иму?
Әрчү лов-тум бисдо и бинәһојму?
Бәлкә тү нүвүсдәј ирәш әриму!

Дәдәјмә нә күш тү хүшдәрә амбар,
Хәһәрмә, нә кирис лап һәчи зар-зар!
Бәбә, сабурлу бош, тү мәрди әхи,
Бирор, шәх пој сәр түрә һич гир нәки!
Һәрмәһ зиндәкуни, түш јовош-јовош,
Ә хәјол һәјилһо, ә хәјол хүшдә бош!

Америка! Тү бири чон-чикәр иму,
У чәтинә рузһо, хубә рузһојму.
Кукһо-духдәрһојтү бирим һәмәјму,
Војисдәнбу хејр дим вәтәнә иму.
Миһилло сох, нә куј ки лап мүрдәјим,
Иму һәмишәлуг ә гәл тү дәрим!

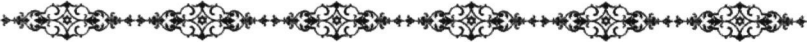

ДУЗ АМЕРИКА

Вишәһојтү чејрон пури,
Әз тәрс, әз ләрз уһо дури,
Бәрәкәт дә ә и хори,
Рәһ тү дузи, дуз Америка!

Ки насда. Ки? һүнәр түрә,
Ки нә вокунд, куј дәр түрә?
Галхан күрдәт кәмәр түрә,
Әри дүнјоһ туз Америка!

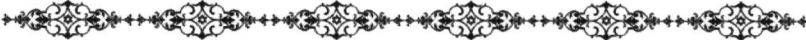
Дүшмәнһојтү пара бисдо,
Дир нәкәши мара бисдо,
Һәл сохдәјтү тара бисдо,
Ә чүм дүшмә биз Америка!

ӘЈ ДҮНЈОҢ

Әј дүнјо мүһүчүз әрчү бурбундә,
Һәгсүз әз нуһог, һәг әдәј күнчундә.
Инсонһо әз јәки әдәј дур бирә,
Кучлүјә ишүгһо әдәј вир бирә.
Дуркунирә, ловгојирә нисд гәдәр,
Мәнәми, тәкәбури әз сәр зәвәр.
Дузә зуһун нисди, ә пишој рәшәһ,
Нидани хорундә коф тү ә нәшәрһ.
Чәндгәдә сохдикәш хуби ә бидин,
Нидани овурдә тү урә ә дин.
Нә гоһум шинохдә, нә дусд михәнәт,
Михәнәт вир кәрдо әз гәд ән милләт.
Чувоб насда дорә әгүлмәнд, хәрә,
Әрчүки, у әгүлмәндә нәс дирә.
Чүкләрә, ә кәлә нәмунди һүрмәт,
Әрчүки амбарһо нәсдирә зәһмәт.
Бәбәһо, дәдәјһо ә фикир дәри,
Әрчүки, кук-духдәр, әз уһо дури.
Ки ә јә үлкәји, ки ә јә шәһәр,
Јәки хуб зиһисдә, јәки јә тәһәр.
Бирорһо, хәһәрһо әз јәки дури,
Әки куји дәрд түрә, әхи дүл пури.
Ә зиндәји гоһум-гәрдәш дур бирә,
Јәки мүрдә бәгдә, һәммә күрд бирә,
Ә зиндәји гилинч-гәлхән дә ә дәс,
Мүрдә бәгдә, әз чүм тији бирә һәрс.

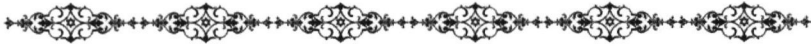

Ә зиндәји нифриһорә бофдәнүт,
Ә мүрдәнки сәр нә синә куфдәнүт.
Дуст мүрдәһојут, дүшмән зиндәһо,
Әј худо, имурә дур сох әз уһо.
Куруни бовор сох, куруни амбар,
һашданки, ә һәрә кәширәт чапар.

Алмас ән дүнјоји, ишүги инсон,
Рәһм дәшә ә дүлү, әј кәләј чоһон.
Нәјил ә шугомо тү ә руј хори,
Хәрәбә кор нәбу, бил сохим шори.
Хуби әри инсон сәниһәт кәрдо!
Бүтүн әни дүнјо, кинһидим кәрдо!

ЗУҺУН ҺИСД

Зуһун һисд әз мөлһәмиш, мөлһәмлүни,
Зуһун һисд әз зәһәриш, зәһәрлүни.
Зуһун һисд ә сәр тү лап әлов шәндә,
Зуһун һисд мара әз кулә вәдәшәндә.
Зуһун һисд кофһојү хурдә оморә,
Зуһун һисд кофһојү һә тәлһи дорә.
Зуһун һисд ә кофовоз мокуну дугоз,
Зуһун һисд әз сәһмү хүшк имбу бугоз.
Зуһун һисд оводу мисоһу хунә,
Зуһун һисд мәнкәнү урә тә бинә.

МƏРƏ ЧҮ ВОЈИСДƏ

Мəрə војисдəни ки, сокити бу ə дүнјоһ,
Мəрə војисдəни ки, динчи вүнү инсонһо.

Бил сəһој əн мусиги бијовку əз һәр хунə!
Əз гəд олов-аташһо дур сох, Худо, һәр чунə!

Бил буј хун, буј əн чəндəк нəјов əз и руј хори!
Əри инсонһој дүнјоһ, нəјово һич Һəнкори!

Һəжилһо азад кəшдо, ə гəд богчəһо-богһо,
Һəмишə тəмиз муно софə əвүрһој догһо!

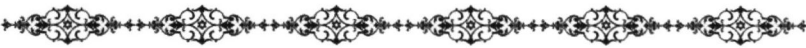
Əј Худо! Нəкəрдо кəм савзи, əз савзəкəһо,
Сəһој əн чəһ-чəһ гушһо, əз һәр чикə бијово.

Һəмишə кову винојм руј əн Һəсмүрə иму,
Нə домуно ə дүлһо у хубə војкəһојму!

И гəришүгə Һилом, тəвəсəр шолум бирə,
Һəммəјму бəхтəвəри фəрзəндһојмүрə дирə--

Кујим ки, Офүррокор, Офто, Мəнк, Астараһо,
И нəрəһəт һисдиһо хорирə һə товуш до!

Рашбил, куј виним дијə, чү војисдəкə түрə?
Војисдəјмə уники, говлə винојм дүнјорə!

ӘЈ ИНСОНҢО, ШИНИТ МӘРӘ

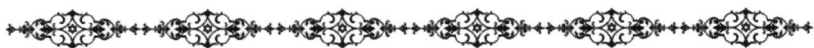
Чор тарафа думон дәкүрд,
Фикиrhoјмәш гәриш бисдо.
Һово-һәсму торики күрд,
Һашдан дүнjo дәкиш бисдо.

Һашдан дүнjo ә сәр ов вә,
Һич насданүм и чү рәһи.
Әдәј ләјлүј хурдә кәшдә,
Бәлкәш пороход Нүвәһи.

Бәлкә һилом jәккә бирә,
Әз инсонһо руј чарундә.
Ов нә аташ һәрмәһ бирә,
И дүнjорә вачарундә.

Һисд ә дүнjo мәмләкәтһо,
Лап разинүт әз кор хүшдә.
Һәзүр сохдәт чәнд ракетһо,
Чонлүһорә әри күшдә.

Ән кучлүјә бомбоһорә,
Һәзүр сохдәт әри инсон.
Jә руз шәндүткә уһорә,
Хори-һово имбу бирjон.

Әј инсонһој ән руј хори!
Кирит пишој наданһорә!
Бил тәбиәт соху шори,
Кирит пишој саданһорә!

Мәрә мүрдә нәс војисдә,
Мәрә зиһисдә војисдә,
Һич кирисдә нәс војисдә,
Мәрә хәндүсдә војисдә.

Мәрә довһо нәс војисдә,
Мәрә шолуми војисдә.

Әј инсонһо шинит мәрә!
Мәрә довһо нәс војисдә.
Мәрә шолуми, шолуми,
Әнчәг шолуми војисдә!

9-үм МАЈ

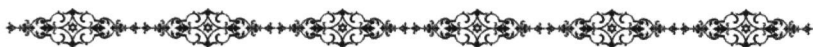
Шаст һофд сали, ә 9-үм Мај
Хәлғһој дүнјоһ бисдорут шор,
Варасд довһо, әнчәг һич вәхт
Нивадаров 5 сал әз јор.

5 сал овурд хәрәбәји,
Дәдәјһорә чүмә рәһ һишд.
Чәндиһорә кулләј дүшмә,
Чәндиһорә киснәји күшд.

Похли-похли һәрс һәрүсһо,
Лап дәрд бирә ә дүл дарафд,
Кук-духдәрһој чәнд мшлләтһо,
Әри вәтән гурбуни рафд,

Әлов күрдә сухд һәр чикә,
Ә кәнд, шәһәр чү хунәһо,
Дүшмә, хунриз омун нә до,
Ә һокисдәр чарусд чунһо.

Хәлғһој дүнјо кумәк бирә,
Бурбундәнүт куч хүшдәрә.
Әз чор тараф зәрбә зәрә,
Вәкәндәнүт күк дүшмәрә.

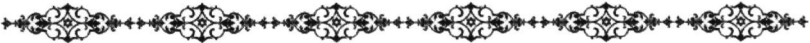
Тоорих дүнјо и 5 сала,
Ә јә сијә рамкә дәшәнд,
Ә у вәһо и јарара,
У һич әз јор нә вәдәшәнд.

Имбуруз нәһ, сад сал бәгдәш,
Ә јор мијов у икидһо.
Әри говлә бирәј хәлгһо,
Хүшдәрә гурбу дорәтһо.

Кура бошит еј инсонһо,
Кирит пишој чәнк, довҳорә.
Вәдәшәнит әз милонһо,
Буж хун дәһо у кофһорә!

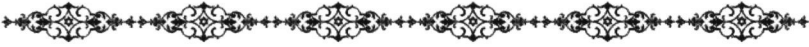
милон (ә зуһун иврители) --лүгәт

ХУНДӘКОРТҮ ВАРАСҮ

Һич насданүм и сәһәт әрчү зу вомундәнүм,
Рафдә-рафдә рәһһорә ә хүшдә домундәнүм.
Пүрсирәнүм әчәји у аташә рузһојмә,
Дүлә сәрин мисохдһо, у пур буһо кузәјмә.
Буш фирсорәмһо рузһо ә пишојмә оморә.
И фикирһо, хәјолһо мәрә динчи нәс дорә.
Чәндгәдә пиш сохдумкәш, уһо лап нәзник бирә,
Мәрә дирр дорә-дорә
Әдәт хәндүсдә ә мә,
Мукум:
"Бәхшләмиш сохит, мә ишмурә буш һишдәм,
Сәр мә нә вадарафди, ишмурә куш нә дошдәм.
Чоһилә човон бирәм,
Мә ишмурә нә дирәм".
Уһо мәрә нә бәхши, һәммә ә сәр мә вәхүшд,
Фикирмәрә појундум, нүшдүм ә чикәјмә хүшк
Ә хәјолмә овурдум тәхтәј зиндәкунирә,
Дирәнүм, ә сәр әну, јә чәнд бушә чикә вә.
Дүрүм дузи, һәнкорум,
Мә ә бушһо вәнорум.
Ә дәсди-дәсмәрәвоз мә хүшдәрә фурмундәм,
Худо дорә рузһорә чәндә буш кирәвундәм.
Рашбил, әнтү кирошди, әтү јә чи нирасү,
Хошбәхтитү уники, хундәкор тү варасү!

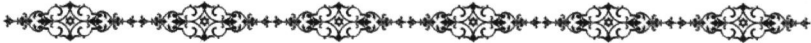
Әри јорбијори ИСИ БЕН ШӘМӘЈ

ЈӘ БИРОР БУ МӘРӘ

Јә бирор бу мәрә, ә дәрдемә шәрик,
Сур мәрә мидорум нисохдум хиник,
Мәлһәм вәнорәнбу әз дур, әз нәзник,
Јә ворвори бисдо, туфон бисдо рафд.
Ә һәсонтирәвоз әз дәс вадарафд.

Кәшдүмкәш ниданум офдә мә урә,
Әлов күрд сухд шәһәм, чарусд ә дурә,
Ә хүшдәрәвоз бәрд, бәлкәш чәнд сурә,
Јә ворвори бисдо, туфон бисдо рафд.
Ә һәсонтирәвоз әз дәс вадарафд.

Нәданусд ә һәчәловоз чәнк бәрдә,
Залум рәһо нәдо, урә әз пәрдә,
Рүһүрә әз бәдән, у зу вәкүрдә,
Јә ворвори бисдо, туфон бисдо рафд.
Ә һәсонтирәвоз әз дәс вадарафд.

Әри јорбијори

ШЛОМО БЕН НИСОН

Рузһо зури-зури кирошд сал омо,
Һәчәл залум бисдо һич ничот нә до.
Шәлмү Бен Нисон бу, јә сәдигә мәрд,
Човон рафд әз дүнјо, бисдо кәлә дәрд.
Ә хәлгәвоз бәсдә бу рузһој әну,
Ә һәр чикә вәди бу изһој әну,
Сохдә ихтилотү һашдан нәгүл бу,
Һәр куфдирә кофү бәһәр әгүл бу.
Әз јор ән хәлг иму у нивадаров,
Рүһү ә гәд сәдигимһо мидаров.
Сохдә мисвоһојү мијов ә зуһун,
Чәндгәдә и рузһо бисдокәш курун.
Зиндәкуни ә јә чикә нәс мундә,
У әдәј вирихдә һич нәс вомундә...

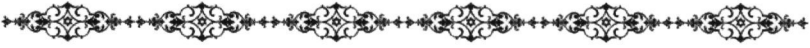
Әри јорбијори бирорзәрәјмә

БЕНЈАМИН БЕН ИСИ ШАМАЕВ

Тү васал тәрк сохди дүнјорә рафди,
Һәсрәт тү ә дүлһо ә сәнг чарусди.
Күлһо вәдирәмо, тү зәрди зәри,
Әрчү зу пар зәри, әрчү парүсди?

Кәшдим һәр чикәрә нә офдим түрә,
Ә пишој чүм бири, әчә рафди тү.
Ки овурд әри тү и тәфиргәрә?
Һәчәл залум бисдо, күрд әз јәхән тү.

Насданим и дүнјо, чү дүнјојикә,
Јәкирә хуб сохдә, јәкирә бимор.
Нум тү бирорзәрә ә дүлһојму дә,
Һич вәхт нивадарәј, һич вәхти әз јор!

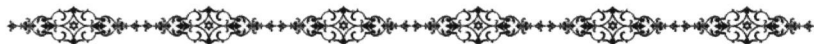
Әри јорбијори кукләләјмә

ЈӘШКӘ БЕН ТӘЛҺҮМ

Әз һәјили зәһмәтовоз зиһисди,
Јәтим мунди, шүкүр сохди ә худо.
Һич нә кәрми, нә хиники данусди,
Рузи түрә чофој ән дәсһојтү до.

Нә тәрсири, тү хүшдәрә дүл дори,
Офдорикәш тү ә чәнд чәтиниһо.
Әз виһдәј әнуһо вәдирәмори,
Хубә војкәһојтү ә чикә омо.

Сурәт тү кукләлә ә пиһојмуни,
Әдәјм дирә у товушә руј турә.
Тәрк сохдә рафдәјкәш тү и дүнјорә,
Тү бирор һәмишә ә дүлһојму дә!

Әри јорбијори кукләләјмә

ЈУНО

Әхири рәһ бисдо имбуризи рәһ,
Гәләтә рәһ бисдо Вилнос-Москва.
Әтүровоз буһо чәнд дуст, чәнд һәрмәһ,
Ә гәтрә офдорит һәмәшму Јуно.

Әчү тәрәтәсух офдори һәчәл,
Ә сәр самалутиш рафди, варафди.
Дәс-појә вәчирә нәдори мочол,
Ә чун 60 одоми һәсонт дарафди.

Залумһо вәнкәсдүт түрә ә тәлә,
Хоктү мунд әриму әз тү нишонә.
Ә бүзүркә, ә ковтәрә кукуләлә,
Тү һәмишә ә кон ән дүлһојму дә!

Эри јорбијори шоир ЈАША МАШИЈАХОВ.

У ВЭШЭРГ МҮДҮ

Ини пузмиш бисдо эвүр эн ново,
У лап дэкиш бисдо, ранк до, ранк висдо.
Ворвориһо һорэј сохдэ чар зэрүт,
Шоир мүрди, мүрди шоир куфдурут.
Бүлүндэ Шон догэ думонһо дэкүрд,
Дүлү сухдэ-сухдэ догиш овул күрд.
Никэрэј Гудјалиш вој зэрэ-зэрэ,
И хэбэрэ расунд э чэнд мэнзэрэ.
Тәһэди сохд бурав э Хэзэр расү,
Чэлгу зэнү эри шоир кирүсү.
Һашдан зэрбэ вохурд э синэј Хэзэр,
Гэзэб ләпүрһорэ нәбисдо гэдэр.
Нолэј овһо вәкүрд битэв һәсмурэ
Мәнк, э астарәһо зу хэбәр дорэ.
Муку: „Шоир мүрди бүзүркә шоир,
Дүлү мәрә хуно тәмизә шоир.
Булудһо күрд бирә вокунд сијәји,
Э овул домундут сохдут һәрс тији.
Шинрә э ләрз офдо билог Бәнәвшә,
Ранкү дэкиш бирә, томом бәнәвш зә.
Муку: „У нәмүрди, у үшүг мүдү,
Һәр вәхт мәрә хуно, у вәшэрг мүдү!

ӘРИ ДҮНҮО ХҮШДӘРӘ ТӘРК СОХДИҢО
ДУСДҢО, БИРОРҢОЛМӘ

Мә һич дур нәбирәм әз дусд, әз бирор,
Пәһәнү нә сохдәјм әз дүјәки кор.
Ә дүл дусдирәвоз дусд бирәјм иму,
Кирошди ширинә, тәлһә рузһојму.

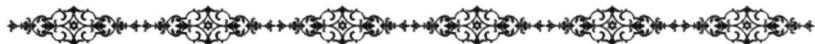
Амбар нүшдәјм ә мәчлишә ә јәки,
Инчимиш нәбирәјм һич әз дүјәки.
Куфдирәјм, хәндүсдәјм, шәггәһә зәрәјм,
Ә дусди, һовури тәпүк нә зәрәјм.

Нәбири ә һәрәјму дүлхүрдә коф,
Әз бәһзи бирорһә зијод бирәјм соф.
Нә сохдәјм һич, ә дүјәки бәхили,
Нәдәбири, ә дүл иму пәхүри.

Әз һәјили дорәјм иму дәс ә дәс,
Әз шори дүјәки лап вәкүрдәјм һәзз.
Мәгбунә рузһојмуш кәм нәбири,
Дәдәјһә, бәбәһә, кукһә вир бири.

Һәчәл залум бири офдори ә сәр,
Пиш сохдәткәш, нә рафди, әз ләһәј дәр.
У имкон нә дори чәнд дусдһојмурә,
У залум зу бәрди чәнд хосдәјмурә.

Чәндгәдә һәрс тији бири әз чүммә,
Һәрбој һингинә вәпичири әмә.
Куфдирәм ә һәчәл, чү зу омор,
Имурә тү әрчү дәрд, фикир дори.

Бәрди эз дэс иму хосдәһојмурә,
Тү имкон нә дори чәнд дусдәһојмурә.

Пинхас бен Јусифә тү човон бәрди,
Эз гәд бог-богчәһо зу вәдәбәрди.
Ә дүлү дәјишди војкәһојүрә,
Хубә ихтилоthо, ширәһојүрә.

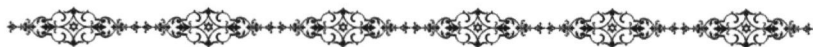
Јусиф бен Нәтәнә ничот нә дори,
Инсофсүз бисдори, залум бисдори
Нәданусдим шинрә иму дијә урә,
У согләмә кофһо, зарифәthојүрә.

Оврум бен Оширә, у хәндәкүлә,
Дүл очугә дусдә, у рәһмәкүнә.
Дәchoјү мисвоји, сәдогојирә,
У ә хәлг боглујә кук ән догирә.
Эз Гүбә, ә Исроил овурди тү,
Хори бәбәһорә сохди гисмәтү.

Мәрә јә бирор бу эз чун мә зијод,
Чәнгәдә сохдимкәш һорәј, дод-бидод.
Ини һәчәл имкон нәдо бәрд урә,
Ә сијәји чарунд у рузһојмурә.
Бәрд Иси бен Шәмәјә бирормәрә,
У хүшк сохд јә лүкәј дор бәбәјмәрә.

Јашка кук ән Јовдо, бочониг мә бу,
Амбар хотурхојә хубә хәләф бу.
Сог-саламат у эз хунә вәхүшд рафд,
Һәчәл залум бирә ә чуну дарафд.

Шәлмү бен Нисон шүвәр хәһәрмә,
У һәм дусд, һәм бирор бу әри мә.
Ә хәлгәвоз бәсдә бу рузһој әну,
Ә һәр чикә вәди бу ризһој әну.
Сохдә ихтилотү һашдан нәгүл бу,
Һәр куфдирә кофү бәһәр әгүл бу.
Шәлмү бен Изрорә хуб шинохдәнбу,
Әз хубә кукһој хәлг шори сохдәнбу.
Мукуфди: „Ә школә ә јәки хундәјм,
Әз һәјили дүјәкирә шинохдәјм.
Әз нүвүсдәһојү хош оморә мәрә,
Ә јормә дәшәндә һәјилимәрә.

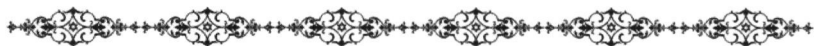
Бинјаминов Шәлмүним һәр дүјму,
Мә Шәлмү бен Нисон, бен Изроји у.
Һәчәл урәш човон бәрд ничот нәдо,
Вәфосүзи әз һәвәлиш и дүнјо."

Куфдирә, хәндүсдә чикә килит зә,
Јә зәрбәјкә һәчәл ә иму һәчи зә.

Рузһо вәрфи бисдо, воруши бисдо,
Әри јә „Oh" сохдә, нәфәс нә омо.
Кәрми ән һәминон, сәрини васал,
Әз уһо дәс вәкүрд, сәлт чиро бисдо.
Әри јә „Oh" сохдә, нәфәс нә омо.

Ә шивән дәдәјһо сәс до ворисһо,
Хәһәрһо зани куфд, гутинә вәнчи,
Похли-похли һәрс тији сохд һәрүһо,
Дүл бирорһо лап гәт-бәгәт вәбүрчи.
Хәһәрһо зани куфд, гутинә вәнчи.

Ҳәјилҳо нум бәбә кӯрдә вој зәрӯт,
Хори-новово кирисд ә уҳорәвоз.

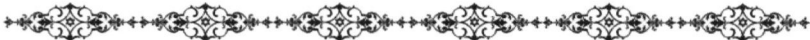
Дијә уҳо һич руј бәбә нәдӯрӯт,
Ә шок офдо чәнди ә рузҳорәвоз,
Хори-новово кирисд ә уҳорәвоз.

Дур-думог овурдӯт дәрәҳо, доғҳо,
Тәбиәт чәндгәдә сокит мунд, лол мунд.
Дијәш сәрғуз бисдо бәһәрһој боғҳо,
Мәғбуни хӯшдәрә лап уҳош бурбунд.
Тәбиәт чәндгәдә сокит мунд, лол мунд.

Дәрдә воку сохдә амбар чәтини,
Ҳәммәшӯ ә јә хок гисмәт нә бисдо.
Гӯбә, Исроил, Америка чӯни,
Ҳәрки ә јә үлкә, мунд говрә бисдо.
Ҳәммәшӯ ә јә хок гисмәт нә бисдо.

И дӯнјорә нисди әвәл, әхирӯ,
Инсофсӯзи, офдорәмунд ә гирӯ.
У рәҳо нәдори һәлә јәкирәш,
Овроһом, Јаакӯ, Исроғ, Миширәш.
Нә Довидә Милих, нә куқјӯ Шәлмӯ,
Нә данусдӯт офдә уҳош јә дәрму.
Әј дусд! И Ҳилом, мӯрӯмә Ҳиломи,
Шәрбәт әну зәһәрлӯјә јә чоми.
Пур бирәмунд у һич ничот нәс дорә,
Вәхтә кузәт сохдә ә рәһ офдорә.
Нӯвӯсдә оморә, пузмиш нәс бирә,
У залум чун бәрдә, чӯм дирә-дирә.
Зиндәкуни ә јә чикә нәс мундә,
У әдәј вирихдә, һич нәс вомундә...

ОМОРИМ, РАФДИМ

Ҳәсүл оморәнки ә и дүнјо мә,
Шори сохдә һәммә.
Гоһум-гәрдәш, гулум-гунши, дусд-тониш,
Лово хосд әри мә.

Јәки муку: „Мозәлмәндә һәжил кәрдо,
Нун сироји хуро."

Јәки муку: „Әгүлмәндә һәжил кәрдо,
Урә доро худо."

Јәки муку: „Бирор, бирорһо кәрдо,
Ә күрси вараво."

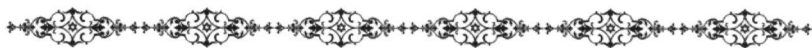
Јәки муку: „Кәлә кәрдо, сог кәрдо,
Ә школә бураво.

Тәфлимиш вараво ә базуләјү,
Хәтоһо, бәлоһош дур кәрдо әз јү."

Лово-тәшуворә куш дошдә-дошдә,
Ә рузи јә кәндүм бисдорум кәлә.
Амбар чофо кәши дэдәј әри мә,
Нәнүј-нәнәм хундә бәгдә, хисүрүм,
Чәнд шәвһорә гәд сохд у нәхисирә,
Усүз әргил күрдүм, усүз тәрсүрүм.

Рузһо омо кирошд, шәвһо бисдо гәд,
Мәрә нә фикир бу, нә хәјол, нә дәрд.
Әдәбүрүм хурдә, кәшдә әри мә,
Бовор сохит һичиш нәбу ә вәч мә.
Салһо кирошд... мә бисдорум јә човон,
Сәр күрд мәрә синәмиш сохдә зомон.

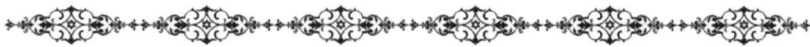

Ә әгүл мә омо амбара корһо,
Һәрмәһ бисдо ә мә чәнд чәтиниһо.
Бәбә-дәдәј һәммә, бирор-хәһәрһо,
Норут ә пишој мә рачә духдәрһо.
Чәндирә кирошдә, мә нәһ куфдурум
Рази бирә бәгдә, чувоб нә дорум.
Һәммә шори сохдки, ој рази бисдо,
Бијо сәбәһ бурајм, ә һәрүс хосдә.

Шәв дүшобот уһо дарафд ә јә дәр,
Әнкүшдәри дорут әри јә духдәр.
Иму чәндбо рафдим хуб ә кәшдәһо,
Әз кәшдә оморим јә кәм дир шәвһо.
Лап әз дүли хосдим јәкирә иму,
Рази бисдорим ки, бил бу һәрсиму.
Нүмкүрдәхундиму амбар хуб кирошд,
У дијә јәбојкә, дијә нә вокошд.

Варавундут, фуравундут имурә,
Ә пишој хәлг дирәвундут имурә.
Кәнә куфдирәнүт һә хубә кофһо,
Һә кәнә чәндиһо кәширә чофо.
Јәки муку: „Мозоллү кәрдо һәрүс,"
Јәки муку: „Нун сироји хуро дүрүсд."
Јәки муку: „Сәһиб кук-духдәр кәрдо,"
Јәки муку: „Шолум кәрдо и дүнјоһ."
Хурдут, пәјлә зәрүт, вәчәсдүт дусдһо,
Ә руј һәммә хәндә, һәммә шор бисдо.
Ә һәрә куфдирә омо согиһош,
Ә сәр сүфрә вомунд јә кәм чогиһош.

Бәбә-дәдәј, хәһәр-бирор лап шор бу,
И, ән кәлә шори зиндәкуни бу.

Кирошд рузһо, мәһо, кирошд чәнд салһо,
Күрд бирә ә пәсә-пишо һәјилһо.
Бәбә-дәдәј чофо кәши әри му,
Гәрдиһорә дорим ә һәјилһојму.
Рузһо омо зури-зури гәд бисдо,
Кукһо һәтон, һәрүс духдәрһо бисдо.
Мујһо сәр күрд, һәр руз, һә сипи бирә,
Ини тов чүмһош рафд, лап чәтин дирә.
Кушһош вомунд,әз чәнд чиро коф шинрә,
Һоројһорәш у лап әдәј дир шинрә.
Ә гүч дирәморә сифәт нәхчү рафд,
Дәндүһош офдо әз ләһә вадарафд.
Әј дусд гувот нә мунд занирә, гулә,
Имидсүзи сәркүрд гүчундә дүлә.
Һовош дијә насда бәдәнә күрдә,
Мәчбур бирә дәс дәсдәчу вәкүрдә.

Әз човони һич нәсмундә нишонә,
Һәчәл оморәни вәкүрдә чунә.
Ини, кәрвон дуз ә мәмүзүл раси,
Рүһ вадарафд, бәдән әзир хок писи.

Хәбәр нәданусдим әз оморәјму,
Рафданкиш јә хәбәр ниданим иму.

РУЗҲОҶ ҲӘЈИЛИ

Әз јор нивадаров рузҲој ҳәјили,
Јә руз хуб бирәји, јә руз әргили.

Ә јор мәни ҺәрмәһҲој чичигинди,
ҺәрмәһҲој әнзәллији чәнди-чәнди.
ВозиҲо возирәнбирим чәнд чиро,
Гәрәбәч-гәрәбәч ә руз Һәрово.
Һә ошуг-ошугиш хубә вози бу,
Чәј сохдә мизәрим, дәс ә пој иму.
Һәлә нә куфдирәм дәс-әдәс зәрә,
Лап ләззәт дорәнбу, урә возирә.
Дәс чәпи мидарафд, ә гултуг расди,
ҺәрмәһҲош Һәзүри ә јон појисди.
Руј тү пишовоји, јонә нәс дирә,
Јәки дуз әз дәс тү, јә силлә зәрә.
Данусдикә, ки әз дәстү силлә зә,
У оморә ә чикәјтү појисдә.
Әкәр нә офдикә зәрәкорә тү,
Тә әхир мохуру силләҲо ә тү.
Һисди јә возијкәш нуму думдумә,
Ә дәс гирмоч дәри, ә хори бурмә.
Һәрки әри хүшдә возирә урә.
Һәлә нә куфдирәм гојдә-гојдәрә,
Ширмојә чубугҲо бизбизә бирә.
Мизәрүт јәкирә ә нәрмә хори,
Дарафдә импојисд, у дуз ә хори.

Чубуг ки, јон зэрә мәнкәсдкә урә,
У одомиш имбәрд битәв возирә.

Бәһзи возичиһо мисохд һәrimi,
Һоројһо мәкүрдүт ә сәр дүјәки.
Ә һәримһоровоз лап бирәнбу чәнк,
Куш дәдәјһош әз шикојәт бирә дәнк.
Һәјилһој хүшдәрә мизәрүт дәһно,
Кәһәзһо мичарунд чәнкә, ә довһо.
Әз хүшдә мадарафд бәһзи һәјилһо,
Лап хуни имбисдо виниһо, ловһо.
Рузһој һәјили бу бивәчә рузһо,
Ә һәрә бирәнбу нәдинч, гудузһо.

Чү хубә рузһо бу, рузһој һәјили,
Уһо зу кирошд рафд, һашдан хәјоли.
Әз у возиһојмуш нишонә нәмунд,
Рузһој һәјилимуш, һәммә унчо мунд!

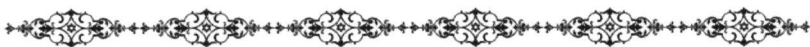

ЭРИ ШОИР МОКУНУ УҲО ДЭРҲОРЭ

Э шэрthој эн широ, пој зэрэкорho,
Э дэс ишму дəho бəһзи очорho,
Нэс офдорə əдəм дирə ə дəрho,
Эри дарафдəшму, ə бог шоирho.

Дан ки, Һəсонт нисди, широ нүвүсдə,
Э һəр јəтəни у, һич нэс күнчүсдə.
Чофојү амбари, сəһəрү амбар,
Бəһзибо мивини чəндəг бисдо тар.
Эрəг тији бисдо, ə əһəнк ворущ,
Кофə тү нэс офдə, у бири фурмуш.
Бијо чəвлон зəни бијофи урə,
Э сəлигəрəвoз бофи мујјүрə.
Ди ə хундəкортү лəззəт вəкүрү,
Э муvəһ нүвүсү, ə јориш күрү.
Шəрт нисди нүвиси амбарə широ,
Э вишə кəм бирə бəһəрлү дорho.
Э јə бог дирикə, тү хубə бəһəр,
Дан, богбон əну бог һисди бəхтəвəр.
Хубə широ, бəһəр əгүл инсони,
Эз кон дүл бијовho сəјли, лəјсони.
Тоорихə кəшдə лап вичə-вичə,
Докундəни ə гəд əн хəми мичə.
Күндəһорə јəки-јəки күрдə у,
Бурчундəни бəгдə һəзүр дорə у.

Ә у тәлһиш дәри, шириниш дәри,
Ә у дусдиш дәри, һовуриш дәри.
У коһ хәндундәни, коһ кирисундә,
Ә ешг, мүһүбәтү амбара сур дә.

Коһ кәлләј доғһорә кәшдә, имфуров,
Коһ гәнәт мизәнү ә һәсму маров.
Микәшдү һиломә пар зәрә-зәрә,
Сәр микәшү ә мәнк, ә һәр астарә.
Ә зир дәријоһош, дан мидаров у,
Мирвори нә офдә нивадаров у.
Мидәчүнү јәки-јәки һәммәрә,
Ә русму мокуну у һәр дәнәрә.

Кәлибәндһо чикә күрдә ә кәрдән,
Рәһәти мәкүрү әз уһо бәдән.
Әз сәлигә лап хош мијов һәммәрә,
Кәрми мүдү, товуш мүдү у түрә,
И һәнк широһорә һич гимәт нибу,
Дәрһош әри шоир һә рәһо имбу.

ТОКИ ХУНДОКОРМӘ ЛӘЗЗӘТ ВӘКҮРҮ

Әрәг тији сохдум, китоб нүвүсдүм,
Тор кәши чүмһојмә и рәһә рафдүм.
Јәбо һә хәндүсдүм, јәбо кирисдүм,
Әз чәнд чиро кофһо, мә ши́ро бофдүм.

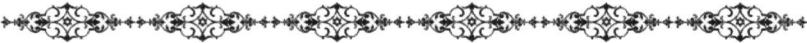
Бәһзибо бофдәјмә һич дуз ниомо,
Кофһо ә чикәјү нәс офдорәнбу.
Мәрә сәһәр мидо фикир-хәјолһо,
Дүлмә, мувәһмәрә гувот дорәнбу.

Јәбо вәрф бисдорум ә сәр ән доғһо,
Офто һәл сохд мәрә, мә ов бисдорум.
Дарафдүм ә хори чәнд рәһ ки́рошдум,
Ә гәд ән билогһо мә лов бисдорум.

Астара бисдорум јә кәм үшүглү,
Војисд нәзник бијов сијә булудһо.
Товуши ән кофһо пиш сохд уһорә
Мукум: "Шүкүр кәрдо ә тү әј Худо!"

Тәшнәји хорирә әри хүрд сохдә,
Булудһо күрд бирә ворущ овурдә,
Әз дорун тәбиәт коф вихдә-вихдә,
Дүлмә таза бирә, рүһә чун дорә.

Офдорум ә сирог ән хубә кофһо,
Дүрүм уһо мәрәш рәһәти мүдү.
Хуши кәшүрүмкәш, ә и рәһ чофо,
Токи хундәкормә ләззәт вәкүрү.

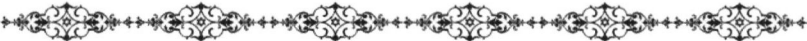

ТАРАКАНҺО

Јә бәһбодул, лап јә кәлә,
Ә комондир ухшәш зәрә,
Варајисдә-фурајисдә,
Јү ә пишо, јә чәнд дәстә,
Дироморут әз дәр уһо,
Зијонкорһо, тараканһо.

Сәһиб хунә муку: "Әј-вој,
Вәкүрд чару појисд ә пој.
Иһо кәнә әзчә омо!
Гушун кәширә диromo!
Чәнд руз јәкиш вәди нәбу,
Мәтбәх имуш лап сокит бу."

Комондир ди, чаруј дәсә,
Хәбәрдор сохд у һәр кәсә.
Вирихд һәммә ә јә нәфәс,
Чаруш домунд һәчу ә дәс.
Кәшд пәсәрә, кәшд пишорә,
Вәчовундә у душһорә,
Муку: "Һәммә вир-сур бисдо,
Бовор сохит ки, ә дусдһо,
Ә уһо туп, нә јә куллә,
Нә автомат, гушәлулә,
Нисоху һич кори јәкиш,
Һол әнуһо нибу дәкиш.
Уһо бијо азар күрү,
Мәтбәх азади вәкүрү.

ОМОНИМҲО

Ја чиро нувүсдә вә хундә оморәниһо вә чиро мәһәно дорәниһо кофһо.

Гүзүркүлә чүрүм, дорум јор мәрә,
Мукум рәһо нәди сәхдки, **дор** мәрә,
Мә түрә хосдәнүм әз чунмә зијод,
Гәјчи зәрә нәбур лүкәј **дор** мәрә.

Һүзүмһорә мидәчиним ә **хәрә**,
Тү бура хәбәр сох, әз хов у хәрә,
Бәгдә нә пој, воку дәр ән ковдурә,
Зу дара чүһиш ди, овиш ди **хәрә**.

Мәслиһәти һич вәхт чирә **шур** нә ху,
Зарали мизәнү ә чәндәк тү у,
Әри остугујтү дијәш сәхт бирә,
Чәһди сох, амбарта гәјмәг ху, **шур** ху.

Имбуруз чүникә, **һово** нисд мәрә,
Чәндәкмәш һолуши, әдәј дорд дорә.
Чәндбо һә синәмиш сохдәм, бовор сох,
һово хәрәбикә, кејфмәш нәс бирә.

Әз дәсмә нә вәки тү и **кор** мәрә,
Хуби сохдә јәкәм, тү сох шор мәрә,
Тү әзмә нивини һич вәхт зарали,
Шитилүм ә хубә хори **кор** мәрә.

Вәрф кәм нибу, һич вәхт әз кәкүл Шох **дог**,
Әз әтәкүш зүм-зүмә овһој **билог**,
Јозугә инсонә әј Худо әрчү?
Сүфдә тимор сохдә, бәгдә дорә **дог**.

ГЭРИШУГЭ ШИРОҲО

Түрә војисдәникә һәмишә хүшдәрә јүнкүл вә
согләм һисоб сохи, әз гәдәр зијоди чи хурдә
нәбу чоғ боши, Кәләтәһојму куфдири:

"Јә рачи, вәшәрғи дәрикәш ә ов,
Дәрд мәкүрү әзу амбар хурдәкор,"

Ә јәкирэвоз тү, әз дүли-чуни тү, дусди сохдә-
никә, тү чәндгәдә әзу Һоширтә, һүнәрлүтә,
Һүрмәтлүтәш бисдорикә нәбу ә пишој әну јә
догә хуно тик поји.

Дусдирә нәс бирә Һони, Һошири,
Паралел буравһо дусди кошири.

Әри хүшдә хәрәбә рәһһо вичирәтһо Һовурһорә
мојут ки, түрәш ә хүшдәрәвоз тој сохут, Омо,
тү әз уһо, әри дур бирә бијо ујог боши,

Дур бош әз наданһо, әз дәләдузһо,
Рәһәти мивини шәвһо нә рузһо,

Ә јә гәрибә чикә рәһ тү офдокә, јәнәбукә
әчәш бисдорикәш, нәбодә, нәбу ә ширинә
зуһун зунәјә зәнһо фурмундә оморә ә уһо
гиноғ боши.

Дур бош әз зунәһо, фурмундә мијој,
Ә тун офдорәнки мисохи һој-вој.

Тү, мә дорәнүмһо мәсләһәтһорә гобул сохдә-
никә, хубирә әз хәрәби, рачирә әз бирачи,
ширинирә әз тәлһи, мисворә әз һовун, дусдирә
әз дүшмәнәти, сәдигә әз зунә чиро сохдә
данусдәникә амбар сог боши!

Јә инсон, ә әгүләвоз кор бәрджә,
Нумјү вәкир имбу ә һәммә чикә.

- - - 1 - - -

Јә фәрзәнд әз бәбә кумәки хосджә
Һәрдүшү михәндү, һәрдү шор имбу.
Әз фәрзәнд јә бәбә кумәки хосджә,
Һәрдү мүкүрүсү, һәрдү лол имбу.

- - - 2 - - -

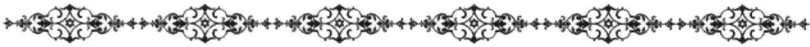
Әри инсон әз сүрх-нүгрә пишотә,
Ән кәлә хәзинә бәбә-дәдәји.
Хубә нум норәткә уһо әз хүшдә,
И һәнк хәзинәрә ки гимәт дори!

- - - 3 - - -

Гобуг гәрәбәчә хүрд нәсохдикә,
Импүсү, ләпәјү пуч имбу ә гәд.
Инсониш һә нүшдә, һә кузәт сохджә,
Војкәһој ән дүлү мүдү урә дәрд.

- - - 4 - - -

Виниш чүтам офдорумкә әз һол мә,
Лүкәһо хүшк әдәј бирә ә дормә.
Мукум: "Тәбиб, сох әримә јә чорә",
Муку: "Дири. Әрчү јозуг, ә човони,
Нә данусди гәдүр түрә бичорә?"

Ә СӘР ТҮ ГҮБӘ

Чү куфдири мә ә коф тү хомушум,
Ә һәсмүјтү пар зәриһо јә гушум,
Әчәш бисдорумкәш әнтү имбошум,
Хәндәрәвоз мијом ә дәр тү Гүбә!

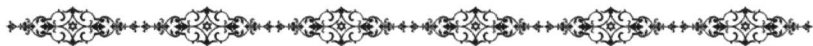
Дәрәһојтү савзи, доғһојтү мәрмәр,
Рачи чүһрәјтүрә нисди һич гәдәр,
Һәммә мејвәһојтү ширини, шәкәр,
Мәлһәми әри чун бәһәр тү Гүбә!

Кукһо-духдәрһојтү рач ән рачһоји,
Вокундә, кәшдәшү ә һәнк парчоји,
Нәнүј-нәнәм шәх-шәх ән Гудијал чоји,
Тәмизи, товуши шәһәр тү Гүбә!

Вәрф һич кәм ниимбу әз кәкүл Шоһ доғ,
Куч вәкүрдә әзу "Бәнәвшә билог",
Шори сохдә әз тү бијовһо гиноғ,
Лов бири ә дүнјоһ хәбәр тү Гүбә!

Мә һәјронум ә зимусту, васал тү,
Имурә һәзз дорә појиз ә гәл тү,
Һәминон һәр дәһәм дәри ә бәл тү,
Ә кәмәр чәнд доғ вә кәмәр тү Гүбә!

Рашбилүм дүлмәрә тү војисдәни,
Фикирһо, хәјолһош фурәгуздәни,
Мүрдүмкәш ән түнүм, түш данусдәни,
Рүһмә пар мизәнү ә сәр тү Гүбә!

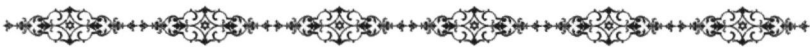
ХЭНДЭЈ ЛОВ ТҮРЭ

Руј чарундә әз мә һәчи дур нә нүш,
И дур-думог ә тү һич рач нәс дорә.
Хәндүсдә-хәндүсдә бијо мәрә күш,
Әрчү ә гәһрәвоз тү чун висдорә.

Јәкирә хосдокор руј нәс чарундә,
Кофә хүрдә сохдә нәс варавундә.
Ә кәк киро, пусдә нибу сухундә,
Дүл әхи шишәји, әрчү хүрд сохдә.

Бовор нә сох, ә у шинрәјһо кофһо,
Әз гәд ән рач-рачһо вичирәм түрә.
Кәширәм ә рәһ тү амбара чофо,
Рашбил вино һәр вәхт хәндәј лов түрә.

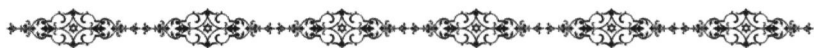

ДУХДӘР

Ширини ловһој тү, мәст сохдә мәрә,
Ә дорун кинһидим дәбәрдә духдәр.
Сирог ән ешг мәрә чар зәрә-зәрә,
Ә мәнк, астарәһо вәбәрдә духдәр.

Тү мәрә шәкәр ди, шәрбәт ди хурум,
Товуши дүнјорә мә ә тү дүрүм.
Түсүз ә и һилом мә нүсдүм, сурум,
Нидам мә һәл сохдә и дәрдә духдәр.

Рашбил хубә куки, тү әдәј дирә,
Әз дүл тү вәдәшән куј војкәј түрә.
Омон! Рәһо нәди сәхт, сәхт ки урә,
Саданһо әз дәс тү нәбәрдә духдәр.

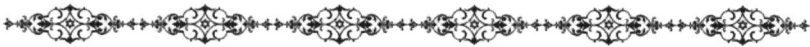
ХУБЭ БЭНЭРНО ЧҮНҮМ

Куфдирэнки хосдөнүм мө түрө эз кон дүлмө.
Э килэј гутинэјтү купəhoј эрэг дүрүм.
Мукум эј офуррəкор, и хəнк купəhorə мө,
Сəбəhhoјмундэ э сэр, гүзүлкүлиш дирəнүм.

Мө түрө күл никујум, мидорум зуhунмэрə,
Војисдэ ки мө түрə хəмишə чун сог вүнүм.
Э у хəлолə хун тү, гəриш сохум хун мэрə,
Тə əхир hүмүр иму, түрə мэгбун нəвүнүм

У хəндəј əн ловhoјтү бил хəндуну рүh мэрə,
Ешг мэрə,мүhбəт мэрə,чү hисд хəммə түрə дүм.
Товуши əн чүмhoјтү товуш соху рəh мэрə
Эз бог зиндəкуниму, хубə бəхərho чүнүм.

ГЭЛИЗЭ МҮНБЭТ

Э кэшд вадарафдүм мө сөбөһмүндө,
Эз тараф хунәшму омо ворвори.
Рүһмә таза бисдо, түш ә дүлмә дө,
Нашданусдум ә у нәфәс тү дәри.

Фикирмә, хәјолмә һә тү бисдори,
Эзтү бәгәј нисди мәрә дүл вәбәр.
Нашданки тү дәсә, ә дәсмә дори,
Мукум: "Мәрә хуно кини бәхтәвәр"!

Зинк сохдум, ә зинкмә чуһоб нә дори,
Дирәнүм појисдәј ә јон пәнчәрә.
Дәстәк телефониш ә дәстү дәри,
Әхи әзмә хубтә, мәрә тү дирә.

Ешгтү мәрә һәчи чәшмиш сохди ки,
Һич насданүм әки кујум и сурә.
Рағһој ән бәдәнмә һәчи сухди ки,
Аташү домунди ә гәд ән дурә.

Рашбилүм појисдәм ә лов дәр ишму,
Мукум ки, мәдиरोј мүвүнүм түрә.
Чүммә домунд ә дәр, ә пәнчәрәшму,
Тү шәһәм бисдори, мәш јә пәрвонә.

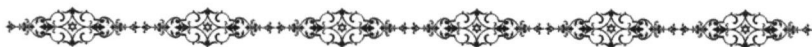
СОХ ТҮ ЈӘ ЧОРӘ

Дүрүм түрә раkhojmәрә вәчәвунд,
Зуһунмә лол бисдо, коф ә дүл домунд,
Сохдә фикирrhojmәш ә мәрәвоз мунд,
Нәданусдум әз тү нәзник оморә.

Гурбун тү мисохум мә и чун мәрә,
Мисгол-мисгол, нә вәки тү хун мәрә,
Годојтү мә, бијор ә зуһун мәрә,
И ҳәјбкәши әмә һич рач нәс дорә.

Ә гәд аташ дәрүм, рүһ мә нисд сокит,
Ини товишимәш торики, торик,
Түсүз, әхир Рашбил нидав бирә ник,
Тәбиб бош әримә, сох тү јә чорә.

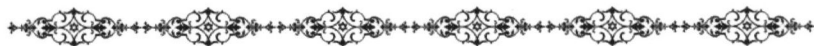
ШОР ВИНО ТҮРЭ

Эз мујһојтү чиро бириһо телһо,
Э сэр эн ловһојтү тији бирәнки,
Дүрүм мусики дэ, ешг дэ э уһо,
Мәст бисторум и сәһнәрә дирәнки.

Әмә рүхшәнд сохдә нәкуј чинкүрүм,
Ловһојтү ләрзундә и әгүл мәрә.
Војисдә мә әз тү үшүг вәкүрүм,
Чүмһојтү тәһәди дорә дүл мәрә.

Һисоб сох ки, тү Офтоји, мә Хори,
Ригазһојтү гувот дорә и чунә.
Түсүз зиндәкуни торики, тори,
Рашбил һәр вәхт товуш вино руј түрә.

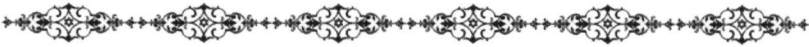
ЧУҲОБ ДИ ДУХДЭР

Тэшнэј түнүм габәр бири ловһојмә,
Ә дүл тәһәди дә нисди һовојмә,
Әз чүм дури ширин буһо ховһојмә,
Мәрә јә чуһоб ди, чуһоб ди духдәр.

Бијо зијод сох тү товуш дүл мәрә,
Нә ләрзун, јә кәм сох хомуш дүл мәрә,
Әвәл пүрүш сох тү, пүрүш дүл мәрә,
Бәгдә јә чуһоб ди, чуһоб ди духдәр.

Војкәј мәрә бијо нә зән ә хори,
Бил вәшәрг дим, сохим һәрдүјму шори,
И гисмәти худо имурә дори,
Рашбилә чуһоб ди, чуһоб ди духдәр.

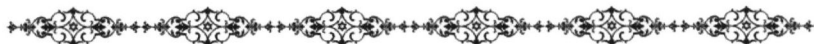

ҺИСДИҢО НАЗИ

Тү ки, данусдәни ошуг түнүм мә,
Куј виним, хун мәрә әрчү рухундә?
Нә "нәһ" түрә шинрүм, мә нә "һән" түрә,
Насданум, насданум ә и чү сур дә?

И һәги, мә түрә амбар хосдәнүм,
Ә ки сәвкәнд хунум, сохи тү бовор.
Војисд ә пишој тү садбо сәр зәнүм,
Хуши, мә сәр зәнүм ә чүнтүни јор.

Әј Рашбил, тү әрчү тәһәди сохдә!?
Сабур түрә ник сох, ешг нисди вози,
Уш әдәј ешг түрә, ә сәр дүл духдә,
И ки, духдәрһорә һисдиҗо нази.

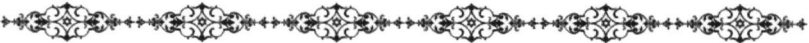
НИ ВƏРОВ СҮМБҮЛ

Əз дог курун ешг мәрә, әрчү ә хок чарундә?
Ә һәрәјму дəбуһо севкирә вачарундә
Дүлмә күл вәрəвундә, һашдан у јә күлдони,
Урә әрчү хүрд сохдә, раkhoјүрә чумундә?

Мәрә һә војисдәни әз тү үшүг вәкүрүм,
Чү офтоки ә һәрә, руј түрә торик дүрүм.
Нәкуј вәфосүз бирәм, нәкуј дур бирәм әз тү,
Хуб имбуки, мә түрә, һәчи мәгбун нә вүнүм.

Әзмә тү орхојин бош, шәкә вэдәшән әз дүл,
Гуј виним, тү шинрәјми һофдранк дур
кәшдү әз күл?
Рашбил түсүз ә дүнјоһ, һашдан һич нә омори,
Офдо товуш нәдокә, ә руј ни вəров сүмбүл.

ШӘҲӘМ

Куј виним, ә дүл тү чү војкә дәри,
Әлов тү амбари, куч тү амбари.
Әдәј јалап-јалап сухдә тү шәһәм,
Пәрвонәһош әз тү вәкүрдә дәһәм.

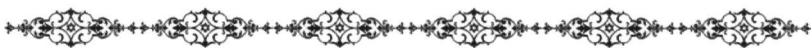
Ә чор тараф хубә товуш дорә тү,
Сухдә-сухдә хүшдәрә вәдорә тү.
Ә әлов тү гәриш бирәмунд дурә,
Ранк тү дәкиш бирә, јә кәм зәрд бирә.

Тү һәшданусдәни һәмишә мисухи,
Насда бәкә һәл имбоши мирихи.
Әлов тү амбар имбу пишој варасдә,
Ә һәчирәвоз, тү ә зувол чарусдә.

Һилим-һоволими и дүнјоһ бирор,
Јә руз мәгбун бирә, јә рузикә шор.
Бовор сох, зиндәјә шәһәми инсон,
Ә хәјол чун тү бош, надарә лугон.

Чәһди сох, һәзз вәки әз зиндәкуни,
Һәрчү һисд инчоји, унчо вәркини.
Мисворә, хубирә нә вәдәшән әз јор,
У јә руз чәрх хурдә ә пишо мијов.

Рашбил јә гиноги әдәј зиһисдә
Урә әнчәг чун согишму војисдә!

БӘБӘ

Ширинә кофһојму, јарашуг иму,
Рачиһој ән дүнјо бәбәји, бәбә.
Гувот ән гул иму, үшүг чүм иму,
Вәкири шориһо бәбәји, бәбә.

Һәмишә ә иму кумәк бирокор,
Имурә әз хүшдә зәвәр дирәкор,
Ә гәд ән кифләтиш товуш дорокор,
Сәһиб кук-духдәрһо бәбәји, бәбә.

Бәбә чун имуни, чикәр имуни,
Ә дүнјо оморәјм гисмәт әнуни,
У бирәјимуни, војкәһојмуни,
Кәкүл сәр һәјилһо бәбәји, бәбә.
Әз Худо чүкләтә, худоји бәбә.

Әри 70 сали СИМОН НИСАНОВ

Дәсү мисвојини, сәдогојини,
У јәки әз мәрдә кукһој догини,
Војкәјму әријү һә чунсогини,
Ә дусди, бирори сәдиги Симон!
Ә дузи, ә софи ошуги Симон!

Хубә мәтләбһојү амбари, амбар,
Ә пишој ән дүшмә һич ниимбу сар,
Ә һәрәј ән дусди никүрү чапар,
Ә дусди, бирори сәдиги Симон!
Ә дузи, ә софи ошуги Симон!

Ихтилотү ширин, кофү ләпәлү,
Әри кәлә-чүклә очуги дүлү,
Надана әз хүшдә нәзник нијүлү,
Ә дусди, бирори сәдиги Симон!
Ә дузи, ә софи ошуги Симон!

Ә ГҮБӘ МУНДИ

Мәрә нәс војисдәнбу, әз мәскән мә дур бошум,
У богһо-богчәһорә тәрк, сохум мә вир бошум.

Војкәјмә бу һәр сәбәһ,мә ә Шон дог сәр кәшүм
Әз тәмизә һовојү, јә кәм һово вокошүм.

Ә сәр күрпи појисдә, шүнүм сәс Гудјалчојә,
Данум винүм у сәһо, чү куфдирәкә ә мә.

Појүм јә кәм дәнүшүм, мә ә доһор ән Бәһәз,
Кујүм ки шәх појисдәј, нисди түрә һич әвәз.

Әз чигирһо кирорум, сәр тәпәһорә кәшдүм,
Дарам ә гәд вишәһо, тәбиәтә шолум дүм.

Хурум әз ов "Бәнәвшә", сәрин сохум дүл мәрә,
Ә сәр монгол ә Гәшрәш, појүм кобоб кәшүм мә.

Бурам ә "Гара Билог", ә дусдһорәвоз нүшүм,
Һә пәјлә зәрә-зәрә, соги кујүм, кејф кәшүм.

Кәшдүм ә гәд ән богһо, чәнд чиро мејвә чүнүм,
Һәркирә чиро-чиро, ә сәбәтһо дәчүнүм.

Чүнүм әз гүзүркүлһо, күрүм ә дәсмә дәстә,
Бәрүм әри ән јор мә, дәстәрә бәсдә-бәсдә.

Гисмәт мә овурд мәрә, һофд дәријо ә дур шәнд,
Муваһмә мәскән мәрә, әз јор мә нә вәдәшәнд.

Рашбил! Тү јә гәриби, дүл тү ә Гүбә мунди,
Ә гәд күллү богчәһо һәмишәлуг домунди!

ХУБӘ КОФ КУЈ

Шәһәм дүлә дәкәсундәниһо, кофи.

Јә коф куј ки, рәһәт соху чун мәрә,
Јә коф куј ки, сухуну шәһәм дүл мәрә.
Гәмлүнүмкә, јә кәм бил шор бошум мә,
Лап шорумкә, јә кәм хомуш бошум мә.
Аташ кофтү мәрә бил нә сухуну,
Сухдә-сухдә мәрә нә вурухуну.
Куфдурумкә, чун мә әри тү гурбу,
Ә мә тој бош, бил дүл һәрдүјму шор бу.
Хубә кофә нибу ә дүнјоһ гијмәт,
У нисдикә, нисди севки, мүһәбәт.
Ә кофһој ән Рашбил нәдәри тәлһи,
Ә түрәвоз у тә әхир һәрмәһи!

ДҮЛ

Мукум:--Ә дүл, әрчү һәчи ләх-ләх ләрзирә?
Муку:-- Бовор сох, әдәм әз мувәһ тәрсирә.
Мукум:--Инчо мувәһлугә чү кори бәкә?
Муку:-- Ә чәнд лүкәј әну, чәнд чиро дәрд вә.
Мукум:--Мә һәмишә әдәм шор дирә түрә.
Муку:-- Әз рујләји әдәј, дүл вәбүрчирә.
Мукум:--Пиш сох, һәммәрә вәдәшән әз јор!
Муку:-- Чүтам! Вәлки бәкә тији бу әз дор!
Мукум:--Һәчи сәһәр нәди әј бирор дүлә.
Муку:-- Офдоји шор сохдә сүнбүлә, күлә.
Мукум:--Рашбилә мәкирими әритү һәрмәһ?
Муку:-- Јә дүләш, нәкәрдо дәрдлүјә мувәһ!

ҺИЧ-ПУЧИ

Әј әзи дүлмә бихәбәр, лап залум нәбош һәчи,
Ә јарајмә мәлһәм вәни, нәзән ә у тү гәјчи.

Мујһојтүрә тији сохдә, пәрдә нәки ә рүј тү,
Дүлмә әдәј сүрсүр сохдә, чарун ә кәрдән вәчи.

Пој вүнүм мә чүһрәјтүрә, киләј гутинәј түрә,
Чүмһојтү мәст соху мәрә, һәзз вәкүрүм әз рачи.

Ә мәтләбмә расун мәрә нәзник бијом ә тү мә,
Инсоф түрә ә кор дәшә, ешг мәрә ә дүл дәчи.

Рашбилүм ешгсүз, севкисүз ниданум һич зиһисдә,
Әкәр у нисдикә мәрә, зиһисдәјмәш һич-пучи.

ТӘРС ТҮРӘ

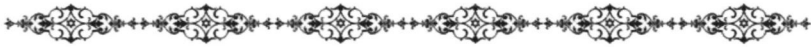
Тә һүмүрмә сог һисди, мә мүхүррүм наз түрә,
Сәрсонум нә шинрүмкә һич јә рузләш сәс түрә,

Нә куј ки, мә дур бирәм, түсүз хуш бирә рузмә,
Мә әчәш бисдорумкәш, вәкүрдәм нәфәс түрә,

Түсүз буһо руз мәрә, руз никујум бовор сох,
Һә тәһәди сохдәм мә, бијом күрүм дәс түрә.

Һич нәјор ә фикиртүш, мә бивофо имбошум,
Нидану әвәз сохдә ә дүнјоһ һич кәс түрә,

Рашбилүм мә һәмишә түрә вәкир мисохум,
Орхојин бош севки мә, нибу әз мә, тәрс түрә,

КӘРӘК НИСДИ

Әтү бирә чикә мәрә *мәнк зәвәр кәрәк нисди,
Ә һәсәл бирә чикә, һич шәкәр кәрәк нисди.

Чәнд чүр ширинә бәһәрһо һисдикәш ә и дүнјоһ
Мәрә әз тү ширинтә, јә бәһәр кәрәк нисди.

Шикојәт сохдә нә куј ки, торики и шәв иму,
Тү ә мәрәвоз бирәнки, мәрә *ор кәрәк нисди.

Тү дүлмәрә варауңдә, һә хомуш сохдәникә,
Лап әз тү зијодтә мәрә дүл вәбәр кәрәк нисди.

Ини Рашбилүм, офдорәм хејли вәхт ә һәлгәјтү
Әз бәнд мујтү бәгәј мәрә,јә кәмәр кәрәк нисди.

* мәнк зәвәр--мәнк һәсму

* ор--үшүг

ЕШГ ЭНУРЭ НЭ СУХУН

Ешг иму лап кучлу бу, нүшдэ-вэхүшдэјму чон,
Һэ софэ-соф, һардүјму, һашданки бирим јә чун.

Ихтилот иму ширин, ә дүлһо дэбу шори,
Лап рәһәт чәрх хурдәнбу, ә рағһојму дәһо хун.

Бәхтәвәрә рузһо бу, кирәвундимһо рузһо,
Тәлһә коф нивәдәшәнд, әз ләһәј хүшдә зуһун.

Насданүм әрчү һәчи, салһо гәд бирә-бирә,
Ешгмә һә зијод бирә, мүһбәттү јә кәм курун.

Рашбил лап хуб данусдә, тү амбар хосдә урә,
Һәчи әз һол офдорә, ешг әнурә нә сухун.

НАСДАНБИРИМ

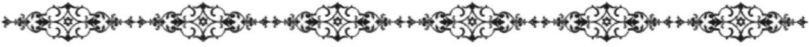
Иму хотур јәкирә лап амбар хосдәнбирим,
Ешг, мүһбәт имурә ә јәки бәсдәнбирим.

Човонә вәхthојму бу, әдәбирим үшүг дорә,
Ә чүм ән мишбәһhoјму, иму јә дастан бирим.

Рузhoјму јовош-јовош әдәбу хуш кирошдә,
Һашданки, һә софэ-соф иму һә аслан бирим.

Гул иму гувотлү бу, чун иму сог саламат,
Јәкиму Лјудмила, јәкикәјму Руслан бирим.

Фәләк гәд сохд имурә һич јә хәбәр нә дорә,
Лап һәчи вәфосүзи, и дүнјо насданбирим.

УШ МƏРДИ

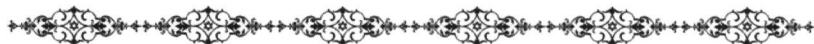
Тү һə наз сохдə-сохдə, мəрə Һəзијјəт нəди,
Əхи, рачи чүһрəјтү əгүлə əз сəр бəрди.

Рузһо фикир, хəјолмə һəр вəхт ə түрəвəзи,
Шəвһо, əз тү дур бирə, əримə кəлə дəрди.

Түсүз һич ə и дүнјоһ нибу мəрə рəһəти,
Мүһбəтмə ки очуги, ə Һəрəј хəлг һисд вəди.

Əкəр бисдокə түрə, əзмə нəразијəти,
Кəнə мə мəлһəм мəнүм, сур түрə һə əмə ди.

Тү Рашбилə дорикəш лап һозор чиро сəһəр,
У гəд нибу, əрчү ки, ə гəд мəрдһо уш мəрди.

У СУХДӘ-СУХДӘ

Гәһри бирә әзмә дур нәбош духдәр,
Бовор сох ки, түсүз һичиш нисдүм мә.
Мәлһәм әни хүрдә дүлмә бош дүхләр,
Түсүз мә һолсүзүм, түсүз сүстүм мә.

Нагара

Әрчү әз мә руј чарундә?
Чү куфдурум дүл чарундә,
Јә коф мәрә варавундә,
Ә фикир дәшәндә мәрә.

Түрә күл никујум буј сохум шәнүм,
Тү мәнк, астарәјмә, мујтү әврүшүм.
Тү ә кон дүлмә дә нивәдәшәнүм,
Куј виним, мә тә кәј һә сәһәр кәшүм.

Нагара

Ә чикәј ән шәрбәт дорикәш зәһәр,
Мухурум әз дәс тү, мә уф нә сохдә.
Рашбилә нәди тү ингәдә сәһәр,
Әдәј түрә кәшдә, у сухдә-сухдә.

Нагара

ТҮ, ТҮ!

Нум тү ә сәр дүлмә вәри,
Ешг тү ә гәд дүлмә дәри.
Әзтү мә һич нәһ, никујум,
Војисдкә чун мәрә бәри.

Нагара

Тү чун мәни, чикәр мәни,
Војкәј дүлмә, шәкәр мәни.
Әз тү мә дур ни имбошум,
Тү рәһәти кәмәр мәни.
Тү духдәр, дүл вәбәр мәни.

Мәнк әјозә шәвһоји тү,
Гәјмәг рачә ловһоји тү.
Руј мәрә, ә руј тү дүрүм,
Шоһ палаша овһоји тү!

Ворворини, туфони тү,
Кучлүјә сәјл, лејсони тү!
Тү аташи, тү әлови,
Јә һочизә инсони тү!

Нагара

Тү чун мәни, чикәр мәни,
Војкәј дүлмә, шәкәр мәни.
Әзтү мә дур ни инмбошум,
Тү рәһәти кәмәр мәни.

Ә ХӘНДӘКҮЛӘ ДУХДӘР

Ә рујтү шәхинә вә,
Ә рујтү мозол вәри.
Түрә амбар хосдәнүм,
Тү ә кон дүл мә дәри

Сур мәрә дорә бәгдә,
Ә тилсим тү офдорәм.
Әз тү дур ни имбошум,
Мә хүшдәрә коф дорәм.

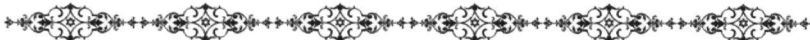
Војисдәни тү рач бош,
Војисдәни тү бирач.
Ә рујтү хәндә вәкә,
Тү һисди әз һәммә рач.

Ә хәндәкүлә духдәр!
Ә гүзүркүлә духдәр!

Шип-ширини кофһојтү,
Гәјмәг вә ә ловһојтү.
Рашбилә хош оморә,
Бәнд бирәнки мујһојтү.

Војисдәни тү рач бош,
Војисдәни тү бирач.
Ә рујтү хәндә вәкә,
Тү һисди әз һәммә рач.

Ә хәндәкүлә духдәр!
Ә гүзүркүлә духдәр!

ЕРШОЛЕИМ

Ә колути ә түрәвоз зинисдәјм,
Сәһәр хурдә әри хок тү кирисдәјм,
Сәбәһ тә шәв лово-тәшуво хосдәјм,
Әри түрә дирә, кәширәјм зәһмәт.

Балај дәдәјһојму бирәј тү Ершолейм!
Војкәј бәбәһојму бирәј тү Ершолейм!

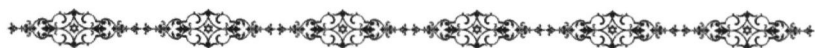
Ләрз дәбири ә чун иму чәнд салһо,
Бүхтү варафд ә иму чәнд васалһо,
Нәнуј-нәнәм хундә әри һәјилһо,
Дәдәјһојму әри тү лово хосдәт.

Балај дәдәјһојму бирәј тү Ершолейм!
Војкәј бәбәһојму бирәј тү Ершолейм!

Тү јарашуг милләт, јарашуг хәлги,
Бирорһојтү говлә бири тү гәл ки.
Дүһозор сал бәгдә меһр түрә вәки,
Амбарһојму һәлә нәбирәјм гисмәт.

Балај дәдәјһојму бирәј, Тү Ершолейм!
Војкәј бәбәһојму бирәј, Тү Ершолейм!

ДӘКИШМӘЛ ӘН ЈӘ КУК НӘН ЈӘ ДУХДӘР

Кук

Тү лап мәрә ә мәнкәнә дәшәндәј,
Һә наз сохдә, чун мәрә вәдәшәндәј,
Јәбо нәзник бирә, јәбојкә шәндәј,
Әчәји инсоф тү куј виним духдәр?
Ә инсоф бијовош духдәр, ә духдәр!

Духдәр

Бовор сох ки, түсүз мәрә руз нисди,
Дүл мә чәнгәдәји һич нә хәндүсди,
Шәвиш, рузиш һә әри тү кирисди,
Әрчү мәрә сәркуш зәрә ә кук мәрд?
Нәкуј мәрә тү инсофсүз ә кук мәрд!

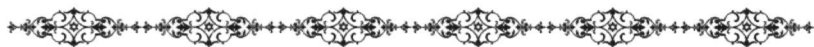
Кук

Товуш нә бисдокә, түни товуш мә,
Тү војкәј дүл мәни, тү јаравуш мә,
Чүммә ә рәһ тү дә, сәс тү ә куш мә,
Әчәји инсоф тү куј виним духдәр?
Ә инсоф бијовош духдәр ә духлә!

Духдәр

Нә куј мәрә тү инсофсүз ә кук мәрд,
Мәш бирәм дивонә, кәширәнүм дәрд,
Әз фикир-хәјол тү, бири ранк мә зәрд,
Әрчү мәрә сәркуш зәрә ә кук мәрд?
Нәкуј мәрә тү инсофсүз ә кук мәрд!

Кук

Дүҗәкирә иму әхи коф дорәјм,
Ә дәријо ә јәки үзкүм зәрәјм,
Ә гәд ән хәлг ә зуһунһо офдорәјм,
Әчәји инсоф тү куј виним духдәр?
Ә инсоф бијовош духдәр ә духдәр!

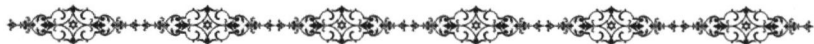
Духдәр

Мә ниданум ә һәдәтһо пој зәрә,
Кәләтәһо дүҗәкирә нә дирә,
Тү әримә хозмуни нә фирсорә,
Әрчү мәрә сәркуш зәрә ә кук мәрд?
Нәкуј мәрә тү инсофсүз ә кук мәрд!

Кук

Рашбилә нә сухун, һәчи дог нәди,
Ешг әну һә һәчиш вәдини, вәди,
Хозмуни имфүрсүм әри чувоб ди,
Әчәји инсоф тү духдәр, ә духдәр?
Ә инсоф бијовош духдәр, ә духдәр!

Ә ДУХДӘР ЧУВУР

Ә тилсим дәшәндәј тү мәрә духдәр,
Мә лап Мәчнун бирәм, түрә нисд хәбәр.
Һәчи залум бирә, нә сох әмә гәсд,
Ә рујмә вәди́ро, рәһ мәрә нә бәсд.

Бил нәки́роруку рузһојму һәчи,
Севкисүз и дүнјо бим-буши, пучи,
Атәш дүлмәш түни, сокитимәш тү,
Гувот гулмәш түни, һолушимәш тү.

Түсүз һәми́нонмә, зимусду имбу,
Түсүз зиндәкуни, курусду имбу.
Рашбилүм језугум нәкәшд әз мә дур,
Тү үшүг чүммәни, ә духдәр чувур!

Ә ГҮБӘЈМӘ, ГҮБӘЈМӘ!

Бәһәрлүни богһојтү,
Јарашуги доғһојтү.
Дүлһорә сәрин сохдә,
Сәринә билогһојтү.

Ә Гүбәјмә, Гүбәјмә!
Ә хоримә, һәсмујмә!
Һич әз јор нивадарајт,
Әчәш бисдорумкә мә.

Духдәрһо рач-рачһоји,
Һәр куктүш јә парчоји.
Түрә варавундиһо,
Шоһ доғи, Гудјал чоји.

Ә Гүбәјмә, Гүбәјмә!
Ә хоримә, һәсмујмә!
Һич нивадарајт әз јор,
Әчәш бисдорумкә мә.

Ә савзәкәји нүшдә,
Јә хурдә, кејф сохдәрә,
Оморокор, рафдәкор,
Әз тү јодикор һишдә.

Ә Гүбәјмә, Гүбәјмә!
Ә хоримә, һәсмујмә!
Һич әз јор нивадарәјт
Әчәш бисдорумкә мә.

И ДУХДЭРНО

Нагара

Күл сүрхини и духдэрно,
Һәммәшү һисд рачә сэрно.
Муј әврүшүм, ловһо гәјмәг,
Шиб-ширини и духдэрно!

Мозәлмәнди и духдэрно!
Толиһмәнди и духдэрно!

Астараһој ән хорини,
Јарашугһој ән шорини.
Ә дүл һәрки, јә војкә дә,
Ә ловһошү хәндә вәри.

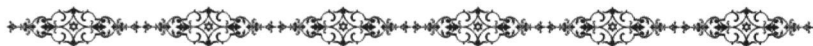
Нагара

Данусдәнүт севки чүни,
Нәмус чүни, гејрәт чүни.
Наз мисохут, мәзә мүдүт,
Һич насданүт гисмәт кинүт.

Нагара

Дүлһошү дуз, ихтилот соф,
Әз кон дүли һәр хубә коф.
Вәчовундкә чүмә, гошә.
Чинкир нә бош һә софә-соф.

Нагара

13 САЛА

Кук, духдэр эн хэлг мэрэ,
Һәмишә шори кәрдо.
Вәнорә тәфлимһошү,
Рузһошүрә товуш до.

Нагара

Симанту, мазанту бу,
13 сал эн и бала.
Товушә рузһо вино,
Балајму тә сад сала.

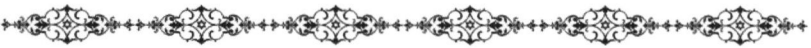
Әј дусдһо, әј гоһумһо,
Сухунит шәһәмһорә!
Үшүг дит чәркә-чәркә,
Вәкирим дәһәмһорә!

Нагара

Һәјилһо вәкир сохо,
Бәбәһо, дәдәјһорә,
Хосдәним ки, әз Худо,
Чун сог винојм уһорә!

Нагара

СИМАНТУ БУ 60 САЛИ ТҮ!

Әри 60 сал томом бирәји хори Исроил

Сәр чүмтү рушум бу, хори Исроил,
Дүһозор сал бәгдә шаст сала бирәј.
Һәммә данусдәни һәјил, пир оил,
Тү ә чүмтү әлов аташһо дирәј.

Нагара

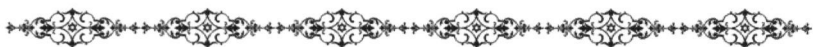
Симанту бу шаст сали тү,
Мазанту бу шаст сали тү.
Ој ХУДО дориһо, хори Исроил!
Ој хори новиһо, хори Исроил!

Гүј бирәјм, дур бирәјм әз вәтән иму,
Ләрз дәбири ә чун иму чәнд салһо.
Рәһәти нәдири һич бәдән иму.
Бүхтүһо варафди ә хәлг васалһо.

Нагара

Имид вир нә сохдәјм, данусдәјм јә руз,
И хәлг хилос имбу әз бүхтү, әз шәрһ.
У дијә һич вәхти ниимбу сәргуз,
Ә һәрәј милләтһо у мүдү вәшәрг!

Нагара

ӘЗ РАЧИҢО НӘС СИРОЈИ БИРӘНҮМ МӘ

Гисмәтһо әз мәскән чумунд имурә,
Чәндгәдә рәһ куфдим, мәмүзүл күфдим.
Әз үлкә, ә үлкә овурд имурә,
Иму говләјирә ә инчо офдим.

Бүхтүһо имурә нәдо рәһәти,
Әз гәд ән аташһо, әз гәд чәвгиһо-
Вирихдим оморим тәрәтәһәди,
Кумәки Америка имурә рәһ до.

Мә һејронум ә и хори,
Чор тарафү вишә, ови,
Ә руј һәммә хәндә вәри,

Нагара

Әз рачиһо нәс сирoji
бирәнүм мә!
Ә һәр чикә күллү-богчә
дирәнүм мә!

Пәсә-пишо һәммә савзи,
Чәһ-чәһ гушһош јә овози,
Кејф чејронһош инчо сази,

Нагара

Тәпәһojү зулог-зулог,
Гобул сохдә уһо гиног,
Дәрәһojүш һисд богчә-бог.

Нагара

Әз дүҗәки бәхш вәкүрди,
Никәрәһо чәнди-чәнди,
Вишәһош ә уһо бәнди,

Нагара

Америкаҗи инчо бирор,
Вином түрә һәмишә шор,
Бил Рашбилиш бијов ә јор.

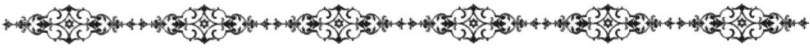
Нагара

ТУНИ БӘХТӘВӘР

Ловһојтү гәјмәги, чүмһојтү оли,
Гүј виним, тү бәһәр ән коми дори.
Ниданум мә әз тү бирә сирoji,
Мүһбәттү ә дүлмә чәнд јә дәрјоһи.

Офдо товуш докәш әз сәбәһ, тә шәв,
Түни вәкүрдокор әгүлә әз сәр.
Бијо мә дүм түрә, јә хубә хәбәр,
Түрә хосди дүлмә, түни бәхтәвәр

Дүлиш куп-куп сохдә, түрә дирәнки,
Әдәј һорәј зәрә куш дори урә,
Вojкәјү ә чикә нә оморәнки,
Хуниш ә дамарһо, кәшдәни түрә.

ГҮДҮШИ

(ә сәр секаһ)

Кук ә духдәр, духдәр ә кук гисмәти,
Имурә и бәхшә дори дәдәјһо.
Ә рачи әнуһо дүнјоиш мати,
Мәнк, астара кәлә сохди дәдәјһо.

Дәшәндәни әнкүшдәри,
Кук ә әнкүшд рачә духдәр.
Дүјәкирә коф дорәнүт,
Әри бирә һә бәхтәвәр.

Нагара

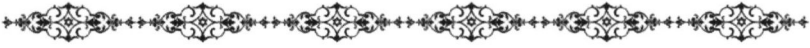
Симанту бу гүдишишму,
Мазанту бу гүдүшишму.
У астарај Марса хуно,
Товуш кәрдо һәр руз ишму.

Кук ән иму һүнәрмәнди,
Духдәр имуш мозәлмәнди.
Гисмәтһошү әз Худоји,
Ә дүјәки уһо бәнди.

Нагара

Ә рујһошү хәндә вәри,
Ә дүлһошү мәтләб дәри.
И дүнјорә шолум дирә,
Дәмуношит ә гәд шори!

Нагара

ҺӘРСИ

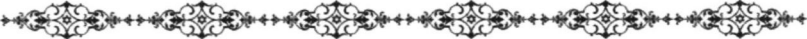
Шори кәрдо һәммәрә,
Әз шори хубтә чүни.
Гүдишиһо, һәрсиһо
Вәјкәһој ән хәлг мәни

Һәрси әз һәдәтһој хәлг мә јәкини,
Рачи, ән кирошдә нәсилһојмуни.
Һозор салһо пишо, худо бәхш дори,
Софи, ишүгмәнди һәсүлһојмуни.

Пур сохит, вәкирит пурә пәјләһо,
Зәнит, бил сәс шори даров ә дүлһо.
Кујим ки әј Худо, әј офуррәкор,
Һәрүс-һәтон иму мозоллү кәрдо!

Рузһошү һә јовош-јовош кироро,
Ә јәки пир бирә тә 100 сал зиһо.
Сәһиб ән чәнд кукһо, духтәрһо бирә,
Ники, бәхтәвәри фәрзәндһо вино!

Вәхизит вәчәјит дустһо, гиноғһо,
И руз әри һәммә субәјһо кәрдо.
Кукһо-духдәрһојму һәр вәхт шор бирә,
Јарашуг ән һәммә шориһо кәрдо!

НЈУ ЈОРК

Овhoј эн Гудзони леј дорə-дорə,
Əз јон тү кирошдə һə товуш дорə,
Ə лов кук-духдəртүш һə вəри хəндə.
Тү шəһəр шəһərho һисди Нју Јорк!
Ə рачи тү шəһəр нисди Нју Јорк!

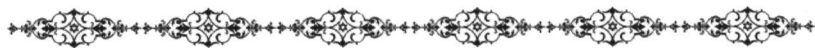
Тү јə астарəји чор тараф тү ов,
Ə чүм фəрзəндhoјтү һич нəвəри хов,
Нəхoһo əз дəс тү əдəј бирə лов,
Тү шəһəр шəһərho һисди Нју Јорк!
Ə рачи тү шəһəр нисди Нју Јорк!

Шəвhoш, рузə хуно һə үшүглүни,
Һүндүрə биноһo јарашүглүни,
Тəһəриф зуһунһo һəкəнə түни.
Тү шəһəр шəһərho һисди Нју Јорк!
Ə рачи тү шəһəр нисди Нју Јорк!

Хори түрə һeјкəл говлəјиш һисди,
Əри хəлghoј дүнjo сипəри, дусди,
Ə сəр эн дүл, у коф "Шолум" нүвүсди.
Тү шəһəр шəһərho һисди Нју Јорк!
Ə рачи тү шəһəр нисди Нју јорк!

Музејho, паркhoјтү варајисдəји,
Оморə, рафдакор дəсдə-дəсдəји,
Сəниһəт Рашбилиш дуз нүвүсдəји.
Тү шəһəр шəһərho һисди Нју Јорк!
Ə рачи тү шəһəр нисди Нју Јорк!

Мә и широрә нүвүсдәм әри човонә кукһо-дух-
дәрһој хәлг чуһурһој доги, коминһоки данусдәт
һәмәл овурдә күрдләмәј човонһој догирә ә
НҮҮ-ЈОРК. Нумурәш норәт ТЕФЕРЕТ-РАЧИҺО

ТЕФЕРЕТ

Ә сәр иму худо вәри,
Војкәһојму күрд бирәји.
Ә дүлһојму шори дәри,
Теферет и рачиһоји.

Нагара

Бијојт сәс дит, ә сәс иму,
Әј човонһој ән чуһурһо!
Бијојт кирит әз дәс иму,
Әз нәзники, лап әз дурһо.

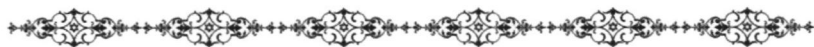
Кујим, хәндим, сохим шори,
И бәхшәрәш Худо дори.
Динчи кәрдо ә руј хори,
Теферет и рачиһоји.

Нагара

Сәхт күрдәјмһо һәдәтһоји,
Бәбәһојму гонун нори.
Рафдәнимһо рәһһо ори.
Теферет и рачиһоји.

Нагара

ТЕРЕЗА

Кирошд чэнд васалһо, кирошд чэнд салһо,
Сәс гармон ән Довид домунд ә дүлһо.
Мухоил говолә, Ёәпу гармонә,
Зәрәнки шор бири чәмәнһо-чүлһо.

Нагара

Хонәндәј шориһој хәлг мә Тереза,
Данәндәј шориһој хәлг мә Тереза.
Нәвәј Мәлкәј Гәјиш, духдәр Хануко,
Балај хонәндәһо һисди Тереза!

Атлантик Океан гәриш бирәнки,
Сәс түрә шинрәмунд, у сокит бирә.
Кукһо-духдәрһој хәлг, түрә шинрәнки,
Вәчәсдә-вәчәсдә һә вәшәрг дорә.

Нагара

Ҳәдәтһој хәлг мәрә, тү пој нә зәрәј,
Урә вәкир сохдәј ә һәммә чикә.
Әри кәлә-чүклә тү ширин бирәј,
Ә кон дүл амбарһо, тү күрдәј чикә.

Нагара

РОШ-А-ШАНА

Таза сали Рош-А-Шана,
Шори кәрдо ә һәр хунә!
Сал никиһо кәрдо и сал,
Хубә рузһо вино һәммә!

Нагара

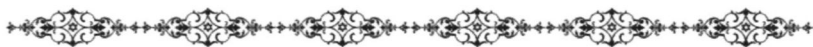
Хунит, зәнит вәчәјит,
Әј һәјилһо кәләһо!
Бил ә чикә бијово,
Хубә, рачә војкәһо!
Ә ишму кумәк кәрдо,
Худо, Сефер Тироһо!

Мәнкә хуно үшүг дорә,
Әри һәрчү һисди чорә.
Чәнд һозор сал Рош-А-Шана,
Руј хәлг мәрә вәшәрг дорә.

Нагара

Һәр сал ишму кирорә шор,
Ә рәһһошму бијово ор.
Һәр таза сал Рош Ашана,
Бил Рашбилиш бијов ә јор!

Нагара

ПУРИМ

(Әри миғид һомуну)

Имбуруз руз ковләји,
Руз хушбәхти хәлг мәни.
У, әз дәс ән јә хунриз,
Әз Омон хилос бири.

Нагара

Пурим, Пурим лану,
Һашем бахар бану.
Естер духдәр имуни,
Худо, худој әнуни.
Сәр Омонә һәл сохд, У,
Дүшмәнһорә лол сохд, У.

Мәрдәхәј хәбәр данусд,
Зу рујә Естер чарусд.
Муку: „Ә шох хәбәр ди,
Омонә әз рәһ вәки."

Нагара

Омонһо һәлә мунди,
Уһо һич нә вомунди.
Худојму кумәк имбу,
Дүшмәнһојму хок имбу.

Нагара

БИЈО-БИЈО РӘҲӘТИМУ

Имурә худојму рәһәти дори,
Әз һофд руз, шоботә әриму нори.
Миһид, миһидһоји шобот әриму,
Имурә рәһәти дори Худојму.

Нагара

Леха доди лиграт кала,
Пәнә шабат нэкабэла.
Бијо, бијо рәһәтиму,
Сокитиму, тәһәдиму.
Хош оморәј рәһәтиму,
Сокитиму, тәһәдиму.

У варајисдәји һәрүсә хуно,
Әз дәр тү мидиров ә шорирәво.
У шори овурдә ә гәд хуноһо,
Кәлә бәхш Худоји, әри чуһурһо

Нагара

Ә дәсһо Тиро дә, ә ловһо-лово,
Ә чикә бијово хубә војкәһо.
Хәзинәј хәлг иму Сифир Тироһо,
Әри шори-ники хәлг кәрәк кәрдо.

Нагара

МИЗҮҢҮ НУМ МӘ

Ә фәгир-фугорә, мә нә хәндүсдәм,
Ә пишој дусд-дүшмә һич нә кирисдәм.
Пур бәрдәм хүшдәрә, пурһорә хуно,
Һисдә, хәрч нә сохдәм дәрмүрә хуно.

Һәгә-һәг данусдәм, дузирә-дузи,
Дирәм зиндәкуни нијо бу вози.
Әз дәс вәрәморә никирәш сохдәм,
Мисворә, хубирә ә сәр дүл духдәм.

Әз хәлг чон куфдирәм, әри шинрә чон,
Рәһ әнүрә рафдәм, нә појисдәм јон.
Әз шоријү рүһ мә һә таза бири,
Гәмү ихтијорә әз дәс мә бәрди.

Нә дорәм хүшдәрә мә ә дәс тәмәһ,
Јәккә нә данусдәм чүни шәфтә рәһ.
Әри гулим-гуншиш һә лово хосдәм,
Әз дусди, бирори дур нә појисдәм.

Шорум ки, рузһојмә һә буш нә кирошд,
Зиндәкуни, мәрә вәкир сохдә дошд.
Мүрдүмкә, рафдүмкәш әзи дүнјоһ мә,
Ә Һәрәј инсонһо мизүһү нум мә.

Әри 65 сали СИМОН НИСАНОВ

120 САЛ ЗИҲОШ

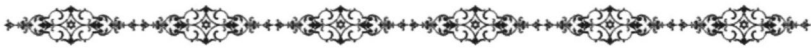
Симон бирор ә дүл мә,
Хубә војкәһо дәри.
Рузһој тү дураз бирә,
Домуно ә гәд шори!

Һәмишә винојм иму,
У хәндәј ән лов түрә,
Һәмишә шинојм иму,
Ширинә кофһој түрә!

У сохдә никиһојтү,
Ә пишојтү бијово.
Хубә бәхтһо, мозолһо,
Әз тү чиро нә кәрдо!

Тү ә сәр ән кифләт тү,
Һәмишә гојим кәрдош.
Ә фәрзәндһој түрәвоз,
Һә никә рузһо винош!

Түрә чун соги бирә,
Тә 120 сал зиһош!
Әз Худо хосдәјмәни,
Хүдүр, бүдүрһош винош!

Әри 70 сали СИМАХ ШЕЈДА.

Түрә хуб шинохдәнүт,
Һәжилһо нә кәләһо.
Дүлһорә шори дорә,
Нүвүсдәјһо шиροһо.

Шиροһојтү хәзинә,
Рәһәти дорә чунә.
Тү бофдәјһо мујһорә,
Һич кәрәк нисди шунә.

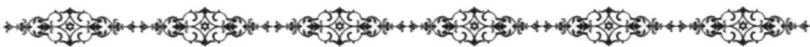
Әз тү һич дур нә кәрдо,
Нә дусдһо, нә бирорһо.
Чун һәммә сог бирәји,
Түрәш, һә чун сог вино!

Јә билогә хуно тү,
Һәмишә һә гүл зәнош.
Тәјтә 120 салә,
И дүнјорә рач винош!

Әри 70 сали ӘЛДАР ГУРШУМОВ

Әлдар бирор, ә дүлмә чәнд хубә војкә дәри,
Рузһојтү хуш кирошдә домунош ә гәд шори.
Нүвүсдәјһо шиrho әдәј кәшдә дүнјорә,
Әз вәкирә кукһој хәлг, тү әдәј хәбәр дорә,
Ә Исроил оморәј нум јүрәш һәзиз дошдәј.
Тү Шон догә, Гудјалаш әз јор нә вәдәшәндәј.
Тү кошдәјһо дорһорә нисди ә дүнјон гимәт,
Ә бәһәрһој әнуһо дәри севки, мүһүбәт
Тү јә чүр фәлсәфәји, һәр коф тү јә хәзинә,
Данусдәј варавундә, зиндә сохдәј зуһунә.
Ә дүл амбарһо дәри, хундәјһо мәһәниһо,
Тәһәриф тар зәрәјтү домунди ә зуһуно.
Чун соги, саламати әдәјм хосдә әри тү,
70 чүни әј Әлдар, 120 сал зиһош тү!

Әри шоир Шәбтәј Агарунов

Ә мән Сентјабр Һәсүл омори,
Бәбәрә-дәдәјә шори дори тү.
И шори бәхш бисдо ә мәһеләјму,
Һәммә лово-тәшво хосдут әри тү.

Әвүрһој ән Шоһ дог тимор сохд түрә,
Ә рузи, јә кәндүм кәлә бисдори.
Гудјалиш гәл күрдә, вәчәвунд түрә,
Кирошд рузһо, салһо тү вәшәрг дори.

Мүһбәт ән дү вәтән шоир сохд түрә
Әз Гүбә, әз Боку амбар нүвүсди.
Хори ән Исроил вәкир сохд түрә ,
Ә гәд хәлг лов бисдо шиrhoһој дусди.

Дәдәјлүјә дүнјоһ хунди дүнјорә,
Дузи дәдәјлүни и дүнјоһ иму.
У ниимбисдокә түрә, нә мәрә.
Чүтам шоир бирәнбирим һәрдүјму.

Һәр астарәј һәсму үшүг нәс дорә,
Әри үшүглүһо, уһо нәзники.
Хориш астарәһо һәмәл овурдә,
Зиһисдәнүт ә хәлгәвоз әјәки.

Әри бәстәкор, әдәбијјетшүнас
ГОД МИХАИЛОВ

ЗИҢУНДӘ ХОРИ

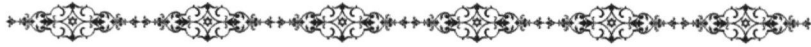
Нәдирәмкәш мә чәнд салһо руј түрә,
Шәхинәјтү һәр вәхт ә пишојмәни.
Әз дүли оморә кәлмәһој түрә,
Шинрәнки Год бирор дүл мә шор бири.

Ә јор мәни, ә сәр күрпи појисдә,
Куш мидошди шәхһој Гудијалчојә,
Әри бијовһо шејр нотһо нүвүсдә,
Әвүрһој Шох доғиш, куч мидо түрә.

Әз тәбиәт Гүбә бәхшә вәкүрди,
Бәнд бисдори ә у инчәјә сәсһо.
Гобугурә шәндә, үлүкә күрди,
Ә пәрдәһој тар кәшд әнкүшдһој дәсһо.

Тү тар зәрәнбири, иму куш дошдә,
Әнкүшдһојтү тимор мисохд симһорә.
Әчәш мурафдимкә иму ә кәшдә,
Мухундим мәһәни "Сијә чүмһорә".

Әри шивдаһојмуш мусики нүвүс,
Шинрә, бил рақһошү, соху һә шори.
Тү ки хуб данусдә, һич әз мә нә пүрс,
Сәнһәтә зиһундә и пирә хори.

Әри 75 сали бәстәкор нә шоир

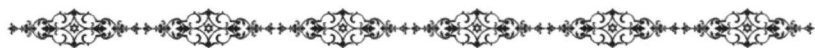
АРИЕЛ РАХАМИМОВ.

Ә зуһунһо дәһо, чәнд мәһәниһо
Бәһәр әгүл түни, бәһәр дәшәјтү.
Шинрәнки кәләһо, јәккә чүкләһо,
Согбоши куфдирә һәммәшү ә тү

Фикир тү, хәјол тү зәрә-вәчәсдә,
Әз тү лап разинүт чүклә һәјилһош,
Тар, гитар, кларнит ә тү күнчүсдә
Муסיкиј тү мәлһәм әри оилһош.

Әј бирор, әри тү 75 чүни,
120 хосдәнүм әри чүн түни.
У вәхтиш мукујут и Ариели,
Һәлә пир нәбири, "Чүклә һәјили".

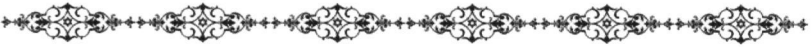
Мә и широрә әз Бруклин ә Канада ә һәрси
духдәр Арлиб рафданки ә сәр вогун нүвүсдәм.

Арлиб бирор симанту бу шоришму,
Сал никиһо кәрдо, салһо әришму.
Духдәр дорәј тү һәрүсһо бијорош,
Үшүгмәнди ән кифләт түрә винош.

Пәјләһој шориһо вәкиро һәр дәс,
Нәкәрдошит дүлә пәсә әз һич кәс.
Кук-духдәр ән хәлг мә кәрдо бәхтәвәр,
Духдәр дорә, һәрүс бијоро һәр дәр.

Зән-шүвәр ишмурә чун соги бирә,
Ә чүмһошму һәр вәхт никиһо дирә,
Ә гичог вәкүрдә нәвәһошмурә,
Виношит бәһәрһој чофәһошмурә!

ШИРОҲОҶ ҲӘЛИЛИ

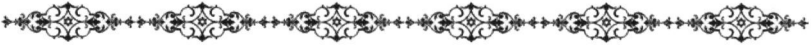
ДӘҲ БИРӘ

Јәки бијо јәки дүдү,
Ә китоб мә вә күдү.
Дүдү бијо дүдү чор,
Ә дәс мә дәри очор.
Сәсә бијо сәсә шәш,
Дәфдәрә әз дәс нәкәш.
Чор бијо чориш Һәшди,
Бәбәјму әз кор вогошди.
Пәнч бијо пәнч дәһ бирә,
Кујит бил дану һәммә.

ҲӘЈИЛ

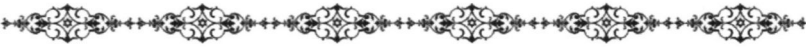
Дәдәј муку әз Һәјил,
Тү мәрә ә дин нәјил.
Холәшму әз рәһ омори,
Бәлкә киснә бу кори.
Бура ә тукуј Һисибо,
Јә нун бијор, јә консерво.
Ҳәјил вәхүшд ә туку омо,
Муку: „Ә холәј Консерво,
Дәдәјму куфдири ки,
Јә нун ди, јәккә Һисибо!"

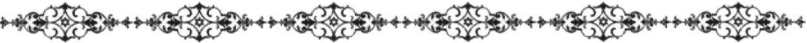
ФИЛ

Ән кучлујә һејвони фил,
Тәрсирәни пәләнк нә шир.
У әз јәкиш нәс тәрсирә,
Дүләпәсә нәс хисирә.
Хош оморә урә кәшдә,
Тән хүшдәрә зу-зу шушдә.
Кушһојү һисд лапаз-лапаз,
Кејфү бирә һәмишә саз.
Балаләји чүмләһојү,
Үшүг дорә ә һәнк алмаз.
Јә дуразә буз вә урә,
Лап амбара куч дә урә.
Әз күк вәкәндә дорһорә,
Вәкүрдәни пәрдүһорә.
Әзир буз дә ләһәј әну,
Һә бузиш һисд ләгәј әну.
Әри хурдә чи вәкүрдә,
Чү хош омо урә хурдә.
У һүндүри, обурлуни,
Амбар-амбар сабурлуни
Әгүлмәндә һәјвони фил,
Урә хосдәни һәр һәјил.

ШОБОТ БИРЭНКИ

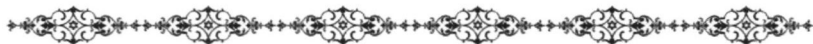
Ја руз, ја хәһәр бирор,
Шүшән јәккә Ивәтор.
Чәнк күрд ә јәкирэвоз,
Ивәтор зәрә гопоз,
Муку: "Мә һич ә школә
Нәс рафдәнүм имбуруз,
Әдәм ә хунәј холә,
Рафдә мундә јә-дү руз".
Шүшән муку: "Бирормә-
Дәниш јәбо ә коф мә.
Бијо бура ә школә,
Нәра ә хунәј холә.
Мурајм иму ә јәки,
Руз ән шобот бирәнки".

ВОЗИ ПАРАВОЗ

Ја руз, ја вози паравоз,
Ә чәнд миннәт дәдәјәвоз,
Әри һәјил овурд бәбә,
Муку: "Тү, кәрдош кәлә.
Вәки ини паравоз тү,
Вози сох ә урәвоз тү."
Куфди бәбә зу вадарафд,
Тәһәрзүрә нә куфди рафд.

Һәјил муку әз дәдәј:
„Бәбәјму рафд мијов кәј.
У һич нә куфди әз мә,
Чүтам вози сохумкә,
Ә и паравозәвоз,
Ә и һәнк возирәвоз."
Дәдәј муку: "Хәләфмә,
Сәрмәш нәс вадарафдә".
Һәјил чорәсүз мундә,
Рәһһорә нә күнчундә,
Ә дәсәвоз у һүл зә,
Чәндгәдә паравозә.
Ә кучовоз чәрх дорә,
Дү-сә сәһәт вози сохд,
Тәјтә бәбә оморә,
У паравозә хүрд сох.

For the birthday of my dear grandson

MICHAEL ISAKOV

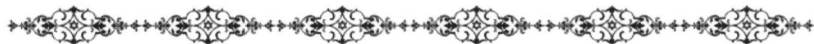
Michael is my grand son,
He is my star, my sun.
He is thirteen already,
It is a great holiday.

Let's say all together,
Happy Birthday to you.
We will not forget ever,
The Bar Mitzvah day of you.

The key of life in your hand,
You can open every door.
You will love your mother land,
Every state, every shore.

Let's say all together,
Happy Birthday to you.
We will not forget ever,
The Bar Mitzvah day of you.

Мә и широрә нүвүсдәм әри 13 сал
томом бирәји, һәзизә нәвәјмә, әри
ЕДМОН ГЕРМАНОВИЧ ШАМАЕВ

ТӘФЛИМ

Тәфлим әз һәдәтһој хәлгмә јәкини,
Рачи ән кирошдһо нәсилһојмуни.
Һозор салһо пишо Худо бәхш дори,
Софи, үшүгмәнди һәсүлһојмуни.

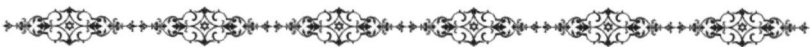
Имбуризи шори Едмон ән түни,
Ә һәрәј ән мәрдһо, мәрди нәвәјмә.
Јарашуг ән мәчлис имбуруз түни,
Лово-тәшувәһо пури синәјмә.

Зиндәкуни түрә, һә пишо бәрдә,
Һәр вәхт, ә һәр чикә вәкир кәрдош тү.
Бижовһо рузһојтү вәшәрглү бирә,
Бәбәјтү, дәдәјтү шор кәрдо әз тү.

Рашбили, Авнери һәзизә бирорһо,
Ә Москов, ә Нју Јорк һисдо нәвәһо.
Һәммә хотур түрә амбар хосдәнүт,
Әри тү чун соги, сабур хосдәнүт.

Һә зәнит, вәчәјит дустһо бирорһо,
И руз әри һәммә һәјилһо кәрдо.
Кукһо-духдәрһојму һәмишә шор бирә,
Јарашуг ән һәммә шориһо кәрдо.

БЕЛА РАЧӘ БАЛАЈИ

Нәвәјмә әгүлмәнди,
Хәрә корһорә шәнди.
Дедушкәрә дирәнки,
Мијов лап ә нәзники,
Гәл күрдә моч мисоху,
Ҡол-әһвол импүрсү у.

Нәгара

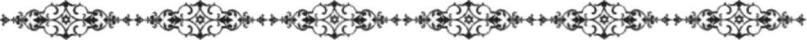
У һәлә сә салаји,
У јә рачә балаји.
Бела Һәсәл папаји,
Бела Һәсәл мамаји.

Мијов әки бабушка,
Тимор мисоху урә.
Ә ловһојү хәндә вә,
Гәлә ә гәл дәшәндә.
Мукују дәдәј Бела,
Түш Белаји, мәш Бела.

Нәгара

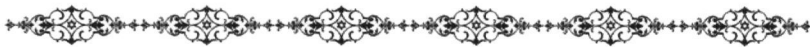
У һәлә сә салаји,
У јә рачә балаји.
Бела Һәсәл папаји,
Бела Һәсәл мамаји.

МАКСИМ ЭЗ ГАБИ

Максим муку эз Габи,
Тү јә хубә бирори.
Тү бирор ән Ланаји,
Тү бирор ән Ченини
Хосдәним хотур түрә,
Шән хәрә корһојтүрә.
Хүрд нә сох возиһорә,
Вози сох дор уһорә.
Пүрс әзмә чү насдакә,
Јә чәтини бисдокә,
Әрчүки мә кирошдәм,
И чәтинә рәһһорә,
Ә кәләтә куш дошдәм,
Хүрд нә сохдәм уһорә.
Габи муку, бирормә
Кирор әзи тәхсирмә.
Мә хуб вози мисохум,
Һичишә хүрд нисохум.
Нибу әзмә инчимиш,
Бовор сохит һич јәкиш,
Нә робот, нә паровоз.
Нә урдәк, һич нә јә гоз.
Нә делфинһо, мошинһо,
Нә пәләнкһо, нә ширһо.
Нә компјүтор, ајфонһо,
Нә параход, пиано.
Хүрдһорәш гүч мисохум,
Дијә һич хүрд нисохум.

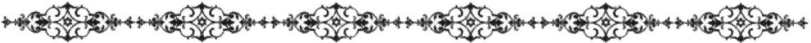

Тә иму һәжил бирәм,
Сәрмә нә вадарафди.
Чәнд чәтиниһо дирәм,
Әмә коф нәдарафди,
Бәхшләмиш сохит мәрә,
Орхојин бошит әз мә.
Максим гәл күрд Габирә,
Муку маладис түрә!

БЕЛА НӘ ОЛИВИЈА

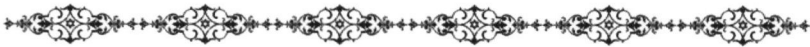
Јусиф бирор ән имуни,
Широ әри һәрсәјмуни..

Јусифләјму сә салаји,
Әгүлмәндә јә балаји.
Лап хосдәним хотур јүрә,
У әз иму дур нәс бирә.
У ә вәхтү хуб хисирә,
Һич әз јәкиш нәс тәрсирә.
Һәрмәһини возиһојмуш,
Нәс кирошдә рузһојму буш.
Шикилһорә кәширәнки,
Дур нүшдәним әз дүјәки.
Ә чуһури, инкилиси
Вомухдәним мәһәниһош,
Ә и рачә зуһунһојму.
Куфдирәним чәнд широһош.
Һич инчимиш нәс бирәним,
Дүјәкирә шор дирәним.

РӘҢИЛ НӘ РЕБЕКА

Чүклә хәһәр ән Рәһил,
Һисди јә рачә Һәјил.
У дү салаји һәлә,
Әз Рәһил јә сал чүклә.
Нумјү һисди Ребека,
Ә тәнү вәри јубка,
Ә дәсү дәри кукла.
Ә Рәһил нәзник омо,
Куклара ә Рәһил до.
Муку: "Папа омори,
Чәнд возиһо овурди"
Шинрәмунд нум папара,
Вокордунд у куклара.
Вирихд ә тараф дәр рафд,
Папа, папа куфдирә,
Зу ә гичогу варафд.

РАЧӨ БАЛА

Әргил күрди һәјилмә,
Ховлә дири тәрсири.
Дәдәј гурбу хис бала,
Нә тәрс, нә кирис бала.

Нагара

Түни рачә балајмә,
Түни хов мә, хәјол мә.
Тү чун мә, чикәр мәни,
Һәсәлә балајмәни

Шип-ширини ховһојү,
Хәндә вә ә ловһојү.
Војсдә мама кују,
Нәс оморә зуһунјү

Нагара

Әни рачә балајмә,
Әни хов мә, хәјол мә.
У чун мә, чикәр мәни,
Һәсәлә балајмәни.

Һовојү хуб бирәнки,
Шәггә зәрә михәндү.
Сип-сипини, сәдәфи,
Вәдәшәнди јә дәндү.

Нагара

У һисд рачә балајмә,
У һисд хов мә, хәјол мә.
У чун мә, чикәр мәни,
Һәсәлә балајмәни.

ТӘ НӘФӘС ДӘ Ә И ЧУНМӘ

Мә һәјронум ә тү зуһун,
Түни мәрә дорәјһо чун.
Ә рағһојмә тү һә дәри,
Бинәврәј тү дәдәј бири.
Чүм вокундәм түрә шинрәм,
Түсүз мә лап һочиз бирәм.
Ә түрәвоз мизүһүм мә,
Тә нәфәс дә ә и чунмә!

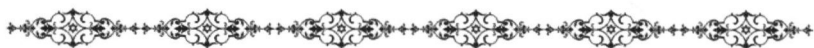
БИЈОЈТ ЗУҺУН ВОМУХИМ

Ој ширинә балаһо
Ә и кирошдә салһо.
Бијојт иму әјәки,
Вомухим јәки-јәки.
Зуһун ән инкилиси,
Франсүзи, уриси.
Коф сохим ә иврители,
Ә милләт бошим мити.
Зуһун дәдәјимурә,
Бијојт лап хуб вомухим,
Һәр коф, һәр мәсәлјүрә,
Ә мувәһ иму духим.
И чиро хәзинәрә,
Әрчү бијо вир сохим?...

ΠΟΕΜΟΝΟ

БАЛЛАДА ЭРИ ДЭДЭЈҲО

Нəнуј-нəнəм хундə-хундə,
Шəвһо нə хисирə мундə,
Тə Һəјилə нə хисундə,
Һич ни хисү дэдəјһо,

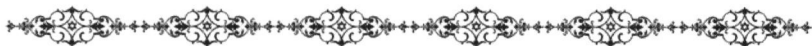
Һəјил ночог бисдокə,
Јə чикəјү дорд докə,
Ə болушиш офдокə,
Һə митəрсү дэдəјһо.

Јү бисдокə сад сала,
Кук-духдэр Һəшдод сала,
Годо вəkүрдə əз бала,
Һол импүрсү дэдəјһо.

Нəнуј-нəнəм əн дэдəјмə,
Чикə күрди ə мувəһ мə.
Əргил күрдə кирисдəмкə,
Нəнуј-нəнəм əн дэдəјмə,
Мəлһəм бири əри чун мə.

Мəшши мəдиној куфдирə,
Рач ə куфорə дəбəсди.
Нəнуј-нəнəм хундə-хундə,
Богһој гиндог мэрə бəсди.
Кoh хəндүсди, koh кирисди,
Əзмə һич дур нə појисди.
Инсофсүзə бала бирəм,

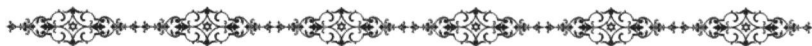
Кох рујјүрә гәрмог бәрдәм.
Әз мујһојү сәхт кәширәм.
Кәнә јә коф нә сохди у,
Дәchoјмәрә моч сохди у.

Әз гичог ә хори нә нори мәрә,
Моч сохдә ә сәр дүл вәнори мәрә

Јә чикәјмә дорд дорәнки,
Мәрә һәм киснә бирәнки.
Һә кирисдәм, әргил күрдәм,
Зуһунсүзә һәјил бирәм.
Дәдәј бири дәрмуј гәм мә,
Дәдәј бири јем шүгәммә.
Мә ә дәдәј хомуш бирәм,
Әри әну товуш бирәм.

Зуһунмә лол нәданусдәм,
Јә сог боши кујум дәдәј.
Һим-һүм сохдә нишон дорәм,
Түш хәндүсдәј, түш шор бирәј.
Дүјәкирә варасирәјм,
Әз дүјәки рази бирәјм.
Мәрә тә хов нә вокундә,
Әзмә чиро нә бирәј тү.
Ә ховмә шәкәр докундә,
Дүләпәсә хисирәј тү.
Јә үнт мәрәш шинрәј дәдәј!
Тү һәмишә ујог бирәј!

Тә зуһун вокундә, тә ә пој кәшдә,
Рәһәти нә дирәј, нә шәв нә јә руз.
Әз кәрми, хиники тү мәрә дошдә,
Војкә сохдәј, кәлә бошум рузбәруз.

Һисдими ә дүнјоһ јә әзуни куч,
Әз тү гувотлу бу, әз тү кучлу бу?
Әз тү мүһкәм нибу нә полад, бүрүнч,
Түсүз ә јә хунәш товуш нидобу.

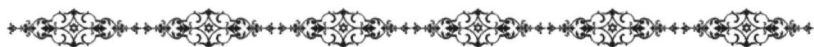
Түсүз бог-богчәһош бәһәрсүз имбу,
Рузһојмуш шәв имбу, шәвһојмуш һә шәв
Түсүз ә хурдә чиш ләззәт нидобу,
Түсүз вәшәрг нидү нә кук, нә духдәр.

Гартал ә сәр доғһо кәшдә һәмишә,
Доғһо әри гартал һәзизи дәдәј!
Әз тү буј вәгүрдә чәнд күл, бәнәвшә,
Ә пишој тү һәммә һочизи дәдәј!

Виниш! Тү чү кукһо дорәј дүнјорә,
Овроһом, Исог, Јаакүш ән түни.
Хилоскор милләт мә Миши Рабину,
Шоулиш, Довидиш, Шәлмүш ән түни!

Кәлә философһо Рашби нә Рашиш,
Агвоји, Рамбоми, Рамбан нә Ариш.
У кәләдәдәјму Сараш ән түни!
Мәрјом, Двора, Истир, Һәнош ән түни!

Дэдэј! Тү үшүг чүм, гувот эн гули,
Дэдэј! Тү шoһ-шoһo, куп-куп эн дүли.
Ловoһoјтү нэфэс дорэ дүнјорэ,
Тү зиндэкунини, һовoш эн түни!

Ә овул мидомунд түсүз тәбиәт,
Һә сәһибсүз мумунд и кәлә дәвләт.
Шориһo, никиһo, мисвоһoш түни!
Дэдэј эн дэдэјһo лап һовoш түни!

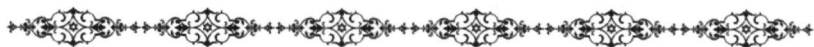
Худоји дүнјорэ ә рәһ бәрдогор,
Уни дуз сохдәкор, вараундәгор.
Түрә дори һәммә у офуррогор,
Бовор сох ә дэдэј, Тирош эн түни!

Тү дорэ јарашуг рачә һиломә,
Ән түни бәдән мә, ән түни чун мә.
Һәмишә гәрхундум дэдэј әз тү мә,
Офуррәкор иму Худош эн түни!

Һәр руз шинрәјм, шинә кофһoјтүрә,
Һәлол сохдәј ә иму чофoјтүрә,
Ә һәр чикә дирәним вәфoјтүрә,
Тү әриму әз ховһoјмуш шини!

Түсүз ә гүч мәров сүгдә балај тү,
Түсүз гуј мизәнүт ә гәд сарај тү,
Әз јор јәкиш һич вәхт нивадарај тү,
Тү әриму әз чун имуш шини!

Һисди нәдүрүсдһо әз тү дур кәшдә,
Чәнд кукһо, духдәрһо түрә нәс дошдә,
Пәшму бирә, һә ә китү вокошдә,
Куфдирәнүт кәнә дәдәј ширини!

Бәбәш чун имуни, чикәр имуни,
Ә дүнјоһ оморәјм гисмәт әнуни,
У дәвләт имуни, војкәһојмуни,
Дәдәјиш ширини, бәбәш ширини!

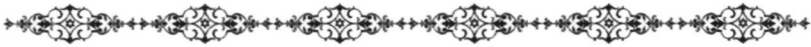
Вир сохуһо зәһмәт түрә нәнкури,
Һәмишә ә пишој тү у һәнкори,
Офуррәкор түрә, чү сабур дори!..
Тү јә дори, иму лүкәјим дәдәј!

Хубә војкәһојтү мијов ә чикә,
Һәмәшү појисдәт чәркә-бә-чәркә,
Тү вәшәрг миди, һәр шори бирәнкә,
Тү дүнјоһи, иму војкәјим дәдәј!

Тү јарашуг хунә, товуш хунәји,
Тү нәфәс дорәјһо, сәһиб чунһоји,
Бинәборуј ән јә кәлә бинәји,
Тү сәдәфи, иму сәрмәјим дәдәј!

Шори кук духдәрә дирә шор бирә,
Әз хәрәбә фәрзәнд пәришон бирә,
Јәбо мәгбун бирә, јәбо пар зәрә,
Тү гартали, иму гәнәдим дәдәј!

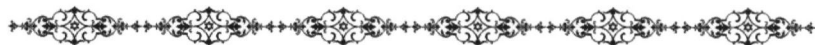
Дүл тү зу вокошдә, әри балај тү,
Нәбирики јәбош, ә зил варај тү,
Әз бүркһо, ә бүркһо һә мидарај тү,
Тү Офдоји, иму сојәјим дәдәј!

Нәнуј-нәнәм хундә-хундә,
Шәвһо нә хисирә мундә,
Тә Һәжилә нә хисундә,
Һич нихисү дәдәјһо.

Һәжил ночог бисдокә,
Јә чикәјү дорд докә,
Ә болушиш офдокә,
Һә митәрсү дәдәјһо.

Јү бисдокәш сад сала,
Кук-духдәр Һәшдод сала,
Годо вәкүрдә әз бала,
Һол импүрсү дәдәјһо.

СОГ КЭРДОШ БУРА!

Әј бала и дүнјоһ нисди јә сәһнә,
У коһ хәндундәни, коһ кирисундә.
Јә гулу бәхшәји, јә гулу тәһнә,
Согә күшдә, мүрдәрә вәхизундә.

Зиндәкунирәвоз дуз ә рәһ бура,
Гәдүр әнурә дан, әзу дур нара.

Данки, тү чун-чикәр бәбә-дәдәји,
Товуш чүмһошүни, ә кон дүл дәри.
Кәләтәрә моју вәшәг дү, шор бу,
Әз кук-духтәр хүшдә нәрәһәт нәбу.

Кушһојтүрә вокун, тү ә мә куш дор,
Тәлү нә бош әри тәләсүзә дор.
Зарали нәзән тү ә бәбә-дәдәј,
Тү һәчиш гәрхунди, урә нисд тә кәј.

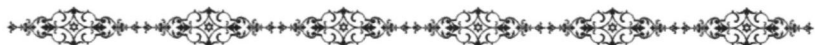
Чәһди сох һәмишә сох хубә корһо,
Јә руз ә пишојтү мәдиоров уһо.

Дур бош әз наданһо, әз дәләдузһо,
Рәһәти мивини шәвһо нә рузһо.

Бил, нә вәров шәфдә лүкә ә дор тү,
Бил, локоcүз зиһү кук тү, духдәр тү.

Чәһди сох ки, һәм һәјил бош, һәм кәлә,
Ә дәријој әгүл дара үзкүм зә.

Вәдәрәхшикәш лап, дан бирәји тү,
Пучә гәрәбәчи, хејр нисджә әз тү.
Әз һүрмәт офдорә тү сәргуз нәбош,
Һәчи нәхоһорә әз тү мијов хош.

Бала! Сабурлу бош, нә сох тәһәди,
Сур ә сабурәвоз бирәни вәди.
Сабурсүз бисдокә әгүллү әкәр,
Әз һүрмәт офдорә, мундә ә лов дәр.
Ә сабурәвоз хүрр, бала һүрмәтә,
Әз дәс рәһо нәди и һәнк дәвләтә.

Јүнкүл бирә, нә сох, јүнкүлә корһо,
Гуллуг нисджә, бәһәр, нидү һич дорһо.

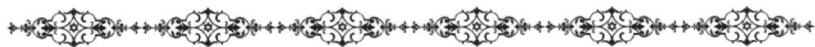
Нәкуј дуркунә коф, нәјор ә зуһун,
Мидани вәнкәсдә хүшдәрә ә тун.

Әз хун тү, әз бирор тү дур нәбош,
Лап кәмә рәһ дәри, әз чүм тәјтә гош.

Әкәр ә јәкирәвоз, бисдорикә дусд,
Әз дәс рәһо дорә нәбош нәдүрүсд.
Дан! Хубә дусд әз бирориш зијоди,
Худо, тиро әри әну шоһоди.
Һәндәси рәһәвоз паралел муров,
Дүјәкирә бурра рәһә шәфт ниров.

Ә гуллуг ән мәрдһо һәзүр бош, нә пој!
Әз нәмәрд дур бирә, ә кијүш нә пој!
Дур бош әз бәдә чүм, әз хәто-бәло,
Офуррәкор әтү һә кумәк кәрдо!

Гејрәтә, нәмусә һич нә шән әз дәс,
Ов нәбош, хүшдәрә тү вәки ә дәс.
Јә билогә хуно түш дүш әј бала,
Ә кифләттүрәвоз хуб ә рәһ бура!

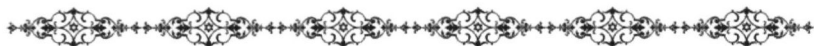
Ә зәһмәтәвоз гәзонч сох рузи,
Хүшдәрә ә дог зә, ә савзәкәһ зи!
Зәһмәт һәм ишүги, һәмкә јарашуг,
Хушбәхти һисдикә тү ә у ошуг.
Урә хосдәкорһо ә кәлләј дог вә,
Нәхосдокор әну ә сојәј дог дә.
Зәһмәт вәбәрдәни инсонә зәвәр,
Ини әри әну рәһоји һәр дәр.
Вәкириһо бәһәр, һә хәндә-хәндә,
Тик күрдәни түрә ә тәхт нушундә

Түрә хубә хәлги, хубә чәһмәти,
Рәһ әнурә рафдә кәлә һүрмәти.
Әз јор нәвәдәшән һәдәтһојмурә,
Мирос бәбәһорә ән хәлг имурә.

Хәлг мәрә амбари рачә духдәрһо,
Һич нәкуј иһтибор нисди ә уһо.
Бәбәһо куфдири лап рачә кофһо:
„Савзә ә сәр күк хүшдә вәрәморә,
Чејрон кәс, әз сәктү, нидану хуб бирә."

Тирорә гуллуг сох, дур нәбош әз у,
Сохдә мисвојтүрә чар зәрә нәкуј.
Худо гобул сохдә мисвоһојтүрә,
Мисвоһош, һовунһош ә у китоб вә.

Мәнәм бирә, нә сох, әз хүшдә шори,
Һәсб нуһог һәј сохдә хәрәбә кори.
Ә тун мидәшәни хүшдәрә һәчи,
Фил бири еј бала, имбоши кәчи.

Әз тәмәһ дур кәшд тү, тәмәһкор нә бош,
Тәлүсүз нивәров ә дорһо хурмәш,
Ә әтәк һәр тәмәһ хәрәби вәри,
Әзу, һәлә һич кәс, јә хејр нәдири.

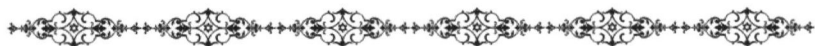
Тәкабур-тәкабур коф нәсох, нәхәнд,
Хүшдәрә әз һәммә, нәдан әгүлмәнд.
Ә нуһоги, тү һәјб нәкәшд ә кәшо,
Һәјбһојтүрә нә вин бала ә уһо!

Ә һәрәј хәлг нәсох нәлојигә коф,
Мәһлүм имбу киникә тү софәсоф.

Ә бирәји јәкиш нәсох бәхили,
Һүнәр һисдкә түрә воку түш гили.
Дан! Бәхилә әз һол мәнкәнү зомон,
Чуну зәһиф имбу, дүлүш ки бирјон,
Војисд бирор бошгу, лап војисд хәһәр,
Чорәшү бисдокә мәкүрүт тәвәр.
Хубә бәхилирәвоз зиһ тү ә дүнјоһ,
Хәрәбә бәхили мијору бәло.

Јә руз ә гуншиһо лов бисдо хәбәр,
Чәвги вәнкәсд ә јә гунши хәбәрбәр.
Шолумә кифләтә чү вачарунд у.
Товушә рузһорә, ә шәв чарунд у.

Әз хәбәрбәр әлчәг һич јә сифәт нисд,
Хәрәбә сифәтһо уһорә һә һисд.
Шинрәјһо хәбәрә гәрбол зә јә кәм,
Әз шәфтә пәрдәһо сәс нәвәкүрд дәм.

Дүрүјдукорәји дирикә јәки,
Дур пој әзу, нара һич ә нәзники.
У шәфти бовор сох, шәфтә кузкини,
Әз сад кофу, лап тән нимә дуркуни.
Ә куруни тараф тирозу дәри,
Ә руј әни инсон һәјо нә вәри.

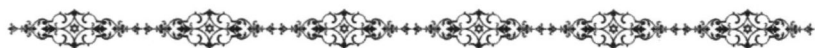
Һәјосүз бисдокә әкәр јә инсон,
Јә мәрд бошгу, јә зән, фәргү нисди чон,
Чәһди сох дур пој, ә һәрә нәдара,
Хәлг әритү бәгдә мизәнү зурна.

Дирикә јә одоми ә чәтини дә,
Чәһди сох кумәк бош, мүвүнү һәсму,
У сохдә мисвојтү јәбо чәрх хурдә,
Әј инсон гәрд түрә ә тү мирасуну!

Кифләтә фикир сох, нә кирор тү һәдд,
Ә зиндәкунирәвоз хуб ә рәһ бура.
Дур кәрдош әз фикир, әз хәјол, әз дәрд,
Әри һәр бала кор дору нәдара.

Һич вәхти бүһ, нәзән ә дәвләтовоз,
Ә косибиш дәниш ә һүрмәтәвоз.
Нәкујки, мә һисдүм, ән мәни дүнјоһ,
Һитијот бош бала, залуми дүнјоһ!

Сур түрә лов сохдә ә һәрки нәди,
Писирә бәһәрә әз дориш нә чи.
Бәһзибо мивини. Ки? Јә хажаллә,
Ә туп кумәк бирә, мат сохдә шоһә.

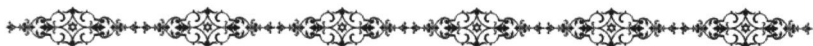
Дүнјоһ ә суравоз һә пури бала!
Сәһиб әну јәһод Худоји бала!
Дүнјоһ савзәкәји, дүнјоһ сәһроји,
Данки сирожини, киснәји бала!

Мә түрә ингәдә мәслиһәт дорум,
Кофһорә әз мувәһ чүрүм овурдум.
Ә сини докундум, ә пишо норум.
Кәрәк һисдкә түрә, тү вәки бала!
Кәрәк нисдкә түрә сог кәрдош бура!

Хәрә Күрк Мухуру

ХЭРЭ КҮРК МУХУРУ

„Һәр хэрэ күрк мухуру,
Куфдирәт бәбәһојму.
Бил тәмсијүрә дану,
Нә данусдәкорһојму.

Јә руз, јә косибә мәрд,
Офдо ә фикир, ә дәрд.
Муку: „Тә кәј мә һәчи,
Бирәнинүм гәрәчи.
Әки Худо әдәм рафдә,
Әри Һошири хосдә.”

Вәкүрд кисәј хүшдәрә,
Јәкәм нун рәһи дәнә.
Ә кишди бәсд нәштәрә,
Әз хунә вәдирәмо.

У рәһ куфд, мәмүзүл куфд,
Һәрчү хуб бу, һәрчү сүфт.
Чәнд дәрәрә фурамо,
Чәнд тәпәрә варафд у.
Ә у јә күрк расд омо,
Дәкиш бисдо һол әну.
Күрк муку: „Әчә рафдә,
Тү һәчи зүри-зүри.
Тү һич мәрәш нәс дирә,
Куј виним и чүкори?

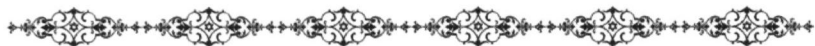
„Бәхшләмиш сохит муку,
Әдәм тәһәди сохдә.

Нәс куфдирәнүм дурку,
Әки Худо әдәм рафдә.
Әри һошири хосдә."

Күрк муку: „Лап хуб бисдо,
Бура тү әки худо.
Әз тү мәрә хоһиши,
Чәндәкмә лап хоруши.
У һич муј нәс овурдә,
Мә әдәм сәһәр хурдә.
Әз кәрми, әз хиники,
Домундәм ә нүк-нүки.

Пүрс дан чү сохумкә мә,
Муј бијов ә чәндәк мә."
Әрхојин бош тү бирор,
Нивәдәшәнүм әз јор.

У чиро бисдо һишд рафд,
Дәрәһорә фурамо,
Тәпәһорә зу варафд.
Кирошд рәһү әз јә кәнд,
Вини нүшди ә сәр бәнд.
Јә пирә молохә мәрд.
Сәбәһ ә хејр до мәрдә,
Мәрд чувоб вокордундә,
Пүрси: „Әчә рафдә тү,
Виниш и хунәјмәни,
И бог-богчәш ән мәни.
Әчә тәһәди сохдә,
Әрчү һәчи вирихдә?"

Муку: „Амбар сог бошит,
Ишму ники виношит.
Әки Худо әдәм рафдә,
Әри Һошири хосдә."

Мәрд кәнә појунд урә,
Муку: „Хоһиши мәрә.
Ә бог мә чәнд дор вәри,
Бәһәр нәс дорә сиби.
Нәсданум и чү кори.
Пүрс дан чү сохумкә мә,
Бәһәр дү и дорһојмә."

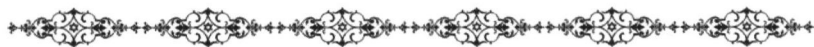

Әрхојин бош импүрсүм,
Чү куфди минүвүсүм.
У чиро бисдо һишд рафд,
Дәрәһорә фурамо.
Тәпәһорә зу варафд.
Вини у чәнд Һәсбәлү,
Појисдәт лап ә рәһү.
Әз уһо нәзник омо,
Һәмәрә руз ә хејр до.

Ләки муку: „Пој ә мәрд,
Ранктү бири лап зип-зәрд.
Әчә тәһәди сохдә,
Әрчү һәчи вирвихдә.
Чү кумәки һисдикә,
Куј бијорим ә чикә."
Муку: „Амбар сог бошит,
Ишму ники виношит.
Әки Худо әдәм рафдә,
Әри Һошири хосдә."

Лап хуб, рəһ тү ник бура,
Әримə дан јə сура.
Куј əз Худо ки, ə мə,
Ә рəһ парчоһ расд омо.
Чү куфдири һисд урə,
Сүрх, нүгрə, əгүл, һохмо,
Ә һичиш нədə лəззəт,
Кəширəни Һəзијјəт.

Орхојин бош импүрсүм,
Чү куфди мүнүвүсүм.
Мијом мукујум ə тү,
Чунмəш гурбу əри тү.

У чиро бисдо һишд рафд,
Дəрəһорə фурамо,
Тəпəһорə зу варафд.

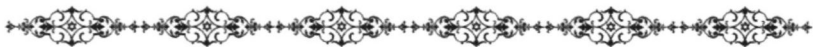
Омо сəр зə ə Худо,
Муку: „Әј офуррəкор.
Сəһиб дүнјо бирəкор.
Вəкүрди мəрə тəнки,
Ә хунəш куш мə дəнки.
Һəрчү вирихди əзмə,
Бирнəбир чү һисд Һəммə.

Мəрə бирəји војисдə,
Оморəм əри хосдə.

ТУРƏ БИРƏЛИ ДОРУМ!

ХУДО! Мə амбар шорум.

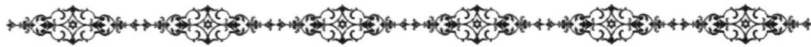

У хоһишһорәш овурд,
Чүтам һисдкә әчикә.
Ә һәммә чувоб вәкүрд,
Дур бисдо әз унчикә.
У шори сохдә-сохдә,
Һәм јовош, һәм вирихдә,
Омо ә хунәј парчох.
Хоһиш сохд гобул соху,
Урә ә кијү тәһно...
Муку: „Чувоб овурдәм,
Мә әришму әз Худо.
У куфдики, зу бијо,
Ә шүвәр буров парчох."

И кофһорә шинрәмунд,
Парчоһ ә хүшдә домунд.
Бәгдә вәхүшд у ә пој,
Муку: „Нүш нәра ә чој.
Мокошдум мә һәј сәһәт,
Мијорум әри тү хәләт."
Кирошд јә кәм әз һәрә,
Рача зән вокунд дәрә.
Ә тән вобу зәрхәрә,
Әдәбу үшүг дорә.
Сифәтү, сифәт мәнк бу,
Бәдәнү назук, тәнк бу.

Һашдан у јә мәләк бу,
Һич јә һәјбиш нәдобу.

Муку: „Хуб дәниш ә мә,
Дирәјһо парчојүм мә.
Вәки мәрә инчо зиһ,
Точәш вәнүм ә сәр тү.
Хүшдәрә сәһәр нәди,
Тү парчоһ, бош мә зән тү.
Һәммәј әни бирәји,
Әз имбуруз ән түни."

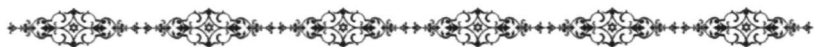
Муку: „Амбар сог бошит,
Һәр вәхт ники виношит.
Худо бәхш дори мәрә,
Дориһо вәсси мәрә."
Куфдирә зу вадарафд,
У ә тараф ән кәнд рафд.
Вәхт үшүг бирәј һово,
Омо ә кәнд дирәмо.
Вини ә пишој ән дәр,
Нүшди у мәрд бәхтәвәр.

Муку: „Чувоб овурдәм,
Мә әришму әз Худо.
Әрчү бәһәрсүзикә,
У бәһәрлүјә дорһо."
Мәрд вәхүшдә зу ә пој,
Ә хунә дәбәрд урә,
Овурд но, јә пәјлә чој,
Бәгдә пүрси у сурә.

Муку: „Бирор куј виним,
Чүни сәбәб әни кор?
Лап дузирә бил даним,
Дүл имуш бу јәкәм шор.“

Муку: „Худо куфди ки,
Әзир дорһо ә хори,
Лап јә әмбиз сүрх дәри.“
Мәрд хоһиш сохдә әзу,
Јәкәм кумәки соху.
Уһо сәр күрдүт корә,
Әри вокундә сурә.

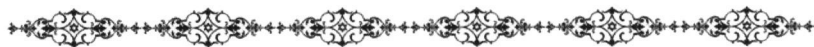

Зир дорһорә вәкәндүт,
Хокә ә гирог шәндүт.
Әдүјәки дәс дорут,
Сүрхә ә гирог норут.
Һич рәһәти нәсохдә,
Күрд сохдут әмбиз сүрхә.
Сәһиб хунә муку: "Нүш,
Ә сүрхһо һәрмәһи түш.
Ә дү чикә бијобу,
Һәлол бу ә һәрдүјму".

Муку: „Амбар сог бошит,
Һәр вәхт ники виношит.
Бәхш дори мәрә Худо,
Түрә бошку у сүрхһо."
Чәндбо согбоши сохд рафд,
Әз дугоз мәрд вадарафд.

Рәһ куфд, мәмүзүл куфд у,
Ә рујү хәндә вәбу.
Әдәбу сохдә шори.
Худо һошири дори.
Күрк нүшдәбу ә у рәһ,
Нәбу урә јә һәрмәһ.
Мәрдә у әз дур вини,
Сәс ән фидүрәш шини.
Омо раси мәрд ә күрк,
Һоворәш думон дәкүрд.
Һәрдүшү сохдут шори,
Күрк муку: "Дир омори!

Дүләпәсә бирәм мә,
Чү сохди куј әримә.
Киһо әтү расд омо,
Ки түрә хејр-дуво до?"

У лап әз әвәл сәр күрд,
Ихтилот сохд әри күрк.
Чүтам нә вәкүрдикә,
У парчорә ә зәни.
Чүтам бәхш нә сохдикә,
Сүрхһорә јәнимәји.
Чүтам рази бирикә,
Ә дорә бәхш ән Худо,
Чәндгәдә у хосдикә,
Әри һәммәшү лово.

Күрк фикир до ә кофһо,
Ә чәндәкү ләрз офдо.
Пүрси: „Куј виним бирор,
Мә мидамми бирә шор?
Чү куфди әз товнәј мә,
Дәрму һисдми әримә?"

Нәс куфдирәнүм дурку,
Худо әри тү муку:
„Сәр јә хәрә хурдкә күрк,
Муј нәһ һо, лап мәров сүрк!"
Күрк фикир до ә кофһо,
Ә чәндәкү ләрз офдо.

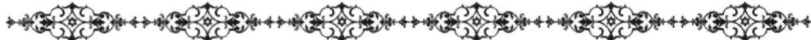

Муку: "Һә шүкүр кәрдо,
Шүкүр ә тү әј Худо.
Рузимәрә фирсори,
Тү мәрә јә хәр дори!"
Куфдирә һәп сохд урә,
Рашбил варасд нәгүлә!

Нәдинчә Хуруз

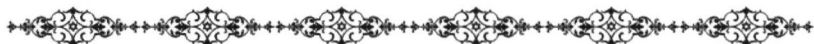
НЭДИНЧЭ ХУРУЗ

Бијо әришму бирорһо,
Коф сохум јә ихтилот.
Ә сәр чор һовур иму,
Омориһо јәкшобот.

Рафдим әри кәрк, вәчә,
Кирошдим јә чәнд кучә.
Хануко, Ләлә, Һәј, МӘ,
Ә јә кәнд дироморә.
Висдорим хуруз-вәчә,
Јә кәм кәлә әз сәрчә.
Ә јә дәсү омбуру,
Хурдә-хурдә коволу.
Ханук вәкүрд кәркһорә,
Доно ә мошин уһорә.

Јә хуруз фүрсәт офдә.
Ә кәркһо куш нәдошдә,
Вирихд зу вәдиromo,
Ә тараф чапар омо.
Ләлә муку чү сохди,
Хурузә вурухунди?

Һәрчор иму һәјәбо,
Офдорим ә сәр хуруз.
Хуруз бирәбу гудуз.
Дәс вәкүрдим варасдим,
Вәдиromo јә һәрүс,
Видовусд ә сәр хуруз.

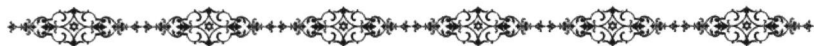

Күрд урә әз јон чапар,
Муку: „Гардаш ал апар."
Мә вәкүрдә хурузә,
У нәдинчә гудузә.
Донорум ә бокочник,
Хануко омо нәзник.
Тик күрд пәсәј мошинә,
Хуруз вирихд һәкәнә.

Дүјүмүнбо һәммәјму,
Ә пәсәј хуруз рафдим,
Ә јә мәһәлә дарафдим.
Ләлә һорәј сохд муку:
„Бирорһо һәчи нибу,
Бијојт һәмәјму ә јәки,
Бурајм лап ә нәзники."
Һовој хурузә вәкүрдим,
Әки чапар овурдим.
Појисдим һәр чор иму,
Дәниши уш ә иму.
Дураз сохдим дәһорә,
Гәриш сохдим сәһорә.
Әз јон Ханук пар зәрә,
Хуруз вирихд һәкәнә.
Хуруз вирихд, вирихдим,
Иму урә нә күрдим.

Дарафд у ә похләлуг,
Пәһәнү бисдо ә куллуг.

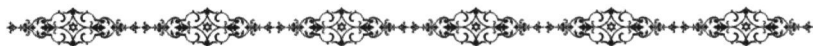
Воруш әдәј оморә,
Хок әдәј малад бирә.
Җәј әдәј дәс-пој шушдә,
Ханук һич куш нәс дошдә.
Мәнәј Ләлә һәр дүјму,
Әдәјм хурузә кәшдә.

Сәһиб кәркһо сәс сохдә,
Муку: „Хуруз унчоји,
Әки јәшик Һәнкһоји."

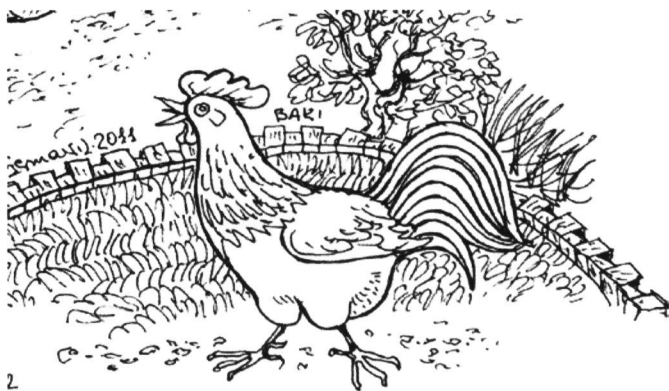
Оморим зур-зур,
Лап бисдо рури-бури.
Күшд сохдум хурузә мә,
Кумәки сохдә Ләлә.
Овурдим тәки чапар,
Һәмәјмуш бирәбу тар.
Појисдим һәр чор иму,
Дәниши уш әиму.
Дураз сохдим дәшорә,
Гәриш сохдим сәшорә.
Хуруз пар зә ә һовоји,
Җәјиш офдо ә хори.
Ләлә, Ханук сохд шори.
Шовол Җәј бисдо тари.
Иму ә хәјол Җәј бирә,
Хуруз ә бог вирихдә.

Хануко бисдо Һүршләмиш,
Нисохум муку бәхшләмиш.

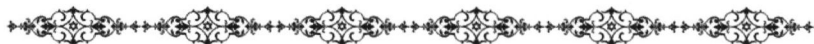

Вирихд ә пәсәј хуруз,
Нинүшү ә у учуз.
Куфдирә бисдо Һоси,
Рафд ә хуруз зу раси.
Имкон нәдо хурузә,
У нәдинчә гудузә.
Күрд гәһр Һәјә вәдәшәнд,
Вәдирәморим әз кәнд.

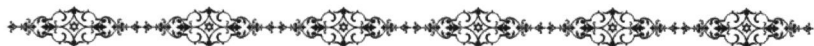
Товој Шомокуфдә

ТОВОЈ ШОМОКУФДӘ

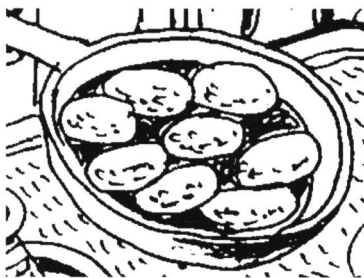
Мәрд кушд овурд ә хунә,
Дү, сә килојкә дунә.
Әз зән муку ән сүфдә,
Сох ош нә шомокуфдә.
Зән вокоши гулһорә,
Вәдәшән у пијһорә.
Нәрмиһорә сохд чиро,
Дәно ә гәд бүлмәһо.
Бәгдә ов ошә вәно.
Мошин кушдвәнчи овурд,
Кушдә әзу кирәвунд.
Истивут, пијоз, кишниш,
Ә гәд кушд бисдо гәриш.
Күрдә омо күләһо,
Дарафд һәммә ә тово.
Һә и вәхт сәс чәнк омо,
Әз тараф ән гуншиһо.
Тово ә сәр пич варафд,
Зән ә томошә вадарафд.
Кура бисдорут дустһо,
Ихтилот кучлу бисдо.
Нә ош, нә шомокуфдә,
Ә јор ән зән нә бисдо.
Јә әз дурку, јә әз раст,
Ихтилот зәни варасд.
Вәхт торик бирәј һово,
Һәр кәс рафд ә хунәһо.

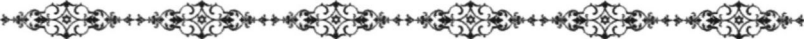
Зэн э хунэ диromo,
Чү буј сухдәји омо.
У вирихд э сәр тово.
Мәһтәл бисдо һә јәбо.
Ә зувол чарусдәбу,
Бүтүн шомокуфдәһо.

Омо э хунэ мәрдиш,
Ранк ән зән бисдо дәкиш.
Чү соху вокунд сүфрә,
Әчикәј шомокуфдә,
Чү овурдкә зән хуби,
Јә бүлмә ош бугә-буг.
Ә јә бүлмәјкә гәтуг.

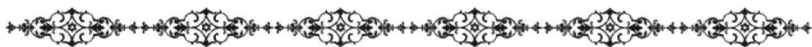

Холәј Зобу

ХОЛӘЈ ЗОБУ

Кәрк ән гунши вир бисдо,
Нифри сохд гуншиһорә.
Сирог дәрәкор нә бисдо,
Ә јор дәшәнд чиһорә,
Јә-дү руз Һәрә нәдо,
Бугозә амбар вәдо.
Әхирдә сәрү дорд до.
Дәкәшд духдириш омо,
Фәм сохд, дәрму нүвүсд рафд,
Мәрд ресептә вәкүрдә,
Ә духдирәвоз вадарафд.
Һәјилһој ән гуншиһо,
Нәрәһәт бирәбүрүт.
Кәрк ән гунширә уһо,
Ә бушә вәхт кәшдәнбүрүт.
Јә руз сә-чор Һәјил,
Әз пәсәј чапар Јојил.
Офдут кәркә нимә чун,
Дорут урә ов нә нун.
Овурдут зури-зури,
Ә хунәј холәј Тури.
Һәјилһо ә кәркәвоз,
Мәрд зән ә дәрмурәвоз.
Дирәморут ә гопу.
Јәки һорәј сохд муку:
„Ә холә, холәј Зобу,

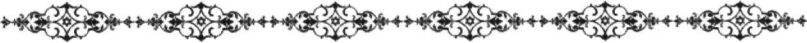

Һәжилһо нум әнурә,
Лап һәчи куфдирәнбу.
Кәркә офдим овурдим,
Муштулуги нә дорә,
Урә иму ә тү нидим."
Зән шинрәмунд нум кәркә,
Вәхүшд у зу әз чикә.
Омо ә пишој һәжил,
„Зу бош ди кәркә сојил."
Куфдирә кәркә висдо,
Муштулуги һәжилһо,
„Сојил" вәкүрдә бисдо.
Бовор сохит ә дусдһо,
У һич дәрму нәхурдә,
Дордү појисд, хуб бисдо.

*АФОРИЗМҲО,
ҶОРРИЗАҲО*

АФОРИЗМҲО, ЧОРРИЗАҲО

Ја дэфтәр ә пишо, гәләм мә ә дәс,
Муvәһ ә фикир дә, ә чүмһо һәvәс.
Вәхүшдәт ә сәрмә јә коф кујум ки,
Һәммәрә хош бијов урә хундәнки.

1

Әз әгүлмәнд зарали нивини һич вәхт,
Хәр бугозә вәнорә бурра ә сәр тәхт.

2

Офдоји зәрд бирә пишој дарафдә,
Кәнә вокошдәни, ә чој нәс рафдә.

3

Бәһәр нә овурдкә, бәһәрлүјә дор,
У хүшк бирә-бирә мадаров әз јор.

4

Гәдүр чунә нәданускә јә човон,
Урә зу әз һәрә мәкүрү зомон.

5

Әз хәлг дур бирә, әз хүшдә нә сох шори,
Голинә дорә зу вәнкәсдә ворвори.

6

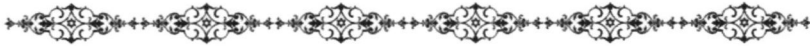
Мәнәмиравоз нә кәшд, тү ә руј хори,
Ә вәхтәвоз фубәрдә һәркирә хори.

7

Хорирә киридәј булудһо вараvундә,
Хүшкә хокә нәфәс дорә ә күл чарундә.

8

Сајл бирәнки лиһә мијов овһој никәрә,
Ујог бош! Әри дүшмәјтү нә вокун дәрә

Лап аз дурə гoһумһoјтүш дур нəбош,
Чəһди сох ки, ə хун үшү нəзник бош.

9

Мозолиш, гисмəтиш, бəхтиш ə хун дə
Ə зиндəкуни, һərки, јə чиро хундə.

10

Һə ə хундəрəвоз нəс бирə əгүлмəнди,
Əгүлмəнд уники, ə зиндəкуни бəнди.

11

Һич əз һүндүрə доғһo, кəм ниимбу вəрф,
Əз дəријoһoш, дəдəј мирвори сəдəф.

12

Əз гəдəр зијоди бисдорикə хуб,
Сəр дүл əн нəхoһтү, мəдəшəнү губ.

13

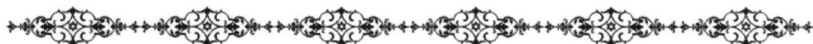
Ихтилот тү нəбисдокə лəпəлү,
Һашдан ə кофһoјтү вəнорəј пəлү.

14

Еј инсон əз лəһə шəкəр тији сох,
Oгу вəдəшəндə дүлə хүрд нə сох.
Данусдикə, тү јə мəғбун, дəрдлүрə,
Ə јарəјү мəлһəм вəнорə шор сох.

15

Јə сəбəһ дарафдүм ə гəд əн күлһo,
Лап ə ширинə хов дəбүрүт уһo.
Чү һəзүр сохдикə тəбиəт виниш,
Гəјмəг вəбу ə сəр əн гүзүлкүлһo.

16

Астараһо јарашуги ә һәсму,
Рәһ вир сохдим, рәһ бурбундә ә иму.
Јарашуг ән хориш түни еј инсон,
Кумәк бош ки, шолум зиһим һәммәјму.

17

Еј инсон, Худо түрә јә бәхш дори,
Сурһорә вокундә ә сәртү вәри.
Чәндгәдә бисдокә шолум и дүңһо,
Бовор сох рузбәруз бәһәр мәкири.

18

Зиндәкуни инсон нәгули-нәгүл,
У коһ сокит бирә, коһ зәрәни гүл
Бијо әз гүлп дүңһо нәки јә дәси,
Војкәјтүрә дүһо әгули, әгүл.

19

Мәрә ешг һисдикә, нәш"ә әрчүни?
Мәрә килә һисдкә, хушә әрчүни?
Ниданум дур бирә әз хосдокормә,
Мәрә кузки һисдкә шишә әрчүни?

20

Тү әлов бисдорикә, мә ов имбошум,
Тү хәјол бисдорикә, мә хов имбошум.
Мә војкәһојтүрә мијорум ә чикә,
Тү бивәч бисдорикә мә лов имбошум.

21

И фәләк ә киһо зулум нә сохди,
Ә гәрбол дәшәндә, әз у нә рихди.
Әј дусд! Ә гәд сүрхиш дошдуткә түрә,
Һәлә әз у һич кәс, һич нә вирихди.

180

Лап хуб! Тү војисдә ә чәннәт бурај,
 Нәсданүм ә унчо чүтам мидарај.
 Чәннәтиш инчоји, лап чәһәндәмиш,
 Тү јәкирәш унчо, һич бәрдә нидај

Күлһо-чичәкһорә васал гәл күрдә,
 Һәнкһош, ширә хурдә, Һәсәл вәкүрдә.
 Чүтам дуз бирикә и дүнјо виниш,
 Ширин һисдһо чунә, Һәчәл вәкүрдә.

Мә нә философүм, нәки јә нови,
 Тәбиәтә зиһундәниһо ови.
 Ә гисмәт нәдәри нијов ә чикә,
 Чәндгәдә сохдикәш видов-видови.

Васал оморәнки һәммә шор бирә,
 Човони тәбиәт хокә куч дорә.
 Әз човони хубтә дан һичиш нисди!
 Гәдүрјүрә данусдәкор бисдокә.

Дәдәј үшүг чүми, гувот ән гули,
 Дәдәј шох ән шохһо, куп-куп ән дүли.
 Ловоһојү нәфәс дорә дүнјорә,
 У зиндәкунини, никујум күли.

Фикир ди ә и билог, әдәј гүл зәрә,
 Һәјәбо сур хүшдәрә хори нәс дорә.
 Ки чүтам һисдикә нәсданим иму,
 Әз дүл тү вәдәшән, ә дүл дәрирә.

Инсон вәшәрг мүдү, дүл соф бисдокә,
 Ә у нә дәрд, фикир нәдәбисдокә.
 Куруни нә вәкә ә сәр ән дүл тү,
 Тәбиб кәрәк нисди, у шор бисдокә.

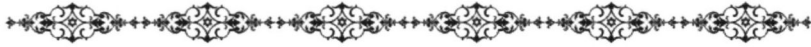
Әј дуст! Бијо әз гәд хојә нәкәшд муј,
 Амбар гәриш сохдә-сохдә мијов буј.
 Јә нушунәј мәрди вәрикә ә тү,
 Бүхтү нә вәкүрдә, коф түрә дуз куј.

Әз дәсү нә парун, тикәј јәкирәш,
 Әз дору нә чумун, лүкәј јәкирәш.
 Тү һичиш нибәри ә хүшдәрәвоз,
 Данусди, вәровун војкәј һәркирәш.

Әј човон нәкуј ки, ән мәни дүнјо,
 Хуб куш дор тү әмә, мәрә шин јәбо,
 Әгүләвоз хуш кировун руз түрә
 Бил дүм нәвошәнүт әтү чоһилһо.

Мә һошир никујум һәр бирәкорә,
 Пул-мол бирә-бирә виз зәрәкорә.
 Әз бирәј хүшдә һәз нә вәкүрүһо,
 Ә војәвоз тәрк мисоху дүнјорә.

Чилид буһо јә дүл, рузүш хиники,
 Ә у нә ешг дәри, нә јә хосдәји,
 Аташ дәбуһо дүл, рузһојүш ники,
 Ә у һәм ешг дәри, һәмикә шори.

34

Әз јор нәвәдәшән кирошдә рузә,
Гилинч ни имбуру һәлолә, дузә.
Чәндгәдә бирәјиш бисдока бошку,
Ә сәрсәр чарундә Худо гудузә.

35

Нәкујки мә һисдүм, дүнјоһиш һисди,
Чүтам шумордикәш чор пәнчи бисди.
Дүнјорә һич һесоб сохуһо јә чун,
Бил дану дүнјоһ һисд, хүшдәнү нисди.

36

Әз дур ә мә јәзуг-јәзуг нә дәниш,
Тәхсирә әмә нәһ, ә хүшдә виниш.
Әрчү тү вир сохди иһтибор түрә?
Имуһој зәһәр ху, ә чикәј кишмиш.

37

Худо нәдорикәш һошири мәрә,
Амбар-амбар әз худо разинүм мә.
Хурдә, вокундәјму һәмишә бири,
Әз бәһзи һоширһо, һоширтәјүм мә.

38

Тү нәсдирә, у һә әдәј вирихдә,
Нәс вомундә, нәс һәл бирә, нәс рихдә.
Чәндгәдә рафдикәш һә ә пәсәјү,
Нираси! Нидани күрдә тү вәхтә.

39

Һәг-нуһог һәр јәтән кофә хәрч нәсох,
Нәки ә лов коф тү, буз нәштәрә тох.
Һәчиникәш түрә хуб шинохдәнүт,
Һорој-һәшир сохдә, ә кәс нәјо хох.

Ә кинһидим рафдә војисдкә мәрә,
Хурдәнүм шоробә мәст бирәнүм мә.
Ә гәд ән бог, богчә зәрәнүм чәвлон,
Јә кәм бәгдә дирәнүм ә хунәјүм мә.

Әрчү нәрмә дүли, һочизи зәнһо,
Чүм һәрси, дог вәки бирәнүт уһо?
Һәлә әз зән һочиз, әз зән һүнәрмәнд,
Јә чи һисдкә, урә нәдори худо,

Залум бирә ә кәс зарали нә зән,
Күркә хуно нә бош, вәсси әј надан,
Бовор сох ки, јә руз мијов јә аслан,
Түрә парум-парум мисоху тү дан.

Зәһмәт кәсә һисоб нә сох әри тү,
Чү сохдикәш у ни вокосу ә тү.
Јә руз һәг-нуһогиш мәдиоров ә руј,
Хәчәләт имбоши һәкәнә һә тү.

Хүшдәрә әгүлмәнд, кәсә хәр нә куј,
Һә һәчу рафдикә әз тү мијов буј.
Дур мисохи әз хүшдә дусдә, тонишә,
Тәһно мундә бәгдә, лап мизәни гуј.

Әрчү һәчи, гудуз бирә пар зәрә,
Дузә ә шәфт, шәфтә ә дуз чарундә.
Бәлкә рачиһорә тү һич нәс дирә,
Ранк тү коһ гирмизи, коһ зип-зәрд бирә.

46

Обур нә һәјоји јарашуг инсон,
Бијо тү әз уһо дәс нә вәки чон!
Уһо нисдкә түрә чутам миданим,
Чү тәфиһәт дәри әз тү тә һејвон.

47

Ә аташ, ә әлов һәл имбу һовун,
Зу вирих, дур бош тү, әз шәфтә зуһун.
Нә зән совуј түрә, ә тижнә сову,
Рәһ шәфдә буравһо мидаров ә тун.

48

Ә и ә һәрәкәт дәриһо дүнјо,
Чәнд-чәнд шивдаһо рафд, шивдаһо омо.
Ән кәлә әчдәһо һисдиһо хори,
Әз виһдәј ән һәммә һә вәдиromo.

49

Нүгрә әз сәнг чиро бисдо товуш до,
Булудһо күрд бисдо ини ворущ до.
Ки дузә кор бәрдкә ә хорирәвоз,
Хори урә һәм нун, һәм нухоруш до.

50

Әз кон дүл бијовһо һәр хубә хәндә,
Рүһә шори дорә, дәрд-гәмә шәндә.
Мәлһәм ән бәдәни, әзу дур нәбош,
У нисдкә, түрә нисд согләмә дәндә.

51

Дор бәһәрә тији сохдә дуз бирә,
Инсон бәһәр дорә кәмәр гуз бирә.
Худо дорә бәхши, чүш нә сохдикә,
Јәкијү хокисдәр, јәккә туз бирә.

Эзи дүнјоһ јәкиш һич, һичиш нә бәрд,
 Војисдә зән бошку, војисдәни мәрд.
 Һисдкә јәки офдәј буру, хүр хунә,
 Кифләтә мәкүрү фикир, хәјол, дәрд.

Коф һисдики, вәкир мисоху түрә,
 Коф һисди әз вини мәдәшәнү дурә.
 Коф һисди ширини һәсәлә хуно,
 И һәнк коф әри дүл лап мәлһәм бирә.

Сәртик бирә амбар хәрәбә кори,
 У һашданусдәни голинә дори.
 Јә вәхт мивини ки, јә пуф ворвори,
 И голинә дорә вәнкәсд ә хори.

Гәзончә нәс бирә кәми, амбари,
 Чү һисдикә түрә, куј Худо дори.
 Ә гисмәттүш һич вәхт тү тәпүк нә зән,
 Гәдүрдан һәмишә мисоху шори.

Гәдүр чун насданүт бәһзи човонһо,
 Әхи чунә пулсүз висдори уһо.
 Дүздһош насда гәдүр дүздирә чирә,
 Фурухдәнүт учуз, ки чәндгәдә до.

Инсон оморикә ә и руј хори,
 Әри зәһмәткәши һәсүл омор.
 Дәсә дураз сохдә нун хосдәјинчә,
 Хокә, тә сирoji хуруһо хуби.

Хүшдэрэ хуб шинох, һэгэ кәшд бијоф,
 Ә мәчлис нүшдәнки әз кәс нәсох коф.
 Дан ешг чүни, шори чүни, гәм чүни,
 Әз кәчәлә сәрһо муј кәшдә нә јоф.

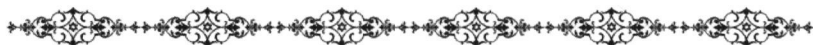
Тү булуд нисд, һә дур-думог бијори,
 Кәрәкими ә руј тү думон вәни?
 Дәрдлүһорә, дијәш амбар дәрд дорә,
 Ә хүшдәш чәнгәдә зарали зәни.

Ә и дүнјоһ дәрд нисдикә јәкирә,
 У вир сохди андазарә, чәкирә.
 Нә хосдәји дәри, нә ешг ә дүлү,
 Овјү ә кил мичаруну хокүрә.

Ох-уф сохдә дүл түрә сәһәр нәди,
 Јәкиш әз и дүнјоһ һичиш нәбәрди.
 Милјон салһо ини әдәј зиһисдә,
 Дүнјоһ мәһтәл ән ох-уф тү нә мунди.

Мукум: Әчи у човонә рузһојтү?
 Муку: Ёишдүм әри ән шивдаһојтү.
 Мукум: Сифәттүш лап гүч дирәмори,
 Муку: Уһош дур нәкәрдо һич әз тү.

Ә бәхшәјмә мә руз дирәм,
 Ёочиз дирәм, гудуз дирәм,
 Омо һәјф ки мә бәһзибо,
 Әгүлмәндә учуз дирәм.

64

Сурһој әни дүнјоһ амбари-амбар,
Фурухдә бијовкә уһо ә базар,
Һәрәбој кәрәк бирә мурафдим мисдо,
Хәбәр миданусдим әз мәрдумазар.

65

Гисмәтһо синәмиш сохдә имурә,
Фурмундә-фурмундә вихдә имурә,
Коһ ә дог вәбәрдә, коһ әз дог шәндә,
Бәгдә ә бәл хүшдә духдә имурә.

66

Мозолһо ә һәнк гуш әдәј пар зәрә,
Вомунд әри нүшдә јә чикә кәшдә,
Чикәјү рәһәти дорәнки урә,
Ә чәнд салһорәвоз һич нәс вәхүшдә.

67

Тәмәһ јәбо түрә лап хуб мәрзуну,
Сүфдә һәвәс мүдү, һич ни тәрсуну,
Чәндгәдә ширини докәш у нәхо,
Бовор сох, әхирдә сәхт миләрзуну.

68

Ә хәјол чунтү бош, бәгдә дир имбу,
Әз ох-уфиш, коһ мәдиров вир имбу,
Дәрд-гәм зијод сохдкә кук-духдәр әкәр,
Бәбә-дәдәј ә човони пир имбу.

69

И дүнјорә нисди әвәл, әхирү,
Ә бәлү бәсдәји нәхоһ, пәхүрү,
Киһорә ә пишо нә дәшәнди у?
Шир, пәләнк, чоғголиш дә ә нәхирү.

Бијо һич әз јәкиш нә сох шикојәт,
 Куј ки, һәрчү хуби, рачи тәбиәт.
 Бовор сох һәмишә рүһ тү шор имбу,
 Кәширикә әз сәр хәрәбиһо хәтт.

Ички нисди әри гәмә дур сохдә,
 Амбар хурдәкориш сәрә вир сохдә.
 Әгүл, дүшмә бирә, ички, дуств әну,
 У нәхоһ човонә лап зу пир сохдә.

Пој бала! Надара ә гәд хәрәбһо,
 Мичарунут түрә ә хүшдә уһо,
 Бәгдә лап дир имбу, куфдикәш сәрә,
 Имид нисд дур боши тү әзи бәло.

Хүшдәрә лап амбар тәһәриф нәди,
 Хуби, хәрәби түш ә гәд хәлг дәри,
 Ә јә кузки чүтам вәди һисдкә тү,
 Ә сад кузкиш, һәчу имбоши вәди.

Ә јә сәдиг нуһог варафдкә бүхтү,
 Худо кор әнурә ә дәс һәг мүдү,
 Сүрх ә гәд ән чивә сипиш бисдокә
 Ә гәд аташ дарафд мокошду ранкү.

Мә һәјронум ә ширини зуһун тү,
 Кофһојмәш мәлһәми әри ән чун тү,
 Рашбилә гинәмиш сохдикәш тү јор,
 У нидану хилос бирә әз тун тү.

Ә васал, сәс ә сәс дорәнки гушһо,
 Ыәз вәкүрдә әз сәс әнуһо кушһо,
 Чү рачи тәбиәт, чү рачи дүнјоһ
 Докунит шоробә хурим тој-тушһо.

Појһо лап вомунди, рафдәни курун,
 Ыашдан пәлтәк бири ә ләһә зуһун,
 Салһо зури-зури әдәј кирошдә
 Әз кәшдә вомундә, ә бәдәниш хун.

Бирәјирәвоз бүһ зәкә јә надан,
 Кофсүз ки, әз һүрмәт мијофдону дан,
 Бәхт нә мозол хәндүсдикә ә руј тү
 Әзу ләзәт вәки, дур бош әз садан!

Һич вәхт дур-думоглү, думонлү нә бош,
 Әз хәндәкүлә руј кирә нијов хош,
 Офдо вадарафдкә әз зир булуто
 Әз орүш, кәрмијүш түрә мијов хош.

Бинәврәј зиндәкуни, чор чини ә и дүнјоһ,
 Ыәммә әри чонлүһо ов, аташ, хори, һово.
 Әкәр јәки әнуһо вадарафдкә әз виһдә,
 Хәрәбәји мијору әри ән һилом уһо.

Ә јә лүкә нүшдәнки, нә шовун тү чәнд лүкә,
 Әз јә сонхүрд бирәкор, һич вәхт нә вәки војкә.
 Ә сурһој балајинә һәлә расирәкор нисд,
 Ки мидану куфдирә гисмәт ки әчәјикә?...

Јункүл бирә нә дәшән хүшдәрә ә зуһунһо,
Лов нә бош әчә бисдо, әј дуст тү ово хуно,
Јункүли һич хуб нисди, әри мәрд, нә әри зән,
Ә руј овһо оморә, ләмбә нә хүрт-хурушһо.

Офуррәкор һәсүл овурдәнки һоворә,
У әз һәсәлиш ширинтә сохдә ловһорә.
Муку: Нәбисдокә зәнә и һәнк нишонә,
Мәрд чүтам мүкүшү аташ ән оловһорә.

Әкәр түрә һисдикә јә дүлвәбәр, јә дилбәр,
Ә дүнјо әз тү зијод ниимбу јә бәхтәвәр.
Сифәт тү үшүг мүдү, дүл түш мисоху шори,
Мозолиш ә дур ниров, мијов мүнүшү ә сәр.

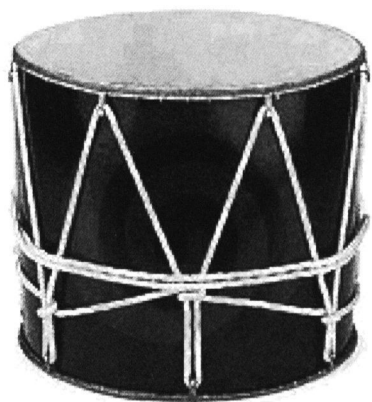
Куфдирәнүт чәннәтәш һисд сәринә билогһо,
Нәгдә шәндә, куш нәдор ә куфдирәј нуһогһо
Әз и сәринә овһо ху тә сироји инчо
Бәлкә лап дур бисдори, тү унчо әз сәдигһо.

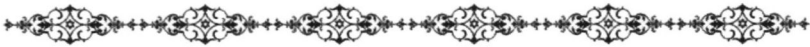
Мәһтәли ох-уфтү нәмунди дүнјо,
Оморәјкә тоб ди ә чәтиниһо,
Ә шивһој будогһо вәһо һәр чүмә
Тә вокундә, сәһәр хурдә күк дорһо.

Дүлмә јә руз пүрси әзмә,
Кини хушбәхт? Куј әри мә.
Куфдурум ки, мәнүм хушбәхт
Офдоруткә ә сәр мәрә...

МЭЗӨЛҮЖЭ ШИРОҢО

(МЕЈХОНӨҢО)

МЭЗЭЛҮЈЭ ШИРОҢО

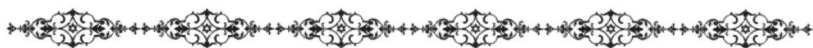
ГУМОРБАЗҢО

Амбарһо вачарусд эз гуморбази,
Чэнди мэгбун бисдо, чэндикэ сази,
Бәрдокор урдәки, вәнорәкор гози,
Фикир ди и кәдә, кәнә лүт бири,
Ә сәр шүгәм дураз бири, кут бири.

Һәмәјму куфдирәјм түрә нисди бәхт,
Војисд ә хори нүш, војисд ә сәр тәхт,
Түрә шанс нисдикә, нибәри һич вәхт,
Фикир ди и кәдә кәнә лүт бири,
Ә сәр шүгәм дураз бири, күт бири.

Пулһојү варасди, дарафди ә гәрд,
Чәнгәдәш возикә һич јәбош нә бәрд,
Бәгдә ох, уф сохдә кәширәни дәрд,
Фикир ди и кәдә кәнә лүт бири.
Ә сәр шүгәм дураз бири, күт бири.

Ҳәјилһош тә бугоз, оморәт әзу,
Әгүлү чәшмиши, зуһуну дурку,
Пијон, дураз имбу ә һәнк ән луку,
Фикир ди и кәдә, кәнә лүт бири.
Ә сәр шүгәм дураз бири, кут бири.

Вокундэбу әри һәјилһо хунә,
Кәширәбу ә бун сипрә һовунә,
Гәрди шиши, фурухд ә гимәт дунә,
Фикир ди и кәдә, кәнә лүт бири.
Ә сәр шүгәм дураз бири, кут бири.

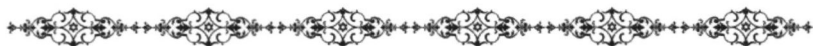
Әзи казино, ә у казино дарафдә,
Возирәни тәјтә пулһо варасдә,
Рәһпулиш нисд, әри ә хунә рафдә,
Фикир ди и кәдә, кәнә лүт бири.
Ә сәр шүгәм дураз бири, кут бири.

Нә зән, һәјил, хунә һич ә јор нијов,
Пул бирәмунд дуз ә казино муров,
Урәш мәнү, бәрдә ә хову мијов,
Фикир ди и кәдә, кәнә лүт бири.
Ә сәр шүгәм дураз бири, кут бири.

Дәһно зәри, имфурмуну у түрә,
Сәвкәндһо мухуну, нивозу дијә,
Сә руз бәгдә, кәнә ранкү сип сијә,
Фикир ди и кәдә, кәнә лүт бири.
Ә сәр шүгәм дураз бири, кут бири.

Әрчү рафди һәчи ә гәләтә рәһ,
Дур сохди хүшдәрә, әз дусд, әз һәрмәһ,
Хов түш парусд, нә хисири тә сәбәһ,
Ә хүшдә зулм сохди, лап лүт бисдори.
Бирнәбирә дори, тү дәрд висдори.

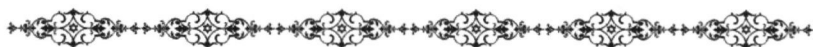

Ә чү рузһо мунди, тү әј гуморбаз,
Чуниш рафд, пулһоки лап лапаз-лапаз
Зуһун һәмә бисдо ә сәр тү дураз
Ә хүшдә зулм сохди, лап лүт бисдори.
Бирнәбирә дори, тү дәрд висдори.

Фикир хәјол түрә дур сох, әз гумор,
Бовор сох һәмишә имбоши тү шор,
Һәг-нуһог, хүшдәрә, нә сох тү бимор,
Куј тә кәј тү һәчи овом имбоши.
Гәдүр чиб нидани, надан имбоши.

Пул бисдокәш түрә, ә гәрд пул ниди
Гәрд мәкири ә салһорәвоз ниди,
Уһорәш имбәри кәшорә миди,
Куј тә кәј тү һәчи, овом имбоши.
Гәдүр чиб нидани, надан имбоши.

ДЭМ ДОРӨ-ДОРӨ

Эдэм дирэ ранкү кэнэ дэкиши,
Мүвәһү э хүшдә нәвә чәшмиши,
У һашдан, э губи дәһо гәмиши.
Эдәј леј-луј хурдә кәнә дәм бири,
Ранкү дәкиш бири, лап күкәм бири.

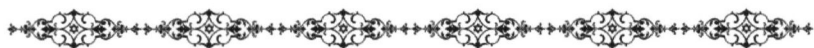
У нидану һич нә вәрфи, воруши,
Ә јор нијов јәкиш, һәммә фурмиши,
Рачи дүнјо әри әну бим-буши,
Эдәј леј-луј хурдә кәнә дәм бири,
Ранкү дәкиш бири, лап күкәм бири.

Тә ички хурдә, у хубә инсони,
Хурдә бәгдә, и мәрд сәјли, лејсони,
Дирәкор мукују и ки, подсони,
Эдәј леј-луј хурдә кәнә дәм бири,
Ранкү дәкиш бири, лап күкәм бири.

Һәр сәбәһ мәхүзү, дәс ә пишони,
Сәр әдәј дорд дорә нимә пијони,
Похмил бијо соху, әхи бирјони,
Эдәј леј-луј хурдә кәнә дәм бири,
Ранкү дәкиш бири, лап күкәм бири.

Раст омори, әз тү у дәс никәнү,
Ә сәр хүшдә у һич тәхсир ни вәнү,
Занирә мукују, сәрә мизәнү,
Эдәј леј-луј хурдә кәнә дәм бири,
Ранкү дәкиш бири, лап күкәм бири.

Ләкәм пул бу әри мебел, телевизор,
Ә ресторанһо хәрч бисдо чәнд һозор,
Зән, һәжил әз дәсү омори визор,
Әгүлү рузбәруз ини кәм бири,
Уюги нисд урә, кәнә дәм бири.

Мухурд әрәгирә у овә хуно,
Бәгдә хутә бисдо ә сухој вино,
Кујкә ә чәндәкү дарафди чинһо,
Әгүлү рузбәруз ини кәм бири,
Уюги нисд урә, кәнә дәм бири.

Ә чүмһоһү дәниширикә митәрси,
У әри һәжилһош һашданки кәси,
Кәмәрүш гәд бири, лүкәј вәләси,
Әгүлү рузбәруз ини кәм бири,
Уюги нисд урә, кәнә дәм бири.

Пулһо варасд һовур-һәрмәһ дур бисдо,
Миннәт сохд ә чәнди, сад грам висдо,
Ләкиш дијә ә у һич фикир нә до,
Сәрү гуз, нәхурдә кәнә дәм бири,
Ранкү дәкиш бири, лап күкәм бири.

Кирошд рузһо, мәһһо у човон вомунд,
Әри пәјлә тик күрдәш гуввот нә мунд,
Зарунчи зә, чәнд мәһ ә постел домунд,
Ләзуг вини дијә нә мунди чорә,
Бәхши чун хүшдәрә дәм дорә-дорә.

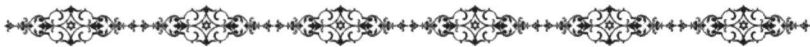
НИСДИ ГЕЈРӘТ

Һич никәшим фикир һәјилә иму,
Гумор вози, папрус кәши әкиму,
Коф нисохим, буш мумуну чикәјму,
Һич имбуми әзи зијодтә һүрмәт.
Ки мукују, нисди имурә гејрәт?

Ресторани сәбәһ тә шәв чикәјму,
Ә мәчлишо гәриш бири сәр иму,
Әрәги хурдәним ә чикәј дәрму,
Ә јәки имурә һисди һә һүрмәт.
Ки мукују нисди имурә гејрәт?

Гумарбазим возирәним тә сироји,
Тәјтә мундә јәдүдү ә руј хори,
Чәнди мәгбун бирә, чәндикә шори,
Ә јәки имурә һисди һә һүрмәт.
Ки мукују нисди имурә гејрәт?

Коф мисохим әз пәсәј ән дүјәки,
Ниданим, ки сохдкә ә иму ники,
Сәр мизәним, тәрсиримкә әз јәки,
Һич имбуми әзи зијодтә һүрмәт.
Ки мукују нисди имурә гејрәт?

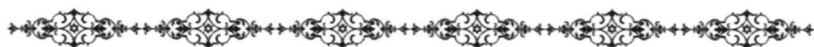
ХОШ ОМОРӘЈ Ә МОСКОВ

Хош оморәј тү әј бирор ә Москов,
Әри түрә дирә һисдим амбар шор,
Һәрки ә јә чикә бирәјм иму лов,
Бура-бура, инчо чикәјтү нисди.
Чор шојирә шумордикә һә бисди!

Ә руј дусдиш, инчо нә вәри хәндә,
Ә пишони әну, һә дурдумог вә,
У түрәш әри пул мухуру зиндә,
Бура-бура, инчо чикәјтү нисди.
Чор шојирә шумордикә һә бисди!

Сәбәһ тә шәв, әз дүјәки коф бирә,
Мүдүздүт чи түрә чүм дирә-дирә,
Коф, ә һәмәләвоз дуз нәс оморә,
Бура-бура, инчо чикәјтү нисди.
Чор шојирә шумордикә һә бисди!

Дур рафдикә инчо тү әз тәһәриф,
Мукујут имурә нәс дирә һәриф,
Әдәм дуз куфдирә, иһо нисди миф,
Бура-бура, инчо чикәјтү нисди.
Чор шојирә шумордикә һә бисди!

Ә гәд әни шәһәр, һозор базар дә,
Ресторанһо дәри, чәндикә бар дә,
Ә һәрки әнуһо, јә чиро азар дә,
Бура-бура, инчо чикәјтү нисди.
Чор шојирә шумордикә һә бисди!

Јәкирәш кәрәк нисд китоб нә дәфдәр,
Нисди амбарһорә әз дүнјоһ хәбәр,
Сәр һәммә гәриши ә дәбәр-дәбәр,
Бура-бура, инчо чикәјтү нисди.
Чор шојирә шумордикә һә бисди!

Ки чәлдикә пулиш-молиш ән уни,
Јәм ән һочиз рузбәрузи дәрмуни,
Тү бочор нисохи кәсә фурмуни,
Бура-бура, инчо чикәјтү нисди.
Чор шојирә шумордикә һә бисди!

Дуз бисдори, шәфт мисохут лов түрә,
Динчи нидүт импарунут хов түрә,
Кәрәк һисдкә лап мисохут сов түрә,
Бура-бура, инчо чикәјтү нисди.
Чор шојирә шумордикә һә бисди!

Әз руј хубут, әз пәсә дүм мошунут,
Әз сад коф тү, һич јәкирәш ни шүнүт,
Кәрәк бисдо түрә ә гүрт мнушунут,
Бура-бура, инчо чикәјтү нисди,
Чор шојирә шумордикә һә бисди!

Ә сәр дузи, зу варафди кәлә сәнг,
Митәрси шинрәмунд сәс ән тәнгә-тәнг,
Һоп-һоп сохдә мурај ә тәһәр ән бәг,
Бура-бура, инчо чикәјтү нисди.
Чор шојирә шумордикә һә бисди!

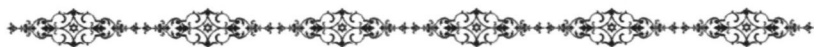
Ә кәс дорә хүрдә нә сох пул түрә,
Овсунһо мисоху томом лол түрә,
Ә сәрпоји мидәкүрүт кул түрә,
Бура-бура, инчо чикәјтү нисди.
Чор шојирә шумордикә һә бисди!

Дү-сә рузлә ә тү мисохут һүрмәт,
Һәјб нәсох һәмәрә һисди и һәдәт,
Гәмиш нә бош, бил нәфәс кәшүт рәһәт,
Бура-бура, инчо чикәјтү нисди.
Чор шојирә шумордикә һә бисди!

Һисдкә түрә бини тү јә кәм мојә,
Висдони бијори мол тојә-тојә,
Хәрчһо вадарафдкә мумуну хојә,
Бура-бура, инчо чикәјтү нисди.
Чор шојирә шумордикә һә бисди!

Һәп-Һәпиһош ә и һәрә кәм нәдә
Лап нуһоги, појисдәнүт һәр зәрә,
Ә һофдәји чәндбо инчо чәнк бирә,
Бура-бура, инчо чикәјтү нисди.
Чор шојирә шумордикә һә бисди!

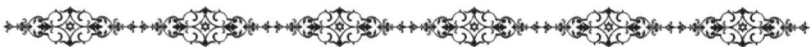

Әрчү вәхүшди омори тү инчо,
Һичиш нә домунди ә кәмһо, күнчһо,
Вәкүрди һәмәрә икидһо, тичһо,
Бура-бура, инчо чикәјтү нисди.
Чор шојирә шумордикә һә бисди!

Рәһбәрдәкоһојму инчо, сог кәрдо,
Дусдһошү шор, дүшмәнһошү дог кәрдо,
Кукһој хәлг мә һәр вәхт, һә ујог кәрдо.
Бура-бура инчо чикәјтү нисди,
Чор шојирә шумордикә һә бисди!

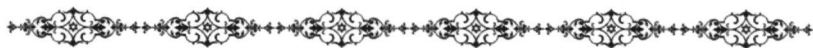
СОЈУЗ БИРЭНКИ

Бирор бу милләтһо, сојуз бирәнки,
Амбарһо рази бу лап әз дүјәки,
Бәгдә јон дәниши, дусдһош ә јәки,
Вачарунд сојузә Елсин, Гарбачов,
Җофдод сал хисүрүт, вәхүшдүт әз хов.
Милләтһош ә дүнјо, әз тәрс бисдо лов.

Ә чәндәк ләрз дәшәнд, хәрәбә рузһо,
Вәкүрдүт һүкмәтә, дүздһо, гудузһо.
Залуми бисдо ә чәнд хәлгһо и рузһо.
Вачарунд сојузә Елсин, Гарбачов.
Җофдод сал хисүрүт, вәхүшдүт әз хов.
Милләтһош ә дүнјо, әз тәрс бисдо лов.

Һәммә гәриш бисдо, вачарусд јә дог,
Әрмәниһо вәхүшд ә сәр Гарабог,
Чечән муку: "Вәсси бирәјмһо гиног",
Вачарунд сојузә Елсин, Гарбачов.
Җофдод сал хисүрүт, вәхүшдүт әз хов.
Милләтһош ә дүнјо, әз тәрс бисдо лов.

20-үм јанвар танкһо дарафд ә Боку,
Хун рихд ә кучәһо, ә сәр чәнд соку,
Биҗовунһо говрә бисдо ә хоку,
Вачарунд сојузә Елсин, Гарбачов,
Җофдод сал хисүрүт, вәхүшдүт әз хов.
Милләтһош ә дүнјо, әз тәрс бисдо лов.

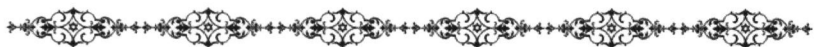
Абхазияра вәкүрдүт әз Күрчүстон,
Гарабагаш әз дәс ән Азәрбајчон,
Ә сәр дузи сәнгһо вәно дү инсон,
Вачарунд сојузә Елсин, Гарбачов.
Ҳофдод сал хисүрүт, вәхүшдүт әз хов.
Милләтһош ә дүнјо, әз тәрс бисдо лов.

Михаил вачарунд боруж Берлинә,
Ә сәр ән "бирорһо" зәрүт возилинә,
Дүшмәнһош вәнорут ә дәсһо хинә.
Һәммәрә вачарунд Елсин, Гарбачов,
Ҳофдод сал хисүрүт, вәхүшдүт әз хов.
Милләтһош ә дүнјо, әз тәрс бисдо лов.

Салһо кирошд кәнә, динчи нәс бирә,
Террористһош хәлгә динчи нәс дорә,
Вирихдә кәрәки нәмунди чорә,
Вачарунд сојузә Елсин, Гарбачов.
Ҳофдод сал хисүрүт, вәхүшдүт әз хов.
Милләтһош ә дүнјо, әз тәрс бисдо лов.

Ә сојуз и корһо һәлә нәбирә,
Чуһурһо һич динчи нәдо ОВИРӘ,
Чәнд хохорә уһо рүшвәт пул дорә,
Ә сәр азади һисд-нисдә вәнорут
Ә чү сәһәрәвоз вәдироморут.

Хэлгэ э рəһһо лүт сохд томочниһо,
Э милјонəвоз пул, чи вəkүрд уһо,
Нəбирəбу и һəнк гəзəб э дүнјо,
Э сэр азади һисд-нисдэ вəнорут,
Э чү сəһэрəвоз вəдирəморут.

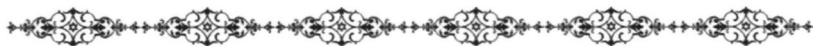
Јем амбарһо бисдо и салһо чүһур,
Чəнд бушə чибһорə уһо сохдут пур,
Умогһо һəsэл хурд, үшү нун нə шур,
Э сэр азади һисд-нисдэ вəнорут,
Э чү сəһэрəвоз вəдирəморут.

Чəнд бүхтүһо варафд у рузһо э хэлг,
"Хоин" хунд чүһурə һэр јетэн јелэг,
Сабур сохдүт, коф нə сохдут и сəјэг
Э сэр азади һисд-нисдэ вəнорут.
Э чү сəһэрəвоз вəдирəморут.

Кирошд мəһо, салһо сојуз вачарусд,
Э и вишə киһо э күрк нə чарусд,
Шəфдһо э кəллə вə, ранк дузһо парусд,
Вачарунд сојузə Елсин, Гарбачов.
Һофдод сал хисүрүт, вəхүшдүт эз хов.
Миллəтһош э дүнјо эз тəрс бисдо лов.

Виниш "ОВИР"ҺОРЭ нисди рəһəти,
Урус, күрчи, татар, чүһур һəрмəһи,
Эри "хоин" бирə һəмэрə тəмəһи,

Вачарунд сојузэ Елсин, Гарбачов.
Ѓофдод сал хисүрүт, вэхүшдүт эз хов.
Миллэтнош э дүнјо эз тэрс бисдо лов.

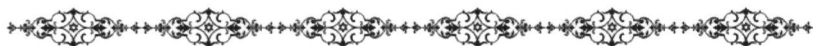
Эз "хоини" хилос бисдо чуһурһо,
Паспортној чуһури фурухдэ омо,
Умоғһош э и рәһ, кәлә хәрч вәно,
Э сәр азади һисд-нисдә вәнорут,
Э чү сәһәрәвоз вәдироморут.

Чәнди бирнәбирә шәнд вәдирәмо,
Авропа пур бисдо э гәрибәво,
И корһо јәкирәш рәһәти нәдо,
Э сәр азади һисд-нисдә вәнорут,
Э чү сәһәрәвоз вәдирәморут.

Эз Авропа һәрки э јә үлкә рафд,
Э Исроил, э Америкаш дарафд,
Бәһзиһо, эз унчо һич нә вадарафд.
Ки воку мисоху и дәрдһојмурә,
Гисмәт э чәнд үлкә дәшәнд имурә.

Лап амбар куруни вәтәнә шәндә,
Э гәрибә үлкә појһо дәшәндә,
Э кулһојму шәлә, бисдорим мәнәдә,
Ки воку мисоху и дәрдһојмурә,
Гисмәт э чәнд үлкә дәшәнд имурә.

Фәрзэндһојму һәрки ә јә үлкә мунд,
Хубә војкәһојму ә дүлһо домунд,
Зиндәкуни һәчи имурә фурмунд,
Ки воку мисоху и дәрдһојмурә,
Гисмәт ә чәнд үлкә дәшәнд имурә.

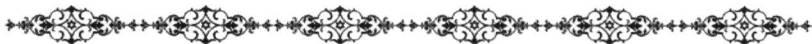
Хәһәриш, бирориш дури әз јәки,
Ә телефон шинрә омо сәс һәрки,
Һәрс омо әз чүмһо һәр коф бирәнки,
Ки воку мисоху и дәрдһојмурә,
Гисмәт ә чәнд үлкә дәшәнд имурә.

Ә хори бәбәһо дәрим чон, әј чон,
Хуб бисдо әз сојуз вирихдим чон, чон,
Инчорәш нәдирим фәрлү чон, әј чон,
Ки воку мисоху и дәрдһојмурә,
Гисмәт ә чәнд үлкә дәшәнд имурә.

Сәһәр хурдим, ә Израил оморим,
Кәнә иму јә сокити нә дирим,
Унчош тоб нә дорим вәдирәморим,
Ки воку мисоху и дәрдһојмурә,
Гисмәт ә чәнд үлкә дәшәнд имурә.

Ә чәндәк ән иму кәнә ләрз омо,
Әз воруш вирихдим, ә сәјл диromo,
Терористһо инчош јә динчи нә до,
Ки воку мисоху и дәрдһојмурә,
Гисмәт ә чәнд үлкә дәшәнд имурә.

Ә Канадаш бирорһојму зиһисдә,
Унчош имбу дирә гоһумә, дусдә,
Тоорихиш һәмәрә әдәј нүвүсдә.
Воку сохдокор һисд и дәрдһојмурә,
Гисмәт ә чәнд үлкә дәшәнд имурә.

Шүкүр ки, имуһој рәһһо очуги,
Ширин нисд, турши дә, һәләлүк дуги,
Гисмәт, мурајм, мијојм бисдокә соги.
Рәһһо очуг бири, чон, әј чон, әј чон!
Худо кумәк бири чон, әј чон, әј чон!

Һәлә һич наسدаним әчәји вәтән,
Ә јә чикә гәрор нәс күрдә бәдән,
Дијә фикир нә сох, дәрд, гәм түрә шән,
Рәһһо очуг бири чон, әј чон, әј чон!
Худо кумәк бири чон, әј чон, әј чон!

Худо кумәк ә и һололә хори,
Әз һәр милләт инчо одоми дәри,
Шүкүр ки, ә сәр тү надзор нә вәри,
Куч закон амбари инчо чон әј чон!
Ә закон митини һәммә чон, әј чон!

ӘЗ ТОВНӘЈ

ЗУҺУН,

ДУСДИ,

КОФ,

ТӘБИӘТ,

МИСВО,

ҺОВУН,

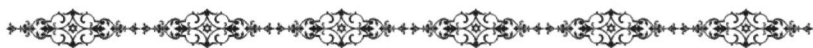
ХУШБӘХТИ,

РАЧИ,

СЕВКИ,

МУҺБӘТ,

ХӘЛГ, ДИН.

ЭЗ ТОВНЭЈ ЗУҲУН ДЭДЭЈИ НЭ ЗУҲУН,
КОФ, ДУСДИ, ТЭБИЭТ, МИСВО, ҲОВУН,
ДИН, РАЧИ, СЕВКИ, МҮҲБЭТ, ХЭЛГ.

Зуҳун вомухдә һүнәри, омо ән кәлә һүнәр
зуҳун дэдәјирә зиһундәји.

Тү Ҳисоб сохдәники, үзкә зуҳунһојкәрә тү
хуб данусдә. Лап хуб; Зуҳунтүрәш хуб данус-
дикә дијәш хуб имбу. Үзкә зуҳунһојкәрә дијәш
хуб мидани.

Ә зуҳун дэдәји хүшдә коф сохдәрә Һәјб
данусдәниһо одоми, ән у хэлг нисди.

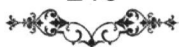
Бәһзиһо куфдирәни зуҳун дэдәјиму косибә
зуҳуни.

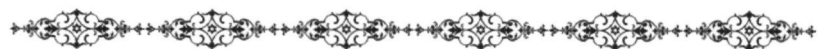
Дуз нисд. Ә дүнјо нисди әзуни зуҳун,
ә комики, кофһој үзкә зуҳунһојкә нә добу. Әз
ширинә зуҳунһо јәки Һисдиһо ә зуҳун франсүзи
40% латини, јә кәмикә әз үзкә зуҳунһојкә дә.
Ә зуҳун Азәрбојчони 13000 коф фарси, Һәрәби,
јә чәнд һозорикә әз үзкә зуҳунһојкә дәри. Ә
зуҳунһој инкилиси, уруси, нимитсиш, әз үзкә
зуҳунһојкә амбара кофһо дәри.

Јә зуҳун данусдәкор јә одомини, 5 зуҳун
данусдәкор 5 одомини.

Зуҳун, инсонә дорә омориһо јә јәрәги. Урә
күшдә Һовуни. Чүнки ә у шори дә, ә у нәнуй-
-нәнәм дэдәјһојму дәри, ә у әшг дә, мҮҲБЭТ дә.

Лап хәндәјини! Әри гәрибә зуҳунһорә данус-
дә, ә салһорәвоз шәв-руз чәһди сохдә вомухдә-

ним, Бэгдэ э хүшдэрэвоз овурдэјмһо һалолэ зуһун дэдэјирэ фурмуш сохдэним. Э зиндэкуни инсон һэр чү мидану бирэ. Мидану бирэ, јэруз түрэ зуһун дэдэји, эз офдорэјһо чэтини хилос соху. Бэдбэхтитүрэ, э хушбэхти чаруну.

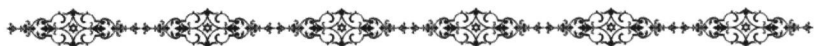
Эј инсон! Э зуһун оморэ һэр јэтэн кофэ нэ сох! Кофэ фикир сох, бэгдэ куј. Э зуһун тү эз тэлһи амбарта, ширини дэбирэ, түрэ вэкир мисоху.

Зуһун һисд эз мэлһэмиш, мэлһэмлүни,
Зуһун һисд эз зэһэриш, зэһэрлүни.
Зуһун һисди э сэр тү элов шэндэ,
Зуһун һисд мара эз кулэ вэдэшэндэ.
Зуһун һисд кофһојү хурдэ оморэ,
Зуһун һисд кофһојү һэ тэлһи дорэ.
Зуһун һисд э кофовоз мокуну дугоз,
Зуһун һисд эз сәһмү хүшк имбу бугоз.
Зуһун һисд оводу мисоху хунэ,
Зуһун һисд мәнкәнү урэ тэ бинэ.

Эз ләһэ вэдироморэниһо кофи,
Коф тум мувәһ,
Коф үлүк әгүл инсони.

Коф һәм дәрму, һәмикә зәһәр ән чуни. Эз хубә коф, чун рәһәти вәкүрдә. Эз хәрәбә коф, битәв рағһој бәдән чүмүсдә рәһәти чунә пузмиш сохдә. Хубә кофә, һәгә шинрәнки, һашдан э сәр дүл мэлһәм зәрә оморэ, хәрәбә кофә,

нуһогә шинрәнки дүл ә гүч дирәморә, раkhojү
әз виһдә вадарафдә, ә муvәһиш данусдәни
зарали зәрә.

Инсонә әз һәjвон чиро сохдәниһо кофи.

Зуһун һәjвонһорәш вәри, омо коф насданүт
сохдә. Амбардаки һәjвонһо инсонһорә хуб вара-
сирә вә кәрәк бирәнки кумәкиш сохдәнүт. Һис-
ди, jә кәм нуму инсон һисдиһо одомиһо, чәнд-
гәдә хеjрлүjә кофһош куфдирикәш, түрә нәс
варасирә. Ә муvәһ үшү әнчәг зарали вә хүш-
дәнхоji дәбирә. Әри озуниһо куфдирәнүт:
"И һәjвонә хуно jә чини, ә и коф нәс дарафдә."

Коф хәндәj лов, һәрс чүм инсони.

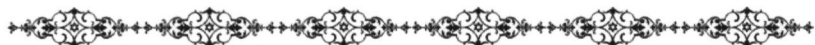
Коф софә дүлә ә ләрз дәшәнүһо, мәгбун
сохдә, ә фикир хәjол дәjүлиһо, ә чүм вәди
нисдиһо jә зәһәрлүjә ухи.

Коф үшүги. Ә кофовоз хуб вараvундә оморә-
ниһо ихтилот, товуши дүлә диjәш зиjод сохдә.

ХУБӘ КОФ КУJ

Jә коф куj ки, рәһәт соху чун мәрә,
Jә коф куj ки, сухуну шәһәм дүл мәрә.
Мәгбунумкә, jә кәм бил шор бошум мә,
Лап шорумкә, jә кәм хомуш бошум мә.
Атәш кофтү бил нә сухуну мәрә,
Сухдә-сухдә нә вурухуну мәрә.
Куфдурумкә чун мә әри тү гурбу,
Әмә тоj бош, бил дүл һәрдүjму шор бу.
Хубә кофә нибу ә дүнjoh гимәт,
У нисдикә, нисди севки, мүһәбәт!

Ә дүјәкирэвоз дүшмә бирә һәсонти, дусд бирә чәтини.

Дүшмәрә, кәшдә офдә кәрәк нисд, у әз сәри хүшдә һәмәл оморә. Дусдә кәшдә офдә кәрәки.

Ә дусд хүшдә луб бијәвһо одоми, ә хәһәр бирор хүшдә луб оморәниһо одомиһорәвоз ә јә чәркә рафдә. Әзини локоһо пузмиш нәс бирә.

Дусдә әз дусд әри чиро сохдә, јә кәм нәхә-ләфһо ә һозор чиро нәлојигиһо дәс кәрдундә-нүт. Омо, әгүлмәндә одоми фурмундә нәс оморә. Әри дузирә, һәгә ә руј вәрәвундә һәр норә лүнк әнурә әз гәрбол кирәвундә.

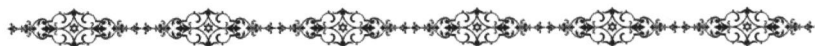
Әнчәг әри хејр хүшдә, хүшдәрә сүгдә дусд-һо хуно бурбундәкор, ә бәһәрлүјә дор вәбирә-ниһо писира бәһәрә хуноји. Дорә јә балала чумундәмунд офдәрә парт мишәнү.

Дусд, дусди хүшдәрә ә кофовоз нәһ, ә сониһәлүјә һәрәкәтһој хүшдәрәвоз бурбундә.

Әкәр нисдкә түрә, јә сәдигә дусд,
Әз дәс рәһо дорә нәбош нәдүрүсд.
Данки хубә дусди әз һәрки зијод,
Худош, тирош әри әну нисд шоһод.

Ә мисво сохдә хутә нисдүтһо одомиһо куф-дирәнүт: "Ә и хәр дәниш и дүшмән бирәји хүшдәјики!" Данусдә кәрәки ки, сохдәјһо мис-во ә пишојтүш нә вәдирәмокә ә пишој һәјил-һојтү мәдиоров.

Дузи ә дүнјоһ нисди јә әзуни одоми, комики, ә битәв зиндәкуни хүшдә јә гәләтә кор нәсоху.

Нисди ҳовунә корһо сохдәниһо одомиһош. Јүнкүлә гәләтиһо сохдәкорһорә,худош,гонунһош јәбо бәхширәни, Омо, ҳовун сохдокорһорә нә Худо, нә бәндә, нә гонунһој инсонјәти нәс бәхширә. Уһо ә ҳәрәј инсонһо ҳәнкорһо һисоб бирә вә ә тун сохдә ҳовунһој хүшдә офдорәнүт.

Ки чү кифдирәкә кујуку. Чүтам бијо букә һә һәчуш имбу.

Ә зәһмәтәвоз чү гәзонч сохдәјкә, һәммә әнтүни.

Әз зиндәкуни хүшдә јә хубә нишонә норә-ниһо одоми, һәмишә зиһисдәни.

Күкү соф буһо дорә, нә әз кучлүјә ворвориһо, нә ки әз туфонһо тәрсү нисд. Уһо лүкәһорә шовундә хүрд сохдкәш, күк уһорә һәкәнә мәрәвуну.

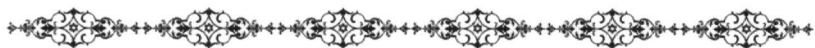
Инсон билогә хуноји. Бәһзиһо зу, бәһзиһо дир хүшк бирә.

Ов билогә хуно әри вәшәрг дорә, әз зир чәнд чәтиниһо бијо кирори ки, бәгдә ә руј вәшәрг дорә-дорә вәдиरोј.

Иму инсонһо ҳәсүл оморәјм әри зиһисдәнимһо дүнјоһ имурә варавундә.

Һичиш ә дүнјо тәк ҳәсүл нә омори. Зиндәкунирәш дү гули. Јәки ширини, јәкикә тәлһ. Дүнјоһ ә сәр дү чи гәрор күрди: Ән зәһмәт, јәкикә ән мүһбәт. Уһо нәбирә чикә зиндәкуниш нисди.

Куфдирәнүт филонкәс лап зарифәтчини, ә дүлү һичиш нәдәри. Ә әгүлмәндирәвоз буһо зарифат, һәмишә нүш бирә ә чәндәк одоми. Шитә зарифәтә шинрәнки, һашдан раkhoј чәндәк ә зуһун оморә куфдирәни: "Хәрә виниш, и лап әгүлсүз бирәбирәјки."

Ә сохдә ихтилотәвоз дуз бијовһо зарифатә гијмәт нисди.

Әз дәдәј ширинтә јә чи һисдикә ә дүнјоһ, кәнә дәдәји.

Бүтүн хубә буј күлһој дүнјорә ә хүшдә чәһм сохдиһо мәхлуг зәни.

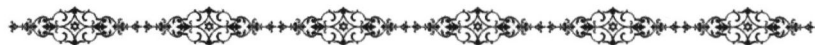
Ән тәмизә мәхлуг таза һәсүл оморәниһо һәјилһоји. Уһорә дәкиш сохдәниһо, дорә оморәниһо тәрбијәшүни. Дү чиро тәрбијә вәкүрдәниһо--јәһәним дорә тәрбијәј дәдәјә бәбә, дорә тәрбијәј бәбәрә дәдәј бәкән нәс сохдәниһо, һәјилһошү, ә зиндәкуни пој дәнорә бәгдә, ә чәшмиши домундәнүт.

Әз тәрбијәј хунә бәгдә, һәјил тәрбијәрә ә дарафдәниһо дәстә вәкүрдә. Ә хубә дәстә дарафдәниһо һәјил хушбәхтә һәјили.

Хәрәбә бәбә-дәдәјәш хубә һәјил бирәни. Әри әнуһо һәчи куфдирәнүт: "Әз кујәлуғиш сүрх вәдирәморәни."

Инсон ов нисди. Ә у рәһ бурбундә кәрәки ки, у овә хуно әчә офдо рафдә тији нәбу.

Ә дүнјо Һәсүл оморәниһо һәр инсон, ә зиндәкуни хүшдә ә амбара чәтиниһо расд оморә.

Әри ә пишо вәдирәмориһо чәтиниһорә әз һәрә вәкүрдә, ә у јә кәмләј кумәки сохдә кәрәки.

Һәр астарә јә дүнјо һисдиһорә хуно, һәр инсониш јә дүнјоһи.

Думон--нәфәс кәширәнимһо тәмизә һоворә дәкиш сохдәниһо укәјә балај ән тәбиәти.

Һәјил таза ә пој вәхүшдәнки, чүтам диворә күрдәкә, түш ә зиндәкуни пој дәшәндәнки, әз әтәк Һәсүлмәндһо ки ки, дани ә пој појисдә.

Ә һүнәр јәкикәрәвоз, ә кул Һәсб вәнүшүһо јә одомирә, һәјилиш мидану әз Һәсб вәнкәсдә.

Ә јә күрк чарусдә хәлгә зарали дорикә, руз мијов түрә ә пәләнк чарусдокор парум-парум мисоху.

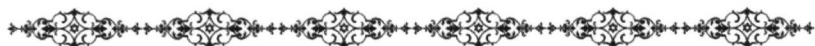
Әј зиндәкуни тү чү гәрибәји? Расдәкиш зиндәкуни гәрибәји, лап гәрибәји. Әр чү вә чүтам?

1. Ә һәрәј инсонһо дәһо телһој дусти әдәј зәһиф бирә. Дусд әз дусд, бирор әз бирор әдәј вирихдә.

2. Дусд бири; гоһум бисдори--дүшмә бисдо.

3. Ә чәнд салһорәвоз зәһмәт кәширә, фәрзәнд кәлә сохдә, евләнмиш бирәнки әз тү вирихдәни.

4. Э тәһәриф лојиг һисдиһо одомиһорә ә јә күрдләмә тәһәриф дорәнки, ә уш, ә түш рүхшәнд сохдә куфдирәнүт: "Вәсси, вәсси нә во-мунди әз урә тәһәриф дорә".

6. Хәлг кини? Хәлг ләпүрһојү сокит вә кучлу һисдһо јә дәријоһи. Сокитә ләпүрһојү во-кундәни, кучлујә ләпүрһојү вачарундәни.

Мә һәчи ә сәр офдорәнүм

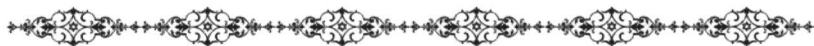
Ә бочоруг хүшдә киро хубә кукһо-духдәрһој хәлг хүшдәрә вәкир сохуһо одоми, һәмишә ә һәрәј хәлг вәкир имбу.

ХУШБӘХТИ ЧҮНИ ?

Мә данусдә хушбәхти азад이니, азад зиһисдә-ји. Әкәр чүмһојму дүјәкирә јә дуст, јә бирорә хуно шор дирәникә иму хушбәхтә одомиһојим. Хушбәхти шолум бирәјини, тараф һәгә күрдә-јини, дүјәкирә ә сәр офдорәјини, зиндәкунирә, инсонјәтирә хосдәјини.

Хушбәхт у хәлги ки, у хүшдәрә хуб шиноху. Ә кофһој нәлојигә инсонһо куш дошдә урә хүрд нәсоху. Һичвәхт имид хүшдәрә вир нәсоху. Хубә кукһо-духдәрһој хүшдәрә һәмишә вәкир соху, ә зиһисдәниһо мәмләкәт хәлоли нәјору вә ә дорә гонунһој әну сәр зәнү. Ә милләт хүшдә, ә хәлг хүшдә, ә вәтән хүшдә боглу бу, зуһунә, динә, һәдәтһој хүшдәрә вир нә соху дору.

Ичиро хэлг нэмүрүһо хэлги, хушбэхтэ хэлги.

Күһнәһорә нә диримкә вә ә јор нә дәшәндимкә, зихисдәнимһо дүнјоһ иму бим-буш вәди имбу. Дүјәкирә хосдәји, хосдәји овурдә, омо дүјәкирә нә хосдәји кин нә гәзәб овурдә.

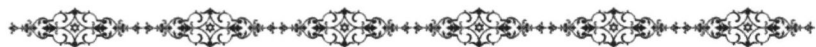
Мәрә нәс војисдә данум тү чү милләтикә.
Мәрә војисдә данум тү чүтами инсоникә,

Ә теһилим ән Довитә Милих (ә 72-17) вәри ки:
"Хубә нум әз рачә бәдән хуби." Јәһәним бә-
дән јовош-јовош әз һол мијофдону рачи мурав
вә ә хок мичару,омо хубә нум һәмишә мумуну.

Худо имурә дориһо үшүг тә иму оморә расирә
һәммә тәбәгәһој һәсмурә кирошдәни филтирә-
вот бирә бәгдә, расирә ә иму. У, чәндәк иму-
рә ә һәрәкәт овурдә, дамарһој дүл имурә
үшүглү сохдә вә ә гуввот әнурәвоз иму зихис-
дәним. Дамарһојму гобул сохдәниһо үшүг иму-
рә шор сохдә, војкәһојму ә һүнәр әнурәвоз ә
чикә оморә. Омо торики ә у һәрмәһ бирәнки,
у јовош-јовош сәр күрдәни әз иму дур бирә.
Чәндәк иму, дамарһој дүл иму ә торикирәвоз
(ә фикир хәјоләвоз) пур бирә бәгдә, әз һол
офдорә, имурә әри јә дүнјојикә һәзүр сохдә.
Әз Худо дорә үшүг бәгдә, комуни иму
инсонһо сохдәнимһо корһо мидану үшүг
дамарһојмурә зијод сохдә?

Әз дүјәки чон куфдирә, чон шинрә, мисвојә

корһо сохдә шор бирә, Әз кифләт хүшдә шор бирә, ә дүҗәкирәвоз хубә дусди кирәвундә, кукһо-духдәрһој хәлг хүшдәрә әз дүли хосдә, ә кукһо-духдәрһој ән үзкә хәлгһојкәрәвозиш дусди кирәвундә. Дүҗәкирә һәг-нуһог сәр зәрәрә, кинә, нәхојирә, пәхүрирә, бәхилирә әз хүшдә дур сохдә. Иһо һәммә дүл инсонә товуш дорәниһо Худо дориһо бәхшһоји.

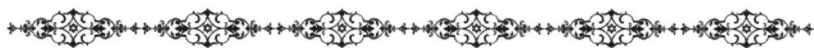
Товуширә ән амбар әз коми одомиһо хош нәс оморә? Товуширә ән амбар хош нәс оморә әз хүшдәнхоһо, әз кәсә ә һисоб нәкүрдәкорһо, әз чүм нәвәкирһо, ә јә лүкә вәнүшдә чәнд лүкәрә шовундәкорһо, әз мисвојә корһо сохдә дур бирәкорһо, әз дүҗәкирә тиракундәкорһо, әз пәсәј дүҗәки коф сохдәкорһо, әз ә руј јә коф, ә пәсә јә кофикә сохдәкорһо. У чәһди сохдә-ники, әз бәдән әни чиро хосијјәтһо дәриһо одомиһо, зу вадарафдә, уһорә ә сәһәр дәјүлү.

Ә дүнјо чәнд чиро шориһоји. Ә комини шориһо шәхинәј Худо вә?

Ә Мило, ә Бар Митсва, ә Гүдүши, ә Һәрси, вә ә дүл үшүгирәвоз кирәвундә оморәниһо ә һәммә шориһо шәхинәј Худо вәри.

1. Әз сохдә мисвој хүшдә шор бирә.
2. Әз хуби Һәјилһој хүшдә шор бирә.
3. Әз кифләт хүшдә шор бирә.
4. Әз хубә кукһо-духдәрһој хәлг хүшдә шор бирә.

5. Өз гуллуг хэлгэ вэрэвүндэ шор бирэ.

6. Өз хәһәр-бирор шор бирэ.

Ө һәммәј әниһо шәхинә вәри.

Өз сохдә хәрәбә корһој хүшдә ләззәт вәкүрдә, шор бирәниһо һәбәһо шәхинә нә вәри. Шори чүн әзуни одомиһо әхирдә ә гәм, ә бәдбәхти чарусдә.

РАЧИ, СЕВКИ, МҮҢБӘТ ЧҮНИ?

Рач кини?

Ө хубә хосијјәтһој инсонјәти тоби бирәниһо одомиһо һәммә рачи. Өз товнәј әз инсонјәти дур һисдиһо рачһо һәчи куфдирәнүт. "Сәк чә-һәндәми лап рачи һо! Омо одоми нисди."

Рач чүни?

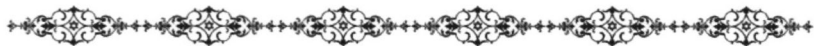
Өз рачиһојү һәзз вәкүрдәнимһо тәбиәти.

Севки чүни?

Севки-мүһбәт әз әтәк доғһо вәдирәморәниһо тәмизә овһој билорһорә хуно товуш дорәниһо јә дүнјоһи.

У дүјәкирә әз кон дүл хосдәјини. У һүмүр дуразини. У зиндәкунини. У ниимбисдокә дүнјо буш мумунд. Ө дүлү мүһбәт-севки нәдобуһо одомирә, бүтүн вор-дәвләт дүнјоһиш бисдокә, сәһиб хәзинәһош бисдокә, урә хушбәхт ниимбу куфдирә. Севки-мүһбәт бијо локоcүз бу, һәмишәлуг бу. Дүјәкирә әз кон дүл хосдәји

локосүзә хосдәјини. У инсонә гул-гәнәд дорә-
ниһо, һүмүрә дураз сохдәниһо, ә хубә һәрәкәт-
һој хүшдәрәвоз вәкир бирәниһо јә пәһәнүкијә
хәзинәји. У әз нәсил ә нәсил кирошдә,
ә һәрәј хәлг чар зәрә оморә, нум јүш,
ән шивдаһојүш һәмишә ә һүрмәтәвоз күрдә
оморәниһојә хушбәхтә зиндәкунини.

1. Ә дүлмә ешг нәдәбисдокә, бовор сох,
мәрә һич әри зиһисдә һәвәс нибу.

2. Мә ошуг түнүм, чүмһојмә әз рачә чүһрәј-
тү үшүг вәкүрдә.

3. Ә мәтләбмә әри расирә, мә һәзүрүм Јәһ-
әкүрә хуно ә дәр бәбәшму, 7 сал нүкәри сохум.

4. Әзир һәр гош тү јә Офто дәри. Әз уһо
оморәниһо ишүг, гувот чун мәрә зијод сохдә-
сохдә, мәрә ә кинһидим дәбәрдә.

5. Тү әз у һәсәлә ләһәјтү тәлүјә коф вәдә-
шәндәнки, һејфбәри зуһун түрә мә кәширәнүм.

6. Лүһүф тү әз ән зәрифә пәшмиш бисдокә,
тәһно кәрм нивәрој, һә вич мәнү түрә.

7. Мүһүчүзһој дүнјоһ амбари. Омо, мә данус-
дәнүмһо ән кәлә мүһүчүзә, әз јә хол ов зинд-
әкуни, һәсүл оморәниһо сифәтһоји.

8. Әз һәсму бијовһо заралировоз, ни имбу
һич јә заралирәш тој сохдә. һәсму, кузкиј
хорини, Сабуру амбари, гәзәбү кучлу.

ДИН ЧҮНИ?

1. Дин инсонһорә әз вәһшијәти хилос сохдиһо, јә Худо дорә бәхши.

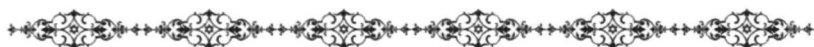
2. Әкәр чуһурһо, әзи 3330-сал пишо Миши Рабину Тирорә овурдә руз, ә Худорәвоз коф сохдәјијүрә ни данусдуткә имбурузинә руз, уһо һичиш вир нә сохдә, ә һадәтһој-хүшдәрә-воз оморә нивәдироморут вә Худо шинохиш әз шивдоһо, ә шивдоһо ни кирошд.

3. Нә Миши Рабину, нә әзун бәгдә оморә дүл тәмизә новиһо, инсонһорә әри дүјәкирәвоз дүшмә бирә һорәј нә зәрәт. Омо әз уһо бәгдә омориһо бәһзи "данандәһо" ә һәрәј инсонһо әри дүшмәнәти һәмәл овурдә куфдирәһој әну новиһорә јәчиројкә варавундә, хәлғһорә ә дү-јәки вәнкәсдиһо вә вәнкәсдониһо саданһоји.

4. Уһо, үшү һәмәл овурдәтһо хәрәбә фикир-һорә әри ә зиндокуни кирәвундә, әзир пәрдәј дин пәһәнү бирә, милләтһорә ә дүјәки вәнкәс-дә, дүнјорә әри хәрәбә сохдә һәзүр бирәнүтһо вә ә дин локо овурдәнүтһо фанатикһо, саданһојүт.

5. Тиро, фикир-хәјол инсонһорә кәм сохдә-ниһо јә јәрәги. Урә хундә, дуз ә сәр офдорокор, һүмүр дурази офдә.

6. Мә, һозор салһо пишо, әз тараф вәкирә новиһо нүвүсдә омориһо дини китобһорә хуно, имуһојиш таза мундиһо дүјүмүн јә чијикә нәс шинохдәнүм.

7. Дин сабурини.

8. Дини китобһорә хундә вә уһорә дуз ә сәр офдорокор чү бәхтәвәри!

9. Тиро, офдојини. Риказһој әнуһо, уһорә дуз гуллуғ сохдокорһорә вә дуз ә сәр офдорокорһорә дијәш амбарта товуш дорә.

10. Тиро, нәфәс Худо дәһо вә һич вәхт нә мүрүһо јә җиломи. У һәмишә мизүһү вә һәмишәш човон мумуну.

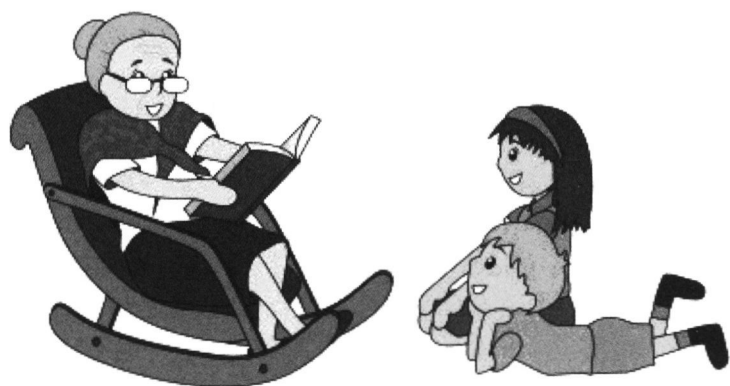
11. Јәкүмүн Гимн дүнјо ә сәр сәнг, әз тараф Худо, ә доғ Синај нүвүсдә омориһо вә әз унчо Миши рабину фуравундиһо "Дәһ Кофһо"ји.

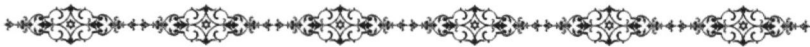
12. Худо түрә һүмүрдурәзи дорикә, ә пишој зәһәрлүјә мариш рафдикә у түрә ни кәзү.

13. Ә дорә бәхш ән Худо, нәшүкири нә сох!

ОВСУНӘҢО

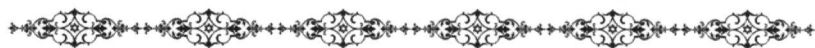
ОВСУНӘҲО

Ә КУМӘКИШМУРОВОЗ, ХУДО!

Әј Худож бәбәһо, әј үшүг һилом!

Мәрә чүтам јәки һәсүл овурдәјкә, һә һәчуш зиһун. Зиһун мәрә инсоно хуно. Јә руј мәрә ә дәһ руј чарундә, бил нум мә, чәнд рујә һорәј зәрә нәјов. Вәдәшән әз чәндәкмә дү дүл, дү хәјолирә. Тү, әхи мәрә тәк һәмәл овурдәј. Бил чар зәрә нәкујут ки, дү дүлә, дү хәјоләји. Дүруј-дүкорәји. Әримә рәһ дузи бини. Бил зуһун мә, ловһојмәрә хәчәләти нәдү. Бил ловһојмә шәфтә коф, дуркунә коф рәһо нәдү. Бил уһо дүл мәрә рәһәти дү. Һәгә, дузирә куфдирә үзјог вәдиров ә пишој дусд дүшмә. Бил уһо тәх-сирсүзә, ә дузә шоһоди дорәрәвоз хилос соху әз дәс нәшәрһо, бидинһо. Бил уһо хубирәш, хәрәбирәш ә руј кују. Ә гирог пичи-пичи сохдә, ә сәр јә коф дәһ кофикәш вәнорә, әз кәс бүхтү вәкүрдә, дүл мәрә нә ләрзунут, мәрә сәһиб һәнкорһо сохдә, әримә һовун нә хүррүт. Дур сох мәрә әз пәһәникијә һәрәкәтһо, әз хәбәрбәриһо сохдә.

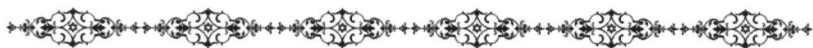
Бил мәрә дорәјһо һүмүрә ә тәмизә зиндә-кунирәвоз кировунум. Мәрә чун соги ди ки, данум һәмишә ә Тү сәр зәрә. Рүһ мә бил шор бу ә кумәки Түрәвоз. Хәрәбә фикирһорә вә-дәшән әз мувәһмә. Динчи, согләми әну бил

дүл мэрэ шор соху. Дузи, мә ә мисво сохдә хутәјүм. Омо әри амбарә мисво сохдә мэрә имкон нисд. Имконһојмэрә зијод сох ки, мәш данум дүл амбарһорә шор сохдә. Мә хәлг мэрә, милләт мэрә хосдәнүмһо одоминүм. Мә әри әну гулиш миданум бирә. Әрчүки, хун мә әз хун әнуни. Усүз мә һичүм. Әхи, мә ә нум ишмурәвоз нә нум ән урәвоз (ән хәлгәвоз) әдәм зиһисдә. Урә дог һәсүл овурдәјкә, мә ә у дог вәриһо јә дигләјүм. Ә кумәкишмурәвоз у әз кәлә ләпүрһој дәријоһош, океанһош кучлуни. Әз әтәкһој әну дог вәдирәморәниһо овһој зүм-зүмә билогһо гүл зәрә ә товушмәнди хүшдә-рәвоз дүлһорә варавундә, уһорә сәрини вә рәһәти дорә. Мә ошуг әну догум. Мүһбәт мә Әришму, нә әри әну гәдәрсүзи. Әрчү ки, әри әну норәјһо бинәбору мүһкәми. Ә һозор сал-һорәвоз урә ләрзундәкорһо, ә у күлүнкһо зә-рәткәш, әри вачарундә куч үшү нә расири, у мунди, үшү тәрк бирәт. Уһо јә чиләрә ә сәр нә офдорәт вә нәс ә сәр офдорәнүт ки, бинә боруј әну догә Ишму норәјт. У зиһисди, әдәј зиһисдә, мизүһү вә әз әтәкһојү вәдирәморәни-һо овһој зүм-зүмә билогһо зијод бирә-бирә, әз нәсил ә нәсил кирошдә дијәш вәшәрг мүдүт.

Ә күмәкишмурәвоз, Худо!

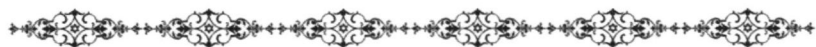
ИМУҲОЈ, ҲӘРКИМУ 5 ОДОМИНИМ

Кирошдә рузи. Иму ә Боку, ә јә чор утоги хунә 6 одоми зиһисдәнбирим. Кәләбәбәјму, кәләдәдәјму, бәбәјму, дәдәјму, бирормә нә мә. Мә ә 6-мүн, бирормә ә 5-мүн класс ә школәј уруси хундәнбирим. Иму хәһәр бирор ә школә, ә кучә, ә хунәш һә ә зуһун уруси коф мисохдим. Зуһун Азәрбајҷонирәш кәмбиш данусдәнбирим коф сохдә. Омо, кәләтәһојму ә хунә ә зуһун чувури коф сохдәнбүрүт, Иму тәк-тәк кофләһорә варасирәнбирим вә хүшдәрә һәчи бурбундәнбиримки, һашдан иму әз јә һиломикә оморәјм, зуһун имурәш бәкән нәс сохдәним. Әриму нәс норәнбиримки, иму јә ХӘЗИНӘ вир сохдәјм. Әри урә кәшдә вә офдә бијо дуборә зәһмәт кәшим әрчү ки, у имурә ов нә нуно хуно кәрәки.

Јә һәминон бәбәјму нә дәдәјму имурә һәзүр сохд әри ә Гүбә бәрдә, јә мәһи ә дач. Бәбәјму јә кәлә мошин заказ дорәбу, әри сәһәт 7-ди сәбәһмундә. Мошин ә куфдирә вәхт омо. Һәмәјму ә кумәк јәки дәдәјму нә кәләдәдәјму һәзүр сохдәбуһо чиһорә, вәнорим ә мошин. Имуш вәнүшдим. Мошин ә рәһ офдо.

Мәнәј бирормә јәкүмүнбоји әдәбирим ә Гүбә рафдә. Әри әнуш чүм имурә әз пәнчәрәј мошин нәс вәкүрдәнбирим. Дәдәјму, әриму ә хунә һәзүр сохдәбуһо бутербродһорә до имурә әри хурдә. Әхи иму әз хунә чи сәбәһмундәјирә

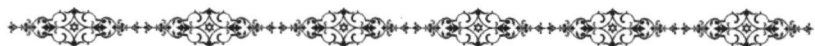

нэхурдә вәдироморәбирим. Дузи, әз шори ә дүл иму һич чи хурдәш нә добу. Мукуфдиримкә нәс хурдәним, имурә киснә нисди, дәдәјму фисаровнә дәс никәнд. Бутербродһорә вәкүрдә вә хурдә хурдә әз пәнчәрәј мошин әдәбирим ә пәсә-пишо дәниширә. Һово кәрмиш букә ә иму кәрми кори нәс сохдонбу. Әрчүки, фикир-хәјол иму ә пәсә пишо дирәнбиримһо рачиһо дәниширә бу. Мә әз бәбәјму пүрсүрүм: "Ә бә, әри ә Гүбә расирәјму амбар мундими?" (иму әнчаг уруси коф сохдәнбирим). Чувоб до ки, нимәј рәһә почти оморәјм.

Әз шофер муку ә "Бешбармаг" појун фурајм, дәсһојмурә шурим вә әзу сәринә ов хурдә тәшнәјимурә хүрд сохим. Шофер бошку куфди. Јә 5 минут оморә бәгдә шофер ә одомиһо кура һисдиһо чикә појундә мошинә муку: "Фурајт јә кәм рәһәти сохит". Данусдим ки, амбарһо, ки ә мошиновоз кирошдәникә, појундәнүт унчо мошинһој хүшдәрә вә әз мошин фураморә, оморәнүт ә сәр фантанһо әри әзуһо оморәниһо сәринә овһој билог әри хурдә вә хүшдәрә сәрини дорә. Имуш әз мошин фураморә, оморәним әки фантанһо, дәсһојмурә шушдә, ә сифәт имуш ов вокундә, хүшдәрә ә и кәрмә руз јәкәм сәрин сохдә, рәһәт бирәним. Әз фантанһо чиро бирә бәгдә, бәбәјму мәнәј бирормәрә овурд әки јә јәшик. У дәсә ә чиб донәрә вә әз чиб әри һәркиму јә 5 монәти

пул вэдәшәндә дорәни ә иму вә куфдирәники,
пулһорә дәшәнит ә јәшик. Иму пулһорә
дәшәндим ә јәшик. Бәбәјму ә зуһун чувури
чиникә куфди. Оморим вәнүшдим ә мошин.
Мә әз бәбәјму пүрсүрүм: "Ә бә, кујит виним,
ишму доритһо пулһорә иму ә јәшик дәшән-
дәнки ишму чү куфтирит ә зуһун чувури?"

Әри балајмә. Мә куфдурум: "Худо гобул сохо
и сәдогоһорә. Рәһ иму, саламат кәрдо"

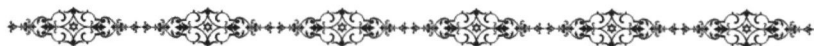
--Бәкә уһо ә Худо расирә?

--Нәһ бала. Уһо әз нуминәј Худо ә хејр-шәрә
корһо хәрч бирә. Косибһорә дорә оморә, кумәк-
сүзһорә әз хори вәкүрдә. Бирормәш ә ихтилот
гәриш бирә пүрси: "Худо әчәји бәкә?. Ә и
пүрүш кәләбәбәјму чувоб до. У мугу: "Худо
ә дүл иму, ә чәндәк иму, ә мувәһ иму дәри
балаһојмә. Чәндгәдә ә У боворими тү бисдокә,
унгәдә зиндәкунитү хуб микирору".

--Иму ә пишој худој мусурмуһо сәдого дорим.
Бәгдә худој чувурһо әчәји?.

--Худо јәкини бала. Урә чувури, мусурмунәји
нисди. Чувурһош нә мусурмуһош кукләләһојүт.
Јәки ән һисови, јәкикә ән Јаакү. Һәр дү кукһој
Исог нән Рәһили. Кәләбәбәј һәрду Овроһом
бири (Ә Азәрбајчони Оврәһомә Ибраһим Хәлил
пејгәмбәр куфдирәнүт) Кәләбәбәјму әз ә Тиро
вәриһо ихтилотһо әриму коф мисохд ә хунә.
У, јә рач ә уруси коф сохдәни ки, урә шинрә

одомирə һəзз дорə. У əз дусди, бирори чувурһо
нəн мусурмуһој азəрбојчон коф сохд. Бəгдə мə
пүрсүрүм:

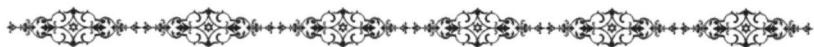
Бен Ладен куфдирəнүтһо мəрдиш мусурмуни?

Шофериш јə хуб əдəбу куш дошдə ихтилот
имурə. Уш əз Боку бу. Азəрбајчони бу. У əз
кəлəбəбəјму бəхлəмиши хосд вə ə и пүрүшмə
у һəчи чувоб до.

--Əри балаһо. У нə чүн əзуниһо мусурмуш һис-
дүткə уһо худосүзə одомиһојүт. Уһорə ниимбу
мусурму куфдирə, уһо террористһоји. Террористə
нə худоји, нə миллəт. Уһо саданһојүт. Омо
сабур Худо амбари. Јə руз мијов, Худо тənбиһ
əнуһорə мүдү. Кəлəбəбəјму куфдирəһој шоферə
тəслих сохдə муку: "Ə пəсə-пишо дəнишит.
Винишит, дүнјоһ иму чү рачикə! Дирəнитһо
дəрəһо, тəпəһо, богһо-богчəһо имурə ə шолуми
əдəт һорəј зəрə балаһојмə. Инчо ə зуһун дəдə-
јиму нүвүсдə омориһо широј əн јə шоир чувурһо
ə јормə омо Мə урə сəрзуһуни вомухдəм,
бəбəшму ə уруси тəмсијүрə мукују əришму.
Шоир һəчи нүвүсди:

Рачиһој тəбиəт амбари, амбар,
Дəрəһо, тəпəһо, догһо һүндүр, сар.
Бəһəрлүјə богһо, вəрфијə догһо,
Савзəкəһһо, зүм-зүм сохдə билогһо.
Ə шолуми һорəј зəрə имурə,
Бијојт, һəз вəкирит əдəт куфдирə!

Шәх-шәх никәрәһо, ләм-ләмә овһо,
Ширинә хәјәлһо, һәсәлә ховһо.
Тәмизи ән һово, әјозә шәвһо,
Буж гүзүркүл вәһо хубә әвүрһо.
Ә шолуми һорәј зәрә имурә,
Бијојт, һәз вәкирит әдәт куфдирә!

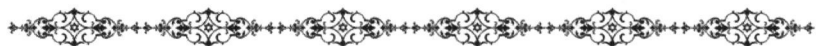
Һич әхирү вәди нисдһо вишәһо,
Јарашуг талаһо күл, бәнәвшәһо.
Бинәј зиндәкуни нисдһо у офдо,
Нәфәс дорәниһо имурә һово.
Ә шолуми һорәј зәрә имурә,
Бијојт, һәз вәкирит әдәт куфдирә!

Дедушка чү рачә кофһоји, Зуһунә нә данус-
дәкориш ишму куфдирәнки ә тәһминирәвоз,
миданут тәмсијүрә.

--Чувурһојмурә әзини хубә шоирһо нә нүвүсдә-
корһош һисди бәкә?

--Имурә һисди хубә шоирһо, нүвүсдәкорһо,
духдирһо, мәһлүмһо, професорһо, хубә данан-
даһо, академикһо, хубә сәниһәткорһо, хубә
мәһәни хундәкорһо, композиторһо, бизнесмәнһо.
Нә дәниширә иму чүклә хәлгим имурә һүнәр-
мәндә кукһо духдәрһош амбари. Ишму уһорә
нәс шинохдәнит. Һә урисирә күрдәјт појисдәјт.
Мә ә ишму чәндбо куфдирәм. Омо ишму фикир
нә дорәјт ә куфдирәһојму. Јәкимуш нәс куф-
дирәним ки, ә зуһун уриси, ә азәрбајҷони коф
нә сохит. Наборут уһорә дијәш хуб вомухит.

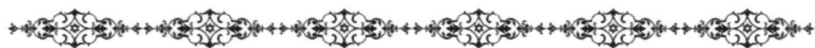

Әхи имурәш зуһун иму, дәдәјһо бәбәһојму коф сохдәтһо вә коф сохдәнүтһо рачә зуһун һисди. Кәләбәбәјму әдәбу дуз куфдирә. Омо иму јә чирәјкә хутә бирәјм. Әрчү? Насданүм. Ә фикир домундум вә әримә норум ки, әкәр мә хүшдәрә нәс шинохдәнүмкә, ундә мә кинүм? Һәдәтһорә, зуһунә насданим. Ундә иму ә Һәрәј кифләт бәбәјму јә гәрибә хунојим. Ә и фикирһорәвоз ә рәһһо вәриһо бәһәрлүјә богһорә дәниширә-дәниширә оморим расирим ә рачә шәһәр Гүбә. Тә хунәј ләләјму дуз ә,3-сәһәт оморим әз Боку.

Әз мошин фураморим ә пишој хунәј ләләјму. Уһо ә пишо рәһиму вәдирәморәбүрүт. Һәмәшү јәки-јәки һәмәјмурә гәл күрдүт, моч сохдут вә дәбәрдүт шори-шори ә хунә. Јә-дүруз руј дү-јәкирә хуб дирә, әз пүрүшһо хилос бирә бәгдә мә нә бирормә, әз кәләтәһојму ихтијор вәкүрдә, вадарафдим ә кучә вә тониш бисдорим ә чәнд Һәјилһој гуншиһорәвоз. Һәммә Һүрмәт хүшдәрә ә иму бурбундә јә кәм пүрүшһо сохдут ә зуһун чувури. Иму ә сәр нә офдорә, һә әз јә коф күрдим појисд. Куфдирим хуби, хуби. Һәјилһо ди ки, иму зуһун дәдәјимурә ә сәр нәс офдорәним, сәр күрдүт ә уруси коф сохдә ә имурәвоз. Иму һәм мәһтәл бисдорим вә һәмикә амбар хәчәләти кәширим. Һәвәл хәчәләти кәширим әри әну ки, иму уһорә нә данусдим битәв чувоб дорә. 2-мүн мәһтәл бисдорим ә зуһун уруси нә азәрбачони коф сохдәј әнуһо.

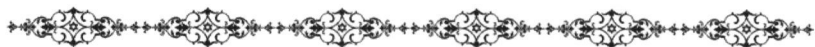
Куфдурут, хэндүсдүт. Оммо, иму кәнә һичиш ә сәр нә офдорим. Бәлкә уһо ә иму хэндүс-дәнбүрүт вә әри хүшдә норәбүрүт ки, ә иму һич нишонәј чувури нә вәри Ә и һәрә әз бирормә мукум: "Иму чүтами чувурим ки, зуһун уриси данусдәним куфдирә әдәјм фурс дорә вә һашдан ки, уһоникә һичиш наса. Виниш, и һәјилһо ә урусиш, ә азәрбајчониш әдәт лап хуб коф сохдә. Уһо ә иму рүхшәндиш сохдүткә ә чикәјүни". Хүшдәрә коф дорим ки, зуһун дәдәјимурә чүтам кәрәки һәчуш хуб момухим. Ә гәд әни јә мәһ, мә нә бирормә һәм ә хунә, һәмикә ә һәрәј һәјилһој гуншиһо дәбирә, јә кәм кофһој чувурирә вомухдим. Мәһ варасд.

Оморим ә Боку ә хунәјму. Әз кәләтәһојму тәвәгә сохдим ки, ә имурәвоз ә хунә һә ә зуһун чувури коф сохут. Уһорә әз хоһиш сох-дәјму хош омо, имурә гәл күрдә моч сохдүт вә кәләдәдәјму амбар шори сохдә муку:

"Зуһун дәдәјимурә данусдәкор у зуһунһојкә-рәш лап хуб мидану. Јәкикә кәләбәбәшму чү куфдирәбу јә зуһун данусдәкор јә одомини, 5 зуһун данусдәкор 5 одомини"

Бовор сохит, ә хунәјму һәммә сәр күрд ә зуһун дәдәјиму коф сохдәрә. Ә гәд јә сал әз дүли чуниму фикир дорә лап хуб вомухдим зуһун дәдәјимурә. Кәләдәдәјму әриму хубә ихтилоһо сохдәнбу. Кәләбәбәјму нә бәбәјму әриму ә дәс офдорә китобһој чувури овурдүт.

Иму хундэрэш вомухдим вэ данусдим ки, хэлг имурэ хубэ шоирһо, нүвүсдәгорһош һисди. Јә чэнд ширһој шоирһорэш сәрзуһуни вомухдим. Ә касетһо, ә дискһо вәчирә омориһо мәһәниһорә ә зуһун иму шинрәнки имурә һашдан гул гәнәд вәроморәнбу әдәбирим зәрә-вәчәсдә.

Имурә әз Гүбә лап хош оморәнбу. Кәләтә-һојму имисалиш бәрдүт имурә ә Гүбә ә дач. Әз оморәјму јә руз кирошдә бәгдә, вадарафдим ә һәрәј һәјилһој гуншиһој ләләјму.Һәммә оморә имурә хош омери сохдут вә сәр күрдүт һол-әһвол пүрсирә ә зуһун уриси. Иму ә пүрүшһој әнуһо ә зуһун дәдәјиму чувоб дорәнки-лап шор бирә имурә тәһәриф дорут вә әз иму сог боши куфдурут. Иму дијәш ә јәкирэвоз мәһрибон бисдорим, дусд бисдорим.

Дуз јә мәһ хуб рәһәти сохдә бәгдә шәләһој-мурә вәгүрдә вәдироморим әз хунә әри вогошдә ә Боку. И дәс, әри имурә рәһ сохдә нәинки һәјилһој мәһәлә, амбара зәнһо нә мәрдһој гун-шиһош оморәбүрүт. Һәммәрә әз зуһун данус-дәјиму хош оморәбу. Имуш әдәбирим шори сохдә. Имуһој иму, ә 3 зуһун данусдәним коф сохдә. Һәркиму 3 одоми һисоб бирәним. Ә руј һәммә хәндә вобу.

Әзу вәхт 2 сал кирошдә бәгдә һәмәјму оморим ә Америка. Әкәр унчо, ә Боку 3 зуһун данусдәнбиримкә, инчо ә Америка ә гәд сә сал 2 зуһуникәш вомухдим. Зуһун инкилиси нә

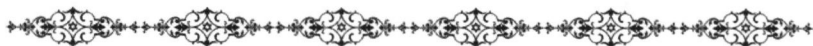

зуһун ивритирә. Иму әз Ирон ә кифләтһој хуш-
дәрәвоз әри зиһисдә оморәтһо һәјилһој чувур-
һорәвоз дусди сохдәним. Уһо ә зуһун фарси коф
сохдәнки, иму уһорә, уһош имурә варасирәни.
Әхи, зуһун иму ә фарси, ә күрди, ә тати нәз-
ники. Мәнәј бирормә ә 5 зуһун рәһәт данус-
дәним коф сохдә. Кәләбәбәјму чү куфдирәбу:

"ИМУҲОЈ, ҺӘРКИМУ 5 ОДОМИНИМ!"

ӘЗИНИҢОШ БИРӘНИ

Мәрд, мәндә-хәстә әз 12 сәһәт кор бәгдә ә хунә оморә. (12-сәһәт куфдирәнки әришму гәрибә нәјовку. Әри зијодијә пул вәкүрдә һисди јә кәм одомиһо 4 сәһәтикәш зијодијә кор сохдәнүт ки, јә бәхш ним пул вәкүрүт. Уһорә ишму лап хуб данусдәнит. Дијә мә хүрдә нәс сохдәнүм. Әхи әз јә хунә, јә одоми кор сохдәравоз зиһисдә чәтини. Пул хунә, пул газ, үшүг, телефон, телевизор, шори-ники, хурдә-бәрдә, бош-палтар һәлә кино, театр, сирк, һәрдән бир ә ресторан рафдә, ден рочдениһо ә сали чәнддонә вә илә әхир. Имуһој данит ки, ә 8 сәһәт корәвоз чәнгәдә чәтининикә јә кифләтә). Кәнә нәтәмизирә дирә һоси бирә куфдирәни:

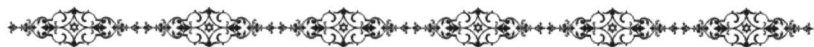
-Мә насданүм чү сохумкә? һәрруз, әз кор оморә әдәм нәтәмизи дирә. Дијә һич ә хунә дирәморә нәс војисдә мәрә. Ә кор хәрәбәји, ә хунә хәрәбәји. Мәрә ә 24 сәһәт јә динчи нисди. Чү сохум?"

Пүрсирәни: -Ә зән, һәкәнә ә и хунә јә сәлигә нә вәнкәсдәј?

Зән: -Сәлигәј хунә әрчү түрә, токи мә сәлигәлү бошум.

Мәрд: -Тү һозорбош хүшдәрә варавундә ә сәлигә дәшәндикәш, ә и чиро нәтәмизи дәһо хунә, мә ниданум һәз вәкүрдә.

Зэн: -Тү әкәр һә әз тәмизи хунә һәз вәкүрдә-
никә, дијә мә әрчүнүм түрә?

Мәрд: -Чүтам әхи, и ә мәтбәх дәһо бүлмәһо
әз шовурәвоз шушдә нә омор.

Зэн: -Идәсикә чи гәзкуји бирәнки, мушурум.
Дәдәшму шәнд рафд, дијә!

Мәрд: -Дәдәјму чи һәзүр сохди, рафди. Мијосд
оморә гобһорәш шушдә бәкә?

Зэн: -Мијомо мушушкә хуб бу дијә!

Јәкикә насданүм түрә ингәдә гоб гичог әрчү-
никә. Бәхтәвәрһо һич ә хунә чи нәс сохдәнүт,
рафдәнүт чи пишнәвии, шәвирә ә ресторанһо
хурдә, Иму әз ки кәмим бәкә? Јәкикә мә гоб
шушдә маникурһој нәхүһојмәрә хәрәб нисохум.
Әкәр ә хунә чи гәзгуји војисдәникә түрә, од-
норазовој гобһо бијор ки, чирә хурдә бәгдә
вәчиним шәним.

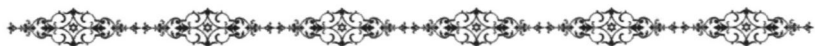
Мәрд: -(ә рүхшәндирәвоз) Әгүлмәнди зәнә ви-
ниш һо. Тү һәвәл куј винүм и әгүлмәндиһорә
әз ки вомухдәј вә имбуруз чү бири ки, и хо-
риһорәш чару зәрә јә тәмизи нә сохдәј?

Зэн: -Тү мәрә ә имтоһон кәширә? Чү бијо со-
хум. Сәбәһмундә сәһәт 11 вәхүшдәм, јә пәјлә
чој, ә јә тикә нунәвоз хурдә бәгдә нүшдәм ә
пишој телевезор. 2-ү кино һәрки јә сәһәт ними
фәм сохдәм.

Мәрд: -Әдәм дирә пәјләһојтүш, әсәр стол вәри.

Зэн: -Әри дијә, әри уһорә вәчирәш вәхт нәби-
ри мәрә бовор сох. 1 сәһәт зәвәртә ә хәһәр-

килиһојмәрәвоз ә телефонәвоз коф сохдәм.
1 сәһәт хүшдәрә вараундәм, чәнд булшәјә
вокундәм, вәкәндәм ки, вүнүм коми рач мүдүкә
әмә. 2 сәһәтикә дәдәјму оморәбу ә уһорәвоз
ә ихтилот нүшдәм. Хунијә ә сәһәтһо чү дә
бәкә? 12 сәһәт кәј оморә рафдәкәш мәһлүм
нәс бирә.

Мәрд: -И дәдәшмуш әз тү нә куфди ки, түрә по-
рјадкә нисди, вәхүшдә ә тү јә кумәкиш нә сохд?
Зән: -Дәдәјму ә хунәј хүшдә тәмизи сохдәники,
әримәш соху.

Мәрд: -Бәгдә и тәмизи хунәшмүрә ки сохдә?
Әхи мә һәмишә хунәшмүрә тәмиз дирәм.

Зән: -Фәгир нәкәрдо. Фәгирә папајму. Әз кор
мијов, гоб шушдәни һисдикә мушуру, хорирә
чару мизәнү, дәсмол вәкүрдә сәр телевезорә,
стулһорә, буфетә дәсмол мизәнү, дәһој хүш-
дәрә мушуру, мидаров ә мәтбәх, һәзүрә чи
һисдикә мијору мүнү ә сәр стол, мүнишим му-
хурим. Нисдикә јү, папајмә муноһорохуно гул
мокошү чи мисоху, салат һәзүр мисоху, мијору
мүнү ә сәр стол. Минишим мухурим ә пәһ-пәһо-
воз. У ә дәдәјму күлдән огур коф нәс куфдирә.

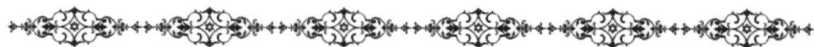
Мәрд: -Һәр руз һәчи бирә?

Зән: -Ә чун папајмә һәр руз. Фәгирә папајму
куфдирәни ки, һашдан ә чикәј 8 сәһәт, 9 сә-
һәт кор сохдум.

Мәрд: -Пој, пој! Бәгдә тү?

Зән: -Чү тү, тү дәшәндәј. Мә ә школә рафдә

оморə бəгдə сумкəјмэрə норə, мидарафдүм ə воннə, дəшəјмэрə шушдə јə ним сəһəт бəгдə мэдироморум, мивүрүхдүм ə сэр холодинник, рулон колбасирə вəkүрдə, јə кəлə тикə буррə, мухурдум ə нунəвоз. Ə хунəјму рушуминə, чи гəзкуји почти нəs бирə. Мамајмурə һич рушумə чи хош нəs оморə. Урə картошкə, хəјə, кəрə, пəни, кобоб хош оморə. Мамајму јə чиро картошкəрə вобурчундəни ки, дијə чү кујум. Бəгдə 7-8 хəјə хүрд сохдə, чəх дорə докундəни ə гəд вобурчундə картушкəһо. Мухурдим ə лəззəтовоз. Пој јə руз дəдəјму оморəнки, бијə биһүлүм сохдə. Лəззəт мүдү түрə.

Мəрд: -Лап ə һəсрəти вобурчундə картошкəј дəдəшму домундəм ки. Тү урəш насдə бəкə?

Зəн: -Јовош-јовош момухум дијə.

Мəрд: -Ə 18 сал тү јə картошкə вобурчундəрəш нəвомухдəј бəкə?

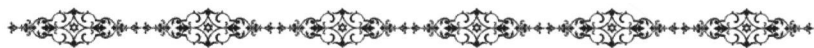
Зəн: -Əри, ихтилотмэрə нимəлит һишди ки.

Мəрд: -Бəхшлəмиш сох зəн, əзини мараглүјə ихтилот, бовор сох һич ə дəвр Шəлмүнə Ми-лихиш нəбири, продачəј бəлə, продачəј!

Зəн: -Јə кəм рəһəти сохдə бəгдə, трупкəј телефонə вəkүрдə мидарафдүм ə у хунəјкə коф мисохдум 1-2 сəһəт ə хəһərкилиһəјмэрəвоз. Пишəј папəјму əз кор оморə мүнүшдүм ə сэр компјутор əри гортə-горт возирə.

Мəрд: -Лап дуз куфдирəнүт ки, "Чучəј дом темни лəси" Мəш əдəм куфдирə дəдəшму ə у

голини әрчү бири. Значит һә хурди хисири дијә. Худә мәјоро, мәрә ә дәдәшмурәвоз кор нисди, уш әримә дәдәј һисоби. Дуразуруј, дуразуруј дәдәшму һәсбә шолум, комишиш һә хурдә хисирәни куфдирә әз чикәј хүшдә насдә вәхүшдә. Јәкикә вобурчундә картошкә ә 8 хо-јәрәвоз хуруһо одомиһо чүтам имбу. Крахмол, ә белкирәвоз. Урә һәр јетән шүгәм вотовусдәни бәкә!

Зән: -Әз товнәј мамајму һәчу нә куј. Тү данусдәни ки, әз мә һәрүс бирә бәгдә фәгирә мамајму, ә и сә мәһ чәндгәдә ләгәр бирикә?

Мәрд: -Һәјф. Худо мәјоро мә әз товнәј мамашму коф сохум. Јәбо чү куфдурум уш әри мә дәдәјә хуноји. Јәкикә мә мамашмурә ә тирозу вәнорә нә пәјмундәм. Мә данусдә, ә и сә мә, мамашму ләгәр нәһһо, бәлкәш јә 10 паундикәш зијодијә кушд вәкүрди әз шори.

Зән: -Әз чү шори?

Мәрд: -Әз шори түрә ә шүвәр дорәји.

Зән: -Мә бәкә мундәнијә чи бүрүм? Борухәшим буј мәрә, бухун мәрә, рачи мәрә.

Мәрд: -Буј бухун түш, рачи түш, мунуку әри тү. Шәрт рачи, буј-бухун нисди, шәрт инсонјәти, әгүлмәнди, дү јәкирә ә сәр офдорәји, ә сохдә хубә корһој хүшдәрәвоз кифләт хүшдәрә вәкир сохдәји, зән. Данусди?

Зән: -Мә лап хуб данусдәнүм.

Мәрд: -Түрә војисдәни ки, мәш фәгирә папаш-

мурə хуно, кор хунəрəш сохум. Түш мамаш-
мурə хуно, һəрəкəтсүз мундə рузбəруз кушд
вəкүрдə ə сəр мə бəло боши. Ə у кулоһо
хəрəкушд нəвə. Əз сəбəһəвəз бијо јə кор
кəшди əри тү.

Зəн: -Чү кор. Мəрə һич јə сəниһəт нисди.
Јəкикə, мə рафдə һəјилһој кəсə гуллуғ сохдə-
кор нисдүм.

Мəрд: -Кор амбари. Сохдəкор кəрəки.

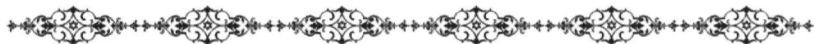
Зəн: -Ə нəсил иму зəнһо ə кор нəрафди. Нүш-
дəт хунəрə, һəјилһој хүшдəрə гуллуғ сохдəт.
Имуһој мə дəб вəдəшəндəнинүм?

Мəрд: -Əкəр зəнһој нəсилһошму һəчи түрə нə
мамашмурə хуно бирəткə фəгирə мəрдһошу
кəширəтһо һəзобһо ə пишoј чүммһојмə оморəн-
ки, ə чун мə лəрз офдорə. Ə говрəһој əнуһо
нур вəрəво. Худо һовун нə нүвүсə əри бијовһо
шивдəһошму. Имуһој зəмонə дəкиш бири.
Зəниш, мəрдиш бијо кор соху ки, хуб дани
зиһисдə. Əри тү кор кəшд. Бура хун! Əри тү
јəсəниһəт вəки.

Зəн: -Мухундумкə һə əз əвəл мухундум. Əзин
бəгдə мə чү сəниһəт миданум вəкүрдə?

Мəрд: -Хундə, сəниһəт вəкүрдə һич дир нисди.
Тем боли ə још тү. Мидани бирə медсестра,
бухгалтер, меничир, корсох бонк, реалстəјит,
һоумəтенд вə чəнди-чəнди јүнкүлə сəниһəтһо.
Токи һəвəс бу одомирə.

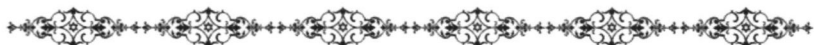

Зэн: -Дијә чү! Имуһој мә рафдә, әри кәлә мәрдһо-зәнһо нүкәри сохдәнинүм? Ёич вәхт нирам. Војисд дор мәрә, војисд нәһ. Нүшдәм ә и хунә. Јәкикә әз хундәји зәһләјмә рафдә.

Мәрд: -Тү даниһо хуби. (Бош-палтар хүшдәрә вәкүрдә ә чимодон донорә) Куфдирәни: "Мә рафдүм зән. Ёәммә мунд әри тү. Тү зиндәкуни, тәмизи чүникә данусдә вә ә кор дарафдә бәгдә, ә дүл мә инсоф омокә бәлкә оморум ә ки тү. Дијә сог боши!" Вадарафдәни...

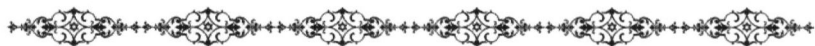

НУН ТЭНҮЈИ, ЧИҲОЈ ГЭЗКУЈИ

Хуба чиһо сохдәнбу дэдәјһојму,
Хурдәнбирим ә пәһ-пәһәвоз иму.
Ҳәләгогол, кәндүмәдүш, бугләмә,
Амбар-амбар ләзәтлүјә чиһо бу.
Руз оринә, тә шобот дирәморә,
Нун, нухоруш һәрчү һәзүр бирәнбу.

Ә јор мәни. Дэдәјһојму руз оринә сәбәһмун-
дә әзунсәри вәхүшдәнбу әри һәзүрлуги шобо-
тирә дирә. Ә мәһәлә тәнү дәбирәкорһо нун
вәкәндәнбүрүт ә тәнү. Әри хәми сохдә һәвәл
мидәшәндүт сүфрә ә хори, бәгдә тәштә мино-
рут ә сәр сүфрә, орд овурдә, кәм-кәм ә ордо-
вич докундә мивичүрүт ә гәд тәшт. Ордовичә
ә дү кәф дәс күрдә, әз дү јонү, кәрдундәнки
ә дү тараф, әз чәп ә расд, әз расд ә чәп јә
рачә сәһо оморәнбу. Ки данусдә у сәһо чәнд
һозор сали әдәј шинрә оморә. Ә ордович до-
мундә һәп-чүпә кәпәк куфдирәнбүрүт. Кәпәкә
тији мисохдут ә јә гобикә. Кәрәк бирәнки ми-
докундүт ә пишој кәркһо. Ордә тәмиз вичирә
бәгдә әзу дәсорд мәкүрдүт, әри күндәһорә
күрдә, әри күндәһорә војәрдә. Мундәјирә (кә-
рәк һисдиһо гәдәр) мидокундут ә тәшт. Ордә
күрд сохдә ә јә тараф тәшт (ә рачәј хүшдә)

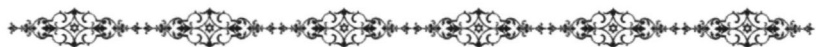

бэгдэ эз giroг тэшт ордэ јә кәм пэсово дорэ, Һәрәј орд нә јон тэштә мисохдут буш. Ә у буши сүфдә мидокундут чэндгәдә кәрәкикә хәмирә-рә, бэгдә мүнүк нә ов. Һәммәрә ә јәки гәриш сохдә мисохдут хәми. Дәс амбар кәрдундәнбү-рүт ә хәми, тә муч оморә. Хәмирә Һәзүр сохдә бэгдә, ә сәр ән тэшт дәһо хәми мидәкүрдүт сүфрә (ә кәрмә руз назукә сүфрә, ә хиникә руз јә чи пәшми) вә минорут ә күнч дивор тә хәми ә муч оморә (јәһәним тә хәми Һәзүр бирә әри күндә күрдә).

Дәдәјһојму тә хәми оморә, вәхт хүшдәрә буш нәс кирәвундәнбүрүт. Нүшдә, тәмиз мисох-дут дунә, пијоз, испоног, кишниш вә кәрәк һис-диһо чиһорә әри шоботи. Кушдәш мүнүк сохдә мидонорут ә гәд ов. Кушд јә дү сәһәт мидо-мунд ә гәд ов, тә нун вәкәндә оморә әз тәнү. Бэгдә, урә әз гәд ов вәкүрдә, хуб јәдүбо шуш-дә, мәнчүрүт вә Һәзүр мисохдут әри чи шобо-тирә вәнорә (әри јәрпәги, шомокуфдә) кушдә тикә-тикә сохдә мәнорут ә сәр тәхтә вә гимо-курә ә дәс вәкүрдә мукуфдут, уһорә һәр дүрә ә јәки тәхтә-гимоку куфдирәнбүрүт. Тәхтәрә бурранбүрүт әз дузә чикәј дор палуди јә нәму-кә әз үзкә гојимә дорикә. Бирәнбу бәһзибо әз дор пипиш бүрранбүрүт, омо у гојим нәс мун-дәнбу. Гимокурә сәхт зәрәнки зу пара бирәнбу. Кәлә-чүкләји ә голини дор киро бирәнбу. Һүн-дүри ән чәрхи дор тә 20 см. бирәнбу. Гимоку

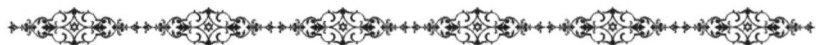

дүмү тэхтәји, хүшдәнү тич имбисдо. Бәхшләмиш сохит, мә јә кәм әз мәхсәд дур бисдорум.

Хәми оморә бәгдә сәр мүкүрдүт күндә күрдәрә. Күндәһорә јәки-јәки ә чәркәрәвоз мидәчүрүт ә сәр сүфрә вә ә сәр әнуһош микәшүрүт јә тәмизә сүфрәјкәш, хиник нәбу хәмирә куфдирә тә тәнү һәзүр бирә.

Дәдәјһојму ниданусдүт кәрми-хиники, һәзүр сохдәтһо һүзүмһорә мидәчүрүт ә тәнү. Јә лукурә нәфди сохдә мидәшәндүт ә һәрәј һүзүмһо, кирбитә зәрә мусухундүт тәнүрә. Һүзүмһо сухдә бәгдә лапаткәрә вәкүрдә модорут тәнүрә (јәһәним атәшә күрд мисохдүт ә минчи тәнү, әри хуб кәрм дошдә һәр тарафүрә). Һәрчү һәзүр бирә бәгдә, нун вәкәндокор мүнүшд ә сәр дүшәкчәј сәр тәнүји вә сәр мүкүрд нун вәкәндәрә. Әз хунә дәбирәкорһо јәки, сә-чор күндәрә ә јә сини донорә мијовурд ә сәр тәнү әки нун вәкәндәкор. Нун вәкәндокор (амбара вәхтһо дәдәј хунә вәкәндәнбу нунә әз тәнү, бәһзибо гуншиш кумәки сохдәнбу, јәнәбукә һорәј зәрә мијәвурдүт нун вәкәнә, комики, әри кәширә зәһмәт һәг дорәнбүрүт урә) ә зир дәс хүшдә мино ә јә гоб докундиһо дү-сә зәрди хојәрә, ә јә гобикә хошхош, ә јә гобикәш ов. Вәкүрдә ә дәс тирәчүрә сәр мүкүрд күндәрә војәрдә. Күндәрә војәрдә бәгдә, әз пәнч-шәш пар индушкә гүч мисохдүтһо бизә мизәрүт ә минчи нә чор гирог војәрдәтһо күндә. Ә сәрү

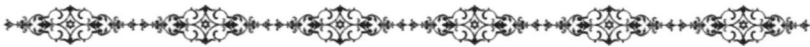

мисовусдут зәрди хојәрә, мишәндүт хошхошә
вә ә пәнчәј дәс күрдә мокусундут ә дивор
тәнү. Дәс нәсуху куфдирә әри дәс расди тә-
биләк, әз голинә кәтон духдәнбүрүт гулвоку.
Әри нунә вәкәндә әз тәнү, әлчәкиш бу. Күн-
дәһорә овурдәкор әз тәнү вәдирәморә, бүрчүрә
нунһорәш мидәбәрд ә хунә вә мидәчи ә сәр
сүфрә чиро-чиро әри хиник бирә. Бәһзибо ди-
вор тәнү хәмирә нәс күрдә вә ә у вокосундә
омориһо килчә гәт-гәт тији бирә офдорәни ә
хори тәнү. Урә конколүш куфдирәнүт. Руз ори-
нә әз бала шәһәрләјму (әз Краснаја Слобода)
оморәнбуһо буј нун тәнүји нә әри шобот һә-
зүр бирәнбуһо чиһој гәзкуји одомирә мәст
сохдәнбу.

Ә сәр дәдәјһојму кәлә курины вәбу. Руз
пәршобот нә руз оринә әри әнуһо чәтинә руз-
һо бу. Омо уһорә хош оморәнбу, әрчүки, ә
пишо Худо чувурһорә дориһо руз, руз рәһәти
шобот дәбу. Кәләтәһојму имбу куфдирә ки,
һәммәшү күрдәнбүрүт шоботә. Шобот нә һә-
дәтһојму әз бүркһо ә бүркһо оморә расирәбу ә
иму.Нәдәниширә тәрсә вәхтһој коммунистһо бу.
Ән косибә хунәш әри шоботи әз Раби күшдә
мол-гәрә кушд мијәвурд. Имбу куфдирәки, ә
һәммә хуноһо гобһо чиро бирәнбу. Гобһој ши-
ри чиро, кушди чиро. Һәммәрә кушдиш нәбис-
докә, үзкә чиһојкә сохдә ә тов гәзкуј шоботирә
вәнорәнбүрүт. Кушдә, кәркә нә кәрәк һисдиһо

чиһорә әри шоботи руз пәршобот, јәнәбукә руз оринә сәбәһмундә мијовурдут. Амбарһо әри шоботи мисохд ош јәрпәги, кәрмә ош, шомокуфдә, гәјло, хојәкушд, бугләмә вә үзкә чиһојкә. Амбарһорә шәв шобот ош јәрпәги хурдә хош оморәнбу. Бугләмәј бәбәји ә тәнү дәм хурдә, пәзирәнбуһо чирә куфдирәнбүрүт. Бәһзибо һәјилһој хунә әри чихиј кәрмә ош кофә-коф мисохдут. Јәки мукуфди мәрә ди, јәкикә мукуфди нәһ мәрә ди. Дәдәјһо бәхш сохдә ә һәммә мирасунд чихиј ошә. Чихи хурдә ләззәт дорәнбу уһорә. Бәһзиһо һәләгогол, јәнәбукә кәндүмәдүшиш мисохдут.

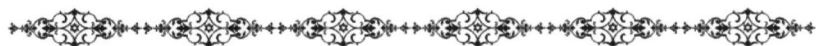
Һәләгогол, кәндүмәдүш чүни? Шинит мә гујум әришму.

Бәбәј ән хунә јә-дү пој кови овурдә мидо ә дәдәј хунә вә мукуфди: „Әри јәкшоботи јә хубә һәләгогол һәзүр мисохи!"

Ә кәндүмәдүшиш пој ковирә вәнчирә, чәнд-бо шушдә бәгдә мидокундут мәнорут ә сәр пич әри дүшүрә. Кәндүмәдүшә чүклә һәјиллә таза дәндү вәдәшәндәнки һәзүр мисохдут. Мәһәној әну һәчи бу: „Һәјил кәлә кәрдо, вәдәшәндә дәндүһојү мүһкәм бирәји нун сироји хуро, були, фирәвуни вино ә зиндәкуни хүшдә."

Әри кәндүмәдүш һәзүр сохдә кәрәк һисдиһо гәдәр кәндүм, нәхүт, хүшкә похлә тәмиз мисохдут, әкәлә-чүкләји гәзку киро. Дү-сәбо шушдә, мидокундут ә јә чухурә гоб, минорут јә-дү

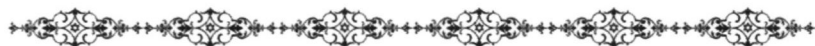

сәһәт әри дәхсирә. Бәгдә овә шәндә, јәбојкәш хуб шушдә, мидәкундут ә гәд пој дүшүрәнбуһо гәзку. Војисдәкор мәрчүмәк нә дунәш докундәнбу. Тә тәнү хилос бирә гәзкуј кәндүмәдүш дүшүрәнбу ә сәр пич. Бәгдә, урә әз сәр пич вәкүрдә, гопог гәзкурә чүфд вәнорә, мидәнорут ә тәнү әри дәм хурдә. Кәрәк бирә руз гәзкуј кәндүмәдүшә мәкүрдүт әз тәнү. Дәдәј хунә сүфрә дәшәндә минушунд һәммәрә, мидәкунд ә бүлмәһо вә мино ә пишој һәрки јә бүлмә. Ә хотур јәкүмүн дәндү вәдәшәндәји бала һәжил бирәнбуһо кәндүмәдүшә хурдә руз, һашдан јә кәлә миңид бирәнбу. Ә сәр сүфрә әз кәндүмәдүш бәгәј үзкә хурдәниһо чиһојкәш вәбирәнбу. Румкәһој әрәгирә ә дәс вәкүрдә, јә хубә соги куфдирә, румкәрә ә румкә зәрә, ә гәдү дәһо әрәгирә мухурдут ә соги һәжил. Ә хотур јәкүмүн дәндүвәдәшәндәј һәжил бирәнбуһо кәндүмәдүшә әри нәзникә гуншиһош фирсорәнбүрүт.

Һәләгогол чүни?

Ә гәзкуј һәләгогол дарафдәнбу пој кови, похлә, мәрчүмәк, нәхүт. Ә һәләгогол кәндүм нәс докундәнбүрүт. Руз оринә нунһорә вәкәндә бәгдә әз тәнү, мисохдут јә хәмијкә хәмирәсүз. Күндә күрдә мојордүт вәлкә-вәлк ловошә хуно вә мәнорут ә диворһој тәнү. Бүрчирә-бүрчирә вәкүрдә минорут ә сәр тәнү әри хиник бирә. Хиник бирә бәгдә ә сәлигәрәвоз тикә-тикә сохдә мидәкундут ә гәзку. Ә сәр пич хуб дүширә

бэгдэ, гопог гэзкурэ чүфд ванорэ э пэсэ-пишоју хэми зэрэ мидонорут э тэнү эри дэм вэкүрдэ. Кэрэк бирэ вэхт мэкүрдүт гэзкуј һэлэгоголэ эз тэнү. Дэдэј хунэ сүфрэ дэшэндэ мүнүшунд һэммэрэ э сүфрэ. Хубэ вэрдүши бу, вэхт чи хурдэ, кэлэ-чүклэ мјјосд э јэки нүшдэ э гирог сүфрэ эри хурдэ. Дэдэј эн хунэ мидокунд мино э пишој һэрки јэ пурэ бүлмэј һэлэгоголэ. Үзкэ чиһојкэш вэбирәнбу э сэр сүфрэ. Эрэги-шорэбиш. Һүшһэллол үшү, мухурдут и гувотлүјэ, лэзэтлүјэ чирэ э пәһпәһовоз.

Эллэ, бәхшләмиш сохит кәм мундэбу эз јормэ вадаров. Бирәнбу эзуни вэхтһо гэзкуј һэлэгоголэ човонэ һәјилһој мәһэлэ имбәрдүт эз тэнү. Сәһиб хунэ мивиникә, зарифәт бу, ни виникә һүш-һэллол үшү, имбәрдүт мухурдут э сокитировоз, эри дэдэјһо согиһо куфдирә-куфдирә, лово-тәшуво хосдә-хосдә.

Дэдэјһојму амбар зәһмәткәш бирәт вә эз кәширә зәһмәт хүшдә лэзәт вэкүрдәт.

МОНИҺОЈ КИНҺИДИМ КӘРДО УҺО!

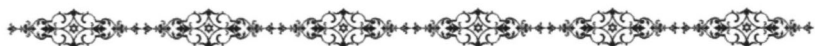

САДАН, ТӘМӘҢ, ПУЛ

Худо хорирә һәмәл овурдә бәгдә, чүрбәчиро һәјвонһорәш һәсүл овурдәни. Әри уһорә сәһиби сохдә, У һәсүл овурд әз һәммә кучлу һисдиһо вә ә сәр һәммә сәһиби дануһо сохдә јә мәхлугә, инсонә. Јә кәм вәхт, инсонһо ә јәки күрд бирә, ә шолумирәвоз зихүсдүт, әз јә сүфрә чи хурдә, түни мәни нә данусдүт. Кирошд салһо, садан дирәни ки, инсонһо ә кејф дә, әз дү јәки әдәт чон куфдирә, чон шинрә. Муку нәһ! Мә уһорә ә и һол дүрүмкә дүлмә парт мишәнү. У әз Худо пәһәники, дарафд ә ләшәј инсонһо. Инсонһо сәр күрд түни-мәни сохдәрә. Һәмәл омо пәхили, нәшәрһи, хәбәрбәри, әз дү јәки бүхтү вәкүрдәји, бидини, дүзди, дуркуни, зунәји. Һәмәл омо дөвр кучлуји кучсүзи, һонији-һошири. Садан динч нә појисд. Кучлүһорә вәхүзунд ә сәр кучсүзһо. Инсонһо сәр күрд дү јәкирә күшдә, нун дүјәкирә әз дәс парундә, һочизһорә әри хүшдә гул сохдә вә әз сәбәһ тә шәв әри јә лугә нун һишдә кор сохдә. Кучлүһо ихтијори биһовунһорә әз дәс үшү вәкүрдә, уһорә данусдут дәшәндә ә зир синәј судум. Ә һәчирәвоз бүтүн тәбиәт кирошд ә ихтијорәти ән кучлуһо.

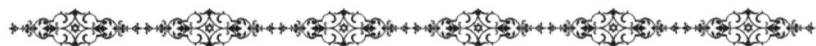
Худо вини хосијјәт инсонһо дәкиш бири. Данусд ки, ә ләшәј әнуһо садан дарафди. Муку нәһ! Уһорә ә һәвәли рәһ овурдә чәтиниш нисдкә (әлбәт ки, әри худо чәтин нәбу уһорә

вокордундә) әри мә, бил зүһүт һәчи. У саданә һорәј зә әри тәнбиһ сохдә. Садан оморә сәр зәрә ә худо, куфдирәни: „Бәхшләмиш сохит мәрә офуррәкор, әри әнуки, мә әз ишму бихәбәр јә гәләтә кори сохдәм. Рәһәти инсонһорә вәкүрдәм әз дәс үшү ". Худо куфдирәни: „Тү уһорә динчи нәдорәјкә, мәш түрә дијә һич динчи нидүм. Әз имбурузәвоз мә түрә әз хүшдә дур сохдә, әдәм дорә инсонһорә ки, тү һич јәмунитиш рәһәти нә вини." Ә һәчирәвоз, садан, һич рәһәти нәдирә, кәшдәни ә һәрәј инсонһо. У тәһно нәмуну куфдирә ә тәмәһәвоз һәрмәһ бирә. Тәмәһкори инсонһо зијод бирә-бирә амбарә дәкишугиһо һәмәл оморә ә дүнјо. Бирәкорһорә дијәш амбара бирәји војисдә. Уһо сәркүрдәнүт сүрх, нүгрә, човоһиләт кура сохдәрә. Сәһәр дорәји, залуми, чәнкһо-довһоһо зијод бирә ә һәрәј инсонһо. Тәмәһкори, инсонһорә ә бәдә рәһһо бәрдә. Бәһзи һоширһорә војисдә бирәјүшү дијәш амбар бу, оммо тәрсинә бирә. Уһо ә хун тәмәһ домундә һисд-нисд үшүш әз дәс вадарафдә. Ә и вәхт, ә тәмәһ һингинәј хәндә вәпичирә, куфдирәни әз садан: „Дири дијә, һүнәр мәрә!"

Худо тәмәһә тәһәриф дорә вә һисоб сохдәни ки, тәмәһ ә хубһо нәһ, һәмәрә әри хүшдә хосдәниһо ә хәрәбә инсонһо зарали зәрә. У ә инсонһо миннәт сохдә куфдирәни: „Еј инсони бәни Адам әз мә хејр нивинит, әз мә дур

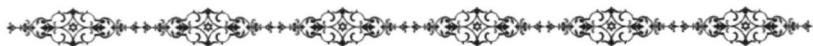

кәшдит ки, сәбәһ мә һәг нуһог ә пишој худојмә тәхсиркор һисоб нәбошум. Мәрә әз јор вәдәшәнит." Омо инсонһо ә куфдирәһој тәмәһ куш нәс дошдә. Урә әз хүшдә рәһо нәс дорә. Үшү хүшдәнишү овурдә ә сәр хүшдә бәлоһорә.

Худој Һилом, ә һәрәј инсонһо јә ширинә чи рәһо дорәни ки, у саданһорәш, тәмәһкорһорәш данусдәни әз һәрә вәкүрдә вә ә чонсүзијү нә дәниширә бүтүн дүнјорә данусдәни ә рәһ бәрдә. Ә у сурһој Худо дәри. У һәм ширини дорә, һәмикә тәлһи. У коһ хәндундәни, коһ кирисундә, коһ вәкир сохдә, коһ ә хори зәрә, коһ дусдә дүшмән сохдә, коһ дүшмәрә дусд, коһ ә пәсәјтү вирихдә ә тү нәс расирә, коһ тү вирихдә ә пәсәјү ә у нәс расирә. У ә гәдүрданһорәвоз дусди, ә гәдүр наданһорәвоз дүшмә. У хәри, әгүлмәнди насда. Ки урә сәхд күрдкә, әну бирә. Уни зиндәрә күшдә, мүрдәрә вәхи-зундәниһо. У зиндәкунини. Нум әну сурһој Худо дәриһо вә әри бәһзи инсонһо әз бәбә-дәдәјиш, әз хәһәр-бирориш, әз чуниш ширин һисдиһо, човонһорә ә пирһо фурухдәниһо, пир-һорә әри човонһо висдорәниһо, ә һәрәј бәһзи инсонһо дәһо һозор чиро һәјбһорә, бәдәмәһә-сијә корһорә пәһәнү сохдәниһо, дузә дурку, дуркурә дуз, сәдигә зунә-зунәрә сәдиг, хубә хәрәб, хәрәбә хуб, пирә човон, човонә пир, одомирә инсон, инсонә шәһәту сохдәниһо, әгүлә әз сәр бәрдәниһо, чонсүзә чи, пули! ПУЛ!...

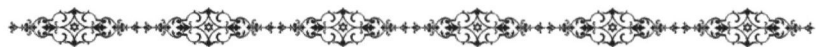
ЭЗ ЗИНДӘКУНИ ВӘКҮРДӘ ОМОРӘ ОВСУНИҲО

ИНСОФСҮЗӘ МӘРД

Пишнәвини. Мәрд әз кор оморә. Һәмишәкирә хуно дәсһој хүшдәрә шушдә нүшдәни ә стул вә кузәт сохдә зән әз мәтбәх чү мијорукә әри хурдә. Зәниш Һәмишәкирә хуно сүфрә вокундә. Бәгдә дү бушә бүлмәј хојәкушди ә һәрки јә биз (вилкә) дәнорә овурдәни норәни ә сәр шилһон. Норәни салат, ә јә гоб хијор, помодур, нун, овиш. Бәгдә рафдәни ә дү чухурә бүлмә докундәни чи рушиминәрә овурдә норәни јәк ирә ә пишој мәрд, јәкикәрә әри хүшдә вә нүшдәни әри хурдә. Ә бүлмәј мәрд ләгә нә дәри.

Мәрд дирәни ә бүлмәјү ләгә нәдә. Һичиш нәс куфдирә. Нә јү вәхүшдә рафдә әри ләгә овурдә әри хүшдә, нә әз зән куфдирә, јә тикә нун вәкүрдә сәр күрдәни ә һәр-һәвүчәвоз хурдә. Әдәј кузәт сохдә кәј зән ләгәрә мүнү әз дәс бәгдә јү мәкүрү мухуру чи хүшдәрә. Нәһ, зән ә хәјол хурдәји. Һәләги зән јә дү ләгә чи хурдә бәгдә һәјәбо дирәни мүнүкдоку нә вәри ә сәр сүфрә. Ләгәрә норә вәхүшдә рафдәни ә мәтбәх әри мүнүкдокурә овурдә. Инчо ков мәрд зәндәни. Мәрд ширп ләгәј зәнә вәкүрдә, ә сал-фиткәрәвоз урә тәмиз сохдә вә сәр күрдәни әри чи хүшдәрә хурдә. Зән мүнүкдокурә норә нүшдәни. Ә пәсә-пишо дәниширә дирәни ләгәјү вәди нисди. Пүрсирәни: "Ә мәрд ләгәјмә әчи?"

Мәрд:- Түрә ләгә бу бәкә?

Зән:- Чүтам, мәрә ләгә нәбу?

Мәрд:- Насданүм мә нә дирәм. Мидану бирә тү јә ләгәлә овордәј, әриләј мә.

Зән:- Тү чү куфдирә ә мәрд? Мә дүсә ләгә чи хурдә бәгдә, рафдүм әри мүнүкдокурә овордә.

Мәрд:- Нәсданүм. Мә нә дирәм. Бәлкә ә хүш-дәрәвоз ә мәтбәх бәрдәј, бурам вүнүм?

Зән:- Нәһ, мә мурам. Рафдәни. Мәтбәхә кәшдә нәс офдә. (Норәбуки бијофу). Дәхүлә вокундә јә ләгәјкә вәкүрдә оморәни.

Мәрд:- Һәри зән офди? Муладис түрә.

Зән:- Мә лап сәрмәрә вир сохдәм.

Мәрд:- Худо мәјоро тү сәр түрә вир сохи. Сәрсүз тү мәрә кәрәк нисди. Идәсикә сәр тү ә чикәјү вәри ә һәр бүлмә јә ләгә мидәни мијори!

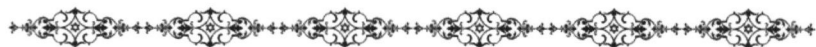
Ә АЗАРХОНӘ

-Руз ә хејр бу, бирор! Әзчә оморә һәчи?

-Әгибәт тү ә хејр бу, әз чәһәнндәм, әчә им-бошум, ә азархонә.

-Әри бирор, ингәдәш духдир бирәни. Мәш әз тү дур кәрдо, һә ә и духдирһојүм. Ә хунијә совет әз тәрс-ләрз, нәчогиһојмуш пәһәнү бирәнбу кујкә. Инчо азадим куфдирә һәммә әдәј ә руј вәдироморә. Унчо, һәрдәнбир мурафдим ә духдир. Инчо ә радио, ә телевизор, ә гозитһо, журналһо ә рузи чәнд духдир нә духдирхонәрә

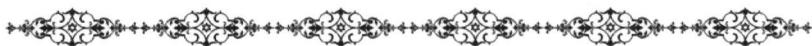
бурбундәнүт вә әз товнәшү нүвүсдәнүт. Әкәр нәчогиш нисдимкә, уһорә шинрә вә хундә бәгдә, хүшдәрә нәчоғ һисоб сохдә, воли-неволи рафдәним ә духдир. Дуразуруј, дуразуруј кәлә-тәһојму пишик мушә чүтам овсун сохдә күрдә-никә, уһош имурә һәчу күрдә вә макинитә хуно кәширә бәрдәнүт, ә гобулһој хүшдә.

-Данусдәни чүтам гобул мисохукә түрә. Һә әз дәр дарафдәмунд руз ә хеј түрә нә вокордундә, әз тү медикейд мухојут, ә ловүшү јә балала сүпүлә хәндә вәри. Медикейдә әз тү вәкүрдә бәгдә хәндәј лов үшүш вир бирә. Ә јә тәһнә-рәвоз әз тү мукујут, бура нүш! Һашдан тү гәр-хунд бири, дир дорәј гәрхундирә. Мә појисдәм-ки медикейдмәрә вәкүрүм әз ишму. Әзини мә-нәмиһо имбу куфдирәки, ә духдирхонәһој ә зуһун уруси коф сохдәнүтһо духдирһо дә.

-Инчо нә пој! Бура нүш, куфдурум әз тү! Имурә дијә медикейдтү кәрәк нисди. Бура нүш, әдәм куфдирә! Оморум нүшдүм ә јә бушә стул. Медикейдмәрә јә хејли бәгдә, ә пишонүјү дурдумог вәри, овурд до ә мә. Ә и нүшдәрәвоз 1 сәһәт 45 минут кузәт сохдә бәгдә мәрә әки "Министер здравхраниние" јәһәним әз минис-терһош хүшдәрә-зәвәр күрдәниһо духдир һорој зәрүт.

Мәрә әз корсохһо јәки, ә јә бушә утоғ ди-рәвундә муку: -Нүш кузәт сох инчо. Духдир мијов ә ки тү. Мәш гузиләрә хуно ә коф мити

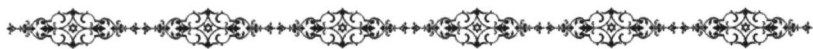
бирә, нүшдүм әри духдирә гобул сохдә. 1 сә-
һәт 45 минут мә духдирә кузәт сохдәм, имуһој
насандүм духдир ә чәнд сәһәт мијовкә ә гобул
мә. Чүммә һә и дәр домундә-домундә пинәки
бәрд мәрә хүсүрүм. Јәкәм кирошдә бәгдә мәр-
рә сәс һорәј омо, чүмһојмәрә вокундә дирәнүм
дәр пишоји. Сәс һорәј әз коридори. Бәгдә да-
нусдум ки, медсестра јә јошлүјә нәчогә мәрдә
тә кишдибәнд, тәнбирәһнә әзир кондишин
дәкәрдунди әри кордиаграма сохдә. Һә и вәхт
бојфрендү һорәј зәри урә ә телефон. Сәр дух-
дәр ә лјубовни ихтилот гәриш бирә, мәрд ва-
дарафди әз јор. Мәрд јә хејли тән бирәһнә ә
зир кондишин домундә вә дијә ә хиники тоб
нәс дорә, зу вәхүшдә вәдирәморә ә коридор
сәр күрдәни һорәј-бочәһ сохдәрә. Дузи мәш
кәм мундәбу әз һүвсәлә вадарам. Мәрәш вич
вәнорәбу. Әри. Чү сәр дүшмәһошмурә дорд
дүм, 47-минут бәгдә мә дәрүмһо дәр утог во-
кундә оморә. Ә дүл мә мукум, ура! Вәхүшдүм
ә пој. Дирәнүм јә буј кудәкә обурлүјә мәрди.
Данусдум духдири.

Мукум: -Здравствуйте доктор!

Һич руз ә хејрмәрә нә вокордундә нүшд. (Урә
дијә нә мә кәрәк бүрүм нә руз ә хејр мә, урә
кәрәк бу пул вәдәшәнү әз медикейитмә). Пап-
кара вәкүрдә пүрси: -Ишму филонкәсит?

Мукум: -Әри.

Муку: -Ночогишму чүни?

Мукум: -Шикојәтмә әз кәмәри, әз сәри.

Муку: -Әри түрә хуб фәм сохдә, апаратһојму инчо ә Бруклин нисди, ә Квинс һисдиһо офис мәни. Вадарајт ә буру, бурајт ә ки стол духдәрһо, тазадан бијилит опоинтмент сохдә ә у духдирхонәјкәјмә ә Квинс. Мијојт унчо фәм мисохум. Имуһој миданит рафдә.

И кофһорә шинрә хун вошәнд ә сәр мә. (Ә мувәһмә һозор чиро хәрәбә фикирһо омо. Мукум сабур сох! Сабур нум худоји).

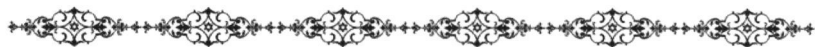
Мукум: -И чү коф бисдо духдир?

Муку: -Чү шинирикә!

Мукум: -Әхи, мә јә мәһ пишо опоинтмент сохдәм вә имбуруз 2 сәһәт 32 минут нүшдә ишмурә кузәт сохдәм. Омо, ишму әчикәј ночогимәрә фәм сохдә, әримә дәрму нүвүсдә дијәш әдәјт ночог сохдә фирсорә мәрә. Әрчү һәчи бијо бу духдир?"

-Әриму һәчи сарфи, куфдирә вадарафдәни. Мәш дилхур, кејфмә пузмиш бирә, һич опоинтмент нә сохдә вәдирәморәнүм әз и азархонә вә фикир сохдәнүм әри мә. Чү данум ки, ә и азадә, худо борухо сохдиһо хори, әзини фирилдогчијә духдирһош дәри!

КУЗКИҢО

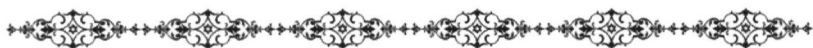
Ә дивор ән јә утог, ән јә хунә дү кузки вәбу. Јә кузки чүклә бу, јәкикә кәлә. Сәһиб хунә һәр сәбәһ вәхүшдә, хунәрә ә сәлигә дәшәндәнки, һәрдү кузкирәш дәсмол зәрә тәмиз сохдәнбу. Јә руз чүклә кузкилә, әз кәлә кузки пүрсирәни: "Әрчү һәрруз, сәһиб хунә, зәһмәт кәширә руј имурә тимор сохдә?" Кәлә кузки чувоб дорә куфдирәни: Әрчүки иму һәрчүрә дуз бурбундәним."

ЛӘМПӘ НӘ ШИШӘЈ ЛӘМПӘ

Јә шәв ләмпә ә гәһрәвоз әлов хүшдәрә зијод сохд вә мә тәкәј һәзијәттүрә кәширәнинүм куфдирә, ә сәрү вәриһо шишәрә хүрд сохдә. Гәнәдү хүрд буһо јә гушә хуно виз зәрәниһо шишә, әзи нәлојигә кор ләмпә инчимиш бирә куфдирәни: "Тү чү сохди? Тү насда ки, мә нә бисдорумкә түрә јәкиш ә јор нидәшәнү. Пәрвәноһо ә пәсә-пишојтү кәшдә түрә вәкир нисохут, ә гәд ән һиз домундә митаси!"

И дузә кофһорә шинрә, ләмпә әз шишә бәхшләмиши хосдә вә әри сохдә гәләтә кор хүшдә лап амбар пәшму бирә.

ДУРАЗА ИХТИЛОТ

-Варасдит?

-Нәһ, нәһ. Һәлә чичоји бәкә!

-Һәкәнә мунди бәкә?

-Әри, әри. Әдәм тәвәгә сохдә тә әхир куш дорит вә тәхсиркор киникә дузирә кујит.

-Тү әз товнәј ки коф сохдә һәчи?

-Әз гуншимә дијә. Кујкә тү урә нәс шинохдә!

-Оһо. Мә һәлә түрә том ә сәр нә офдорәм ки.

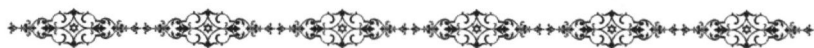
-Хоһиш сохдәнүм тә әхир куш дорит. Дусдмә һә әдәј коф сохдә, мә јәзугиш војисд нә војисд әдәм куш дошдә урә. Куш дошдә-дошдә әдәј хов бәрдә мәрә. Һово кәрм, шүгәм киснә. Һашдан ә сәр поји әдәм хисирә. Сәсүрә әдәм шинрә, омо јә кофүш ә мувәһмә нәс дарафдә. Јә хејли бәгдә у ә јә һүндүрә тоновоз пүрсирәни:
-Һәри имуһој дузирә куј виним кини тәхсиркор?
Мә и кофһорә шинрә, Һашдан әз хов хәбәр бирәрә хуно, хуб нәфәс кәширә куфдирәнүм:
-Тәхсиркор түни.

Дусдмә ә јә инчимиш бирә сәсәвоз пүрсирәни:

-Әр чү?

-Әри әну ки, јәкүмүн тү мәрди, тү ә һәрәј чәнк зәнһо дарафдә хүшдәрә нуһог шовундәј, дүјүмүниш ки, и сохдә дураза ихтилот тү лә-пәсүзи. У јә кәм ә рујмә, јә тәһәр дәниширә бәгдә, һич јә коф нә куфдирә, әзмә чиро бирә рафдәни. Әз дәнишко данусдумки әз мә инчи-миш бисдо. Бил инчимиш бу. Мә ки дузирә

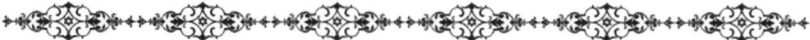

куфдурум. Дуз јә сәһәт вәхт мә рафд. Сәр мә сәхт дорд до. Хубчи ки, у ә мә, ә ки аптек-расд оморәбу. Ә аптек дарафдә дәрмуј сәрәдорд вәкүрдәнүм. Мә и рузә, ә сәр дорди нә киснә шүгәмовоз әз сәр сохдәнүм. Урәш данусдәнүм ки, дусдмә һәлә јә чәнд руз, әз дураза вә лә-пәсүзә ихтилот хүшдә дәс ни вәкүрү. Насданүм әзмә бәгәј сәр чәндикәрәш дорд мүдүкә...

ФОЛКЛОР ЧУВУРОЈ ДОГИ

ФОЛКЛОР ЧУВУРОЈ ДОГИ

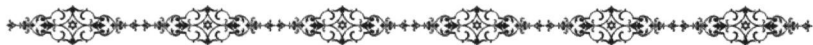
ИХТИЛОТҲОЈ ЛƏЛƏЈ РАБО

Мəрə војисдə ə ишму шинохунум, јəки əз у Һүрмəтлүјə кəлə мəрдҲој əн у бала мəскəнлəј-му, əн Краснəјə Слободə буҲо Рабо бен Əсəфə. (Урə Рабој Гизтомомиш куфдирəнбүрүт. УҲо сə бирор бүрүт. Рабо, Писах, Миши. Һəмəшү зарифəтчи бу. Гизтомом кəлəдəдəј əнуҲо бу. Хотур нəвəҲорə амбар хосдəнбу вə əз хүшдə чиро нəс сохдəнбу куфдирə ə сəрүшү вомундəбу нəвəҲој Гизтомом). Ə Азəрбəјчон Һүкмəт совəти Һəмəл оморə бəгдə, алвер сохдə гəдəгəн бу.

БəҫзиҲо ə пəсə пишо Һисдо кəндҲо оршун мол, гујиг, дəрзə, русму бəрдə фурухдəнбүрүт ки, əри кифлəтҲој хүшдəрə дошдə нун пули сохут. Ə уҲош саташ бирəнбүрүт вə əз товнəшү нүвүсдəнбүрүт ə козитҲо. Əз товнəј нəвəҲој Гизтомомиш нүвүсдəбүрүт ə гозит əн "Гызыл Губа". УмуҲој козит "Гызыл Губа" ə дү зуҲун вəдирəморəнбу. Јə руј ə зуҲун иму, јəрујикə ə зуҲун Азəрбəјчони. Сəрномəрəш Һəчи норəбүрүт:

"НəвəлəҲој Гизтомом, сохди корҲорə томом".

Куфдурум ки Һəммəшү зарифəтчи бу. Омо лəлəј Рабо əз Һəммə мəзəлү коф мисохд дəнүсдəҲој хүшдəрə. Ə сохдə ихтилотҲој əну нəн лəлəј Писах (Писах Əсəф--Писах Гизтомом) мəҫəно добу.

Ләләј Рабо коф сохдәнки ләтифәһој хүшдәрә һәммә хәндүсдәнбу, омо әз лову һич хәндә нәс рафдәнбу. Әри әну һәгигәт оморәнбуһо ләтифәһо, әри шинрәкор фантазија һисоб бу.

Ләләј Писахиш ширин коф сохдәнбу.

Мә Миши Әсәфә нә дирәм. У ә 1940-мүн сал дүнјоһ хүшдәрә тәрк сохдә. Уһорә сә ләлә бири. Мә ә нәзәр вәкүрдүм ки, әз кукһој хәлг иму јодикор мундиһо ширинә ихтилотһој әну худо борухо сохдиһо мәрдһорә, ә руј вәдирә-вундә расунум ә хәлг мә. Мә и ихтилотһорә әз ләләј Писахиш шинрәм. Ләләј рабо кәләји бирор бу. У һәчи нәгүл мисохд:

"Монуһој кинҗидим кәрдо ә мүрдәһошмүрә-воз имурә сә ләлә бу. Ләләј Нәтәнил, Зарбоил, Мухоил. Уһо ә бәбәјмүрәвоз чор бирор бүрүт. И чор бирорә ә зәфруј Гүбә чәнд сут хубә хори бу. Зәһмәт кәширә хорирә хуб гуллуғ сохдәнбүрүт вә хубә бәһәриш вәкүрдәнбүрүт. Кошдәнбүрүт хијор, помодур, һәр-һәвүч, говун, гәрпүз, күдү. Мә, әри сохдә ихтилотһојмә дијәш мәзәлү вәдироморә, јә кәм кофһорәш ә сәрү вәнорә нәгүл мисохдум. Әрчү ки, әз һәјили фантазијәмә амбар бу".

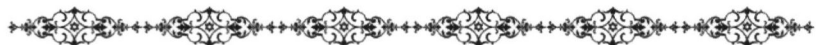

ЈӘКҮМҮН ИХТИЛОТ

КУДУ МӘСӘЛӘСИ

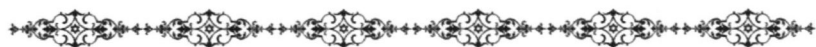
Бәбәјму нә ләләһојмә зәһмәт кәширә, хуб вараундәбүрүт бустона. Ә у сали, ә сәлигә-рәвоз кошдә оморихо локхо дәниширәнки, хош оморәнбу одомирә. У сал хубә тәрәвәз һәмәл оморәбу, ә бустон ләләһојмә. Сип-савзә дуразә хијорхо, чү помодурхо гип-гирмизи. Јә рачә бу-јиш оморәнбу ки, одомирә хош мијомо әминчи бустон појисдә нәфәс кәширә. Чү говунхо, шомомохо, һип-һәсәлә ширинә зәрдә говунхо! Чү јарашуглүјә гәрпүзхо, ә сијә-сипрә зулогһорә-воз! Имбуррури гәдү гип-гирмизи, мухурди шип-ширин, ә зир дәндү чиг-чиг сохдә әз ләһәј одоми шәрбәтү тији бирәнки һәјф оморәнбу одомирә. Ә јә тарафикәј бустон мидәнишири мивинири һүндүрә доһориһорә. Нәзник рафдән-ки мивинири и доһориһо ә бустон вәрәмориһо күдүһоји. Әришму һәчојиби нәјовку. У сал ә бустон әнуһо вәрәморәбуһо тәрәвәзә ә кофә-воз вараундә чәтини. Мә һәлә әз товнәј һәр-һәвүч нә куфдирәм. Кишнишхо, шивитхо, чур-кумһорә, ковуһорә дирәкор мәһтәл мумунд вә һич ә хов одомиш нијомо ки, әзини һәр-һәвүч имбу куфдирә. Чү кишнишхо! Ә һүндүри јә одоми бинәлүјә кишнишхо. Ә һәр вәлкү, јә күләј јәрпәги имбисдо пучундә.

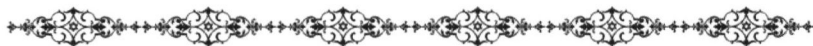
Чү шивитһо! Шохлү будоглүјә савзә шивитһо, јә бинәјү вәсс мисохд әри чәнд сини хојәкинәј шивит дәри сохдә. (Ә јә һәјил тәфлим вәнорән-ки һәзүр мисохдут хојәкинәј шивит дәри, әри чәнд одоми, ә хубә фадиһој тутијирәвоз рүгә-нирәвоз). Чү сәр дүшмәһошмурә дорд дүм. Чуркумһо түнд бирәнбукәш хош оморәнбу одомирә. Војисдәни бовор сохит, војисдәни нәһ, ә јә бинәј чуркумовоз тә сироји нун мухурди һәлә јә кәм зијодиш мумунд. Чү кәлә ләзәт-лүјә ковуһо вәрәморәбу! Јә бинәј кокурә 9-10 одоми хурдә варасдә нәсданбу. Ә и бустон дәниширә хош оморәнбу одомирә. Бирорһо һәрәбәј үкүзирә һәзүр сохдәбүрүт әри јә күдү, нә чәндикә хијор вәнорә бәрдә, ә мәскән чуһурһо ә Гүбә вә унчо һәрки бәхшәј хүшдә-рә вәкүрдә, бәрдә ә хуноһој хүшдә. Күдү ин-гәдә курун бу ки, чор одоми урә нә данусдут вәнорә ә һәрәбә. Ә гуншишү кор сохдәнбуһо сә одомијкәрәш хоһиш сохдә овурдәнүт әри кумәки сохдә. Худә мәјоро, дурку нәбу, имбу куфдирә ки, куруни әну имбисдо јә 800 кило. И сәһәт тә 600 килоји күдүһо бирәни. Умуһој һовој һилом тәмиз бу куфдирә вәрәморәнбу әзини күдүһо. Әкәр ә мә бовор нәс сохдәнит-кә, әз биолокһо миданит пүрсирә. Ә һәчирәвоз 7 одоми, тәхтәһорә әз әхири тараф һәрәбә ду-раз сохдә тә хори күдүрә гулу-гулу дорә-дорә вәнорәнүт ә һәрәбә. Ә пәсә-пишој күдү дураз

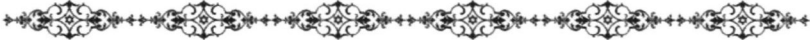
сохдә дэчирәнүт пәрдү-пәрдү хижорһорә ки, күдү әз чикәј хүшдә чүмүсдә һәрәбәрә ләј-луј дорә нә чаруну. Ә һәчирәвоз бирорһо худорә ә јор овурдә, һәрәбәрә һәј сохдә, вәдирәморәнүт әз бустон ә рәһ. Уһо, ә рәһ үшү дәһо, тә ә јә кәлә әрх, оморә расирә, рәһәт оморәнүт. Ә әрх расирә, дирәнүт ә сәр әрх вәһо, дү пәрдү хүрд бири вә јә тараф әрх вачарусди. Һәрәбәрә кирәвундә чәтин имбу. Нүшдәнүт. Ә чү сохим, нәсохим домундәнүт. Әз нүшдәш чи ни вәдиров. Ә јә фикир оморә кәрәки ки, һәрәбәрә данут кирәвундә әз сәр әрх. Һә јәбо әз ләләһојму јәки ә пој вәхүшдә куфдирәни: "Әј бирорһо ә фикир-хәјол әрчү домундәјт? Вәхизит сә-чор хижорә дураз сохим ә сәр әрх кирәвуним ә рәһәтирәвоз һәрәбәрә". Һәммәшү ә пој вәхүшдәнүт вә тәһәриф дорә урә куфдирәнүт: "Муладис түрә бирор! Һич ә фикир јәкимүш нәбу. Ә сәр әрх дураз сохдә сә-чор хижорә ә рәһәтирәвоз шори-шори кирәвундәнүт һәрәбәј үкүзирә. Оморәнүт расирәнүт ә мәмүзүл хүшдә. Кифләтһој һәммә бирорһо ә јә мәһәлә зиһисдәнбүрүт. Һәрәбәрә појундәнүт. Инчикә обилејсон одоми кура бирәники дијә чү кујум. Һәммә ә томошәј күдү нән пәрдү-пәрдү хижорһо оморәнүт. Һәвәл дү одомини, һәрки әз јә тараф хижор күрдә, ә сәлигәрәвоз норәнүт ә хори ә чор бәхш. Бәгдә, ә кумәки чәнд ә томошә оморә човонһорәвоз, күдүрә фушәндә

норәнүт ә хори. Имуһој күдүш бијо ә чор чикә бәхш бу, ә һәрәј бирорһо. Әз бирорһо јәки дарафдәни ә хунә вә ә дәс јү тәвәр дәри вә-дирәморәни ки, күдүрә буру ә чор чикә. Һәм-мә разијәти хүшдәрә бурбундә. Гуншиһо ә пичи-пичи дәри. Јәки әдәј куфдирә: "Ада-виниш и чү кәлә күдүни. Иһо чүтами хијорһоји, һәрки јә пәрдүни." Јәкикә әдәј куфдирә: "Ада виниш худо чү бирәји дорикә иһорә. Әри һәрчү бәхт бијо бу одомирә". У тәвәрә тик күрдә зәрәмунд ә күдү, тәвәр әз дәсү чәмүсдә дарафдәни ә гәд күдү.. Ә пәсә-пишо нәдәниширә јүш дәшәндәни хүшдәрә ә пәсәј тәвәр. Дү чүм ишму ники ви-но. У чү дикә хуби ә гәд күдү! Дирәни вара-јисдә зәнһо-һәрүсһо, рачә кукһо-духдәрһо әдәт зәрә вәчәсдә. Ә пишој монголһо појисдә чәнд одоми әдәт кобоб кәширә. Буј кобоб лов бири ә чор тараф. Ә јә тараф дәвәһо, һәсбһо ә гәд савзакәји рәһәт әдәт кәшдә. Дирә иһорә мәһ-тәл бирә вә һашданки у ә јә дүнјокә омори. Хүшдәрә вир нәс сохдә.Һә кәшдәни нәс офдә тәвәрә. Јә мәрд урә дирә пүрсирәни: "Һәјб нәбу пүрсирә, ишму чү вир сохдәјт нәс офдә-нит, ә мәрд"? У чувоб дорә: "Мә тәвәр мәрә вир сохдәм, нә винирәјт ? " Ә хунәјтү түрә һәрүс дирово, әј бирор, инчо дәвәһо вир бири вадарафди, нәинки јә бала тәвәрләј түни...

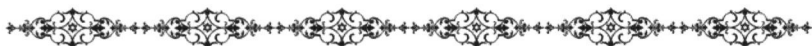

ДҮҮҮМҮН ИХТИЛОТ

СИНИ КЭРМЭ ОШ

Кифлэт иму лап кэлэ бу. Һәмәјму бирорһо, ләләһо кукләләһо, духдәрләләһо ә јә мәһәлә зиһисдәнбирим. Монуһој кинһидим кәрдо ә мүрдәһошмурәвоз јә руз дәдәјму кәрмә ош сохдә вә һәмәјмурә һорәј зәрә нүшундәни ә сүфрә. Сүфрәрә вараундәни ә чүрбәчирә хурдәнијә чиһорәвоз. Норәни чорәк әрәгирәш. Омо минчи сүфрә буш бирә. Јә-дү румкә әрәги хурдә бәгдә дирәним чор зән хунә, һәркишү әз јә јонү күрдә дирәвундут јә кәлә сини кәрмә ошә. Норут ә минчи сүфрә. Һашдан ә пишојму јә дог һәмәл омо. Һә куфдурумкәш ишму бовор нисохит. Имуһој војисд бовор сохит, војисд нәһ.. Мә дирәјмәрә әдәм куфдирә. Чү сәр дүшмәһошмурә дорд дүм, ә и тараф нүшдәкор, ә рачәјү нүшдокорә нәс дирәнбу. Чорәк әрәгиш варасд ә сәр сүфрә вәбуһо чиһош һәммә хурдә омо. Ошәш ә ләзәтәвоз тә пусд сирәји бирә хурдә варасдә бәгдәш, руј дүјәкирә нә виниримкәш, әнчәг сәрләһој дүјәкирә данусдим дирә.

СЭЈҮМҮН ИХТИЛОТ

Ә ҺОВОЈИ СӘК ӘДӘБУ РАВУСДӘ

Әз ләләһојму јәки кофә нәсданбу варавундә. Јә руз у ә нимаз дирәморә куфдирәни. Әј чәһмәт! Дү чүм ишму ники вино ә һовоји сәк әдәбу равусдә. Һәрки јә курунә коф куфдирә ә у рүхшәнд сохдәнүт. Ә и вәхт и ләләјкәјму дирәморә куфдирәни:

Чү бири? Әрчү урә гәрибәсани сохдә ә минчи дәшәндәјт?

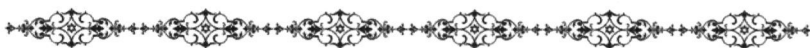
Јәки чувоб дорә куфдирәни:

"У дирәморә ә иму хәбәр дори ки, ә һовоји сәк әдәј равусдә". Лап ә и кәләји дуркунуш бирәни бәкә? Ә хунәшму Һәрүс дирово и фәгир дуз куфдири дијә.

Чүтам? Түш тәхлис сохдә?

Әри бирорһо. Јә јәполог, јә бала сәкләрә, ә гәрмогһој хүшдә дәшәндә вәбәрдәбу ә һовоји. Уш әдәбу равусдә. Һәммә әз јә ләһә куфдирәни: "Әри, һәчу мидану бирә".

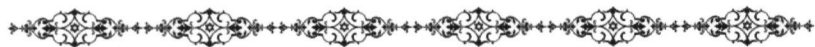
ЧОРҮМҮН ИХТИЛОТ

ИНДУШКА МЭСЭЛЭСИ

Ә Азәрбојчон Ҳүкмәт Совети оморә бәгдә, ә амбарһо кәлә заралиһо вохурд. Коомунистһо бирнәбир һоширһорә, јә кәм одомиһорә буһо хориһорә, ә зәһмәтәвоз һәмәл овурдәбүрүтһо богһо-богчәһој чәндиһорәш әз дәс үшү вәкүрдүт. Ә зәфруј Гүбә буһо хориһој кәләтәһојмуш вадарафд әз дәс үшү. Омо, ә пәсә-пишо зиһисдәнбүрүтһо одомиһорәвоз сохдәнбүрүтһо дусдирә јәкиш нә данусд вәкүрдә әз дәс әнуһо. И дусди әз нәсил, ә нәсил кирошдә дијәш мүһкәм бисдо. Уһо дүнјоһ хүшдәрә тәрк сохдә бәгдә, иму һәјилһо сәр күрдим бәрдә и дусдирә. Имбу куфдирәки, мә әз һәммә амбар рафдәнбүрүм ә кәндһој зәфруј Гүбә. У кәндһо әри мә мәскән мәрә хуно хуш оморәнбу. Әрчү ки, һәммә кәләтәһојмәрә шинохдәнбүрүт вә ә мә, әз дәс үшү вәрәморә һүрмәтә сохдәнбүрүт. Мәш ә һүрмәтәвоз, әз дәс мә вәрәморә гуллуғһошүрә мәрәвундум.

Јә руз рәһ мә офдо ә јә кәнд. Рафдүм ә хунәј ән јә гиног иму, ән дусд иму. Васал бу. Дәр мәһәләрә вокундә дарафдүм. Мәрә дирәмунд һәммә ә пој вәхүшдә, хош омори сохдут вә стул овурдут әри нүшдәјмә. Һич пәнч минут нәкирошдә чој омо. Чој хурдә-хурдә әз дү јәки Һол-әһвол пүрсирәним. Гиног мә куфдирә-

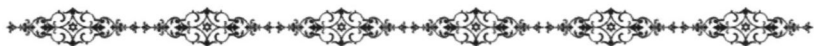

ни: "Баба дајы, (уһо мәрә Рабо нәһ, Баба дајы һорәј мизәрүт) зән әдәј индушкә вошундә. Пој тү јүнкүл кәрдо. Иһо һәмәл омокә, ән хубу ән тү имбу". Мә сог боши куфдирә, лово хосдәнүм ки, ә сәр әни хојәһо нүшдәниһо индушкәрә сабур ә гүрт нүшдә бирәји, хојәһо согләмә вәчәһо вәдирәвуно вә вәчәһош кәлә бирә, һәр индушкә, ә кәләји јә кусбәнд кәрдо.

Чор-пәнч мәһ бәгдә, рәһ мә һәкәнә ә у хунә офдорә, нүшдә јә кәм ихтилот сохдә бәгдә, сәһиб хунә куфдирәни: "Баба дајы дирәни и индушкәһорә? Ә јортүними әзи чәнд мәһ пишо, зән вошундәбуһо хојәһој индушкәрә. Уһо хубә вәчәһо до вә һәчи дүрүчд бисдорут. Пој-тү јүнкүл бисдо вә куфдирә хубә ловоһој тү ә чикә омо. Имуһој нишон ди, комини индушкә војисдәникә түрә, һәјилһо күрү әри тү, тә иму јә тикә нун хурдә. Мә сог боши куфдирә нишон дорәнүм ки, јә чәлдүрә күрүт. Бовор ни-сохит һәр индушкә ә кәләји јә кусбәнд бу. Мә әз у кәндһо ә садавоз индушкә бәрдәбүрүм, омо ә и кәләјиһо нә дирәбүрүм. Сәһиб хунә чү куфдирәбу појмә јүнкүл бири. Ә һәчирәвоз чи хурдә бәгдә, вәдирәморәним ә мә һәлә әри чој хурдә.

Јә-дү сәһәт нүшдә ихтилот сохдә бәгдә, ә пој вәхүшдә согбоши сохдәнүм ки, бијом ә автобус расүм әри ә Гүбә оморә. Сәһиб хунә

кәләји кук хүшдәрә һорәј зәрә куфдирәни:" Әри Баба дајы чәтин имбу тә автобус бәрдә и индушкәрә. Дәни ә чәјтән, вәни ә кул тү, бәр ә автобуз вәни".

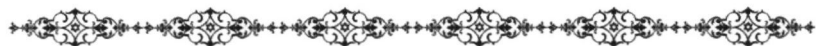
Шофир дирә чүмһојү ә тәпәјү варафдә вә куфдирәни: "Баба дајы бәхшләмиш сох, мә ни данум әзини дүрүчдә индушкәрә ә һәрәј хәлг ә мошин вәнорә".

Мәрә ә шофирәвоз зарифат мә бу. Мукум: "Бала әз сәр тү кәләтә коф нә сох, синәјтү нәрм бирә-бирә мәни. Ки и пәнч монәтә дәни ә чиб тү. Ә пишој пул, хәлг кини ада"! (Мә урә әз рәһ пули бәгәј, сә монәт зијоди дорә-нүм.)

Һә зијодијә пулә дирәмунд муку:" Лап хуб. Баба дајы, ишму данусдәнит ки, мә ә хотур ишму, догә ә сәр дог мәнүм". Ә һәчирәвоз у дү човонә һәјиләш ә кумәки һорәј зәрә чәјтә-нә ә индушкәрәвоз вәнорәнүт ә пәсәј автобус.

Оморәним расирәним ә мәскән мә, ә Краснаја Слобода. Автобузә појундәнүм ә пишој школә. Шофир куфдирәни: "Баба дајы сә монәтикәш ди, дуз ә пишој хунә бәрүм түрә". Әкәрдә нәс вәкүрдә куфдирәнүм:" Сог боши. Кумәки сохит фушәнит урә бинит ә хори. Мәрәш планһојмә-ни". Ә дү јәки кумәк бирә чәнд одоми ин-душкәрә норәнүт ә хори. Автобус рафдәни. Имуһој индушкәрә тәһно ә чәјтәновоз әгәл вәкүрдә бәрдә әри мә чәтини. Ә фикирмә

омо ки, сэр индушкэрэ бэсдүм э расэровоз
бэрүм. Һэ һэчуш сохдүм. Эз сумкәймэ расэрэ
вэдәшәндә бэсдүм э сэр индушкә. Расэрэ
э дэс күрдә јовош-јовош э Һэсонтирэвоз
вэрәморум кучэрә. Һејвон шори сохдә-сохдә
әдәбу оморә. Эз шори әдәбу пар зэрә ки, әз
гәд чәјтән э азади вәдиромори. Һич э вәчүш
нәс оморәнбу ки, сэрү бэсдәји куфдирә э ра-
сэровоз. Әхи у э үшүги вәдироморәбу. Эз ку-
чә кирошдәкорһо мәһтәл бирәбүрүт. Јәкүмүн
әри әну ки, э и кәләји индушкэрә јәкүмүнбо
әдәбүрүт дирә, дүјүмүниш сэр индушкэрә э
расә бэсдә нәвинирәбүрүт.

Јә човонә Һәјил нәзник оморә пүрси:

"Ә ләләј Рабо и индушкэрә фурухдәними?"

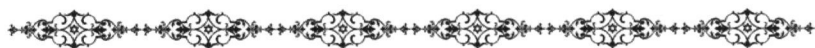
Мукум: "Балајмә әчәји индушкә?"

Муку: "Ишму бәрдәнитһо индушкә нисди
бәкә, Ләләј Рабо?"

Мукум: "Ә балајмә хуб дәниш и гусбәнди,
гусбәнд! Чогијүрә гәдәр нисди. Јәбо миданикә
э дэс вәки виниш курунијүрә. Омо, әдәм хә-
бәрдор сохдә түрә, кәмәр тү нәдәнүшү һо!"

Тик күрдә, норәни э хори вә куфдирәни: "Ә
ләләј Рабо и нә индушкәји нә кусбәнд, и дә-
вәји, дәвә"! Чувоб әну мәрә хош омо. Шор
бисдорум ки, әз мәш амбарта данусдәкорһо мә-
диров әз Һәрәј хәлг иму. Мукум: "Сог боши!
Имуһој данусдими, чүһојикә э дүнјо бала!
Согләмә хојәһо, һәмишә согләмә вәчәһо дорә"!

Ә һәрәј Хәлг Добуһо Кәлмәһо

Ош шири сохдәм шивит докундәм,
Бугләмә сохдәм, мә кушд докундәм,
Јә мочлә хосдәм ә хун домундәм.

Һовојмәди ә кәшдә, Хәмиләјү ә тәшт дә.

Үһү-үһү Овгоил, сипрә синәј Зарбоил.
Овгоилә хов бәрди. Чамтасләрә ов бәрди.

Нум тү чүни? Күлпәри.
Чү хурдәбири? Нун пәни.

Һово лоли, дәдәј миро Һәјвотә.

Хунијә и дәрмуј чүм Пинһоси ки!

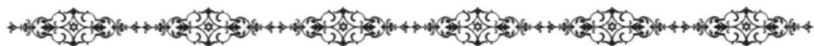
Офтојилоһој хирмови
Јевдо бәбәј Бинјами.
Шәш шојирә хүрдә сох,
Кејф Рәһилә хүрд нә сох.

Онор, Онор ә Дәрбәнд,
Кишди кәмәр ә сәр бәнд.
Гурбу кәрдом бирормәрә,
Сә сәнчәги зәнбирормәрә.

Кәчи, кәчи мәһ, нә зән,
Балаһојтүрә дәһно зән.

Әчә бири, ә Кәнчә
Чү овурдәбири, тапинчә.

Рафдүм ә вишә,
Чүрүм бәнәвшә.
Донорум ә шишә,
Вәнорум ә киршә.
Бәрдүм әри ән парчо,
Парчо мәрә хуруз до.
Хуруз винимәрә хуни сохд,
Хунә дорум ә зими,
Зими мәрә кәндүм до.
Кәндүмә дорум ә јәсијов,
Јәсијов мәрә орд до
Ордә дорум ә тәштә,
Тәштә мәрә хәми до.
Хәмирә дорум ә тәнү,
Тәнү мәрә гогол до.
Гоголә дорум ә раби,
Раби мәрә Тиро до.
Тирорә дорум ә Худо,
Худо имурә,
Јә дураза һүмүр до.

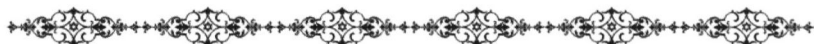
Куклә бошу, муни Мому,
Духтәрлә бошу, мири Мому.

Чү гәһри гәзәб, хүшкә зулуми бәкә?

(Јәһәним јә одоми әри корү әчикә оморә тә-
һәди сохдкә куфдирәнүт: "Тәһәди әрчү сохдә,
чү гәһри гәзәб, хүшкә зулуми бәкә?)

Әчә рафдә? Ә чәһәндәм.

Чү бисдо бәкә, лап суручә Миши бисдори ки.
(јәһәним һә рафдә оморә сохуһо,омо јә гуллуғә
ә вәхтү том ә чикә нәовурдәкор)

У лап зовол һочиһоји (јәһәним ә дүл шәк
дәшәндокори).

Шәндә шәләји (јәһәним сәлиғә нәбуһо, бивәч
буһо одоми).

И чүни? Лүмәләј Бичәји бәкә?
(Мәсәлән: Күләј јәрпәгирә чүклә күрдәнки).

И лап кәјдарини ки (кајдари-лол-кар, кор нәдан,
коф ә сәр нә офдорокор, нүзүл, тәнбәл).

У лап сәнгәсор бирәнини, (и коф "сәнгәсор"
әз нәсил ә нәсил кирошдиһо кофи ки, урә әри
бәһзи хәрәбә одомиһо куфдирәнүт. Омо, әз
тоорих ән гәдимә чуһурһо данусданам ки, јә
зән ә шәфтә рәһ мурафджәһ урә мијовурдүт
минорут ә минчи одомиһо вә ә пәсә-пишојү
појисдәкорһо урә әз чор тараф сәнгәсор сохдә
мүкүшдүт).

И ки дәдәлини. (дәдәли-дәјчи, коф кәрдундо-
кор, ә сәр коф јә кофикәш вәнорә хәбәрбәри
сохдокор).

Јетим бочә никүрүсү. (Коф бочә чәнд мәһәно
дорә, бочә-нуһог, бәһзибо јә одоми әз виһдәј
јә чәтинә кор вәдирәморәнки куфдирәнүт бочә
нисди һо. Јәкикә јәки лап јә чәтинә корә хуб
әсәрбәһәм овурдәнки куфдирәнүт бочә-бочә
һәмәл нә омори һо).

Лүнкү ә һәсб нә вараво. (јәһәним мүһүс му-
нош, ә шүвәр нәравош, һәсрәт мунош)

КОФҲОҲ БӘБӘҲО

Күл бурини, хүр хунә.

Чү куфдири куфдирәј, чү мукуји нәсданүм.

Оморәјкә руш вәјили, тәрсирәнүм бигәш вир
сохдә нәрај.

Ә у дорһо, дијә хәрәкушд нә вомунди.

Сәртү ә кулә дә, дүмтүрә дирәкор нисди бәкә?

Кәчәл доһорә сәхт күрүһорә хуно,

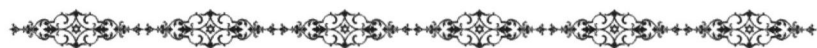
Дүмү кәһрәбош бисдокә мар һә мари.

Хәрәб рафдә, хуб нијов.

Чәнк гоһуми-гәрдәши әз довһој кикмәкукһош
зобуни. (Әз Теһилим Довидә Милих).

Әз пишнәви бәгдә руз дирәкор, бузу ә һовоји
мәбу.

Ҳошир, Ҳониш бисдокә, әзу кәнә 40 сал буј
Ҳошири мијов.

Ҳони Ҳошир бисдокә әзу кәнә 40 сал буј
Ҳонији мијов.

Кәчи ә вирихдәрәвоз чоғ нәс бирә.

Әз чүмһо тији бирәниһо Һәрчо сәбәбсүз нида-
ну бирә.

Әз ә дүлү хоини дәриһо дусд--дүшмә хуби.

Әкәр јә одоми дусд хүшдәрә пиш сохдикә, тү
урә ә нәзникиш нәјил.

Руј биҲорә одоми гирмизи ни имбу.

Јә одоми иҲтиборлү бисдокә, у һәмишә әз
дәрд гәм дур имбу.

Түлкиһо зијод бирә-бирә, шуморуш асланһо
кәм имбу.

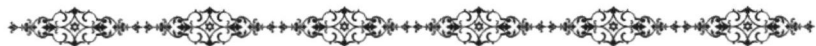
Шоир у одомини ки, әз дор әну бәһәр чирә
бијов.

Ә гоб миси сүркә докундикә, пәхүрү мәдиоров.

Ләпә ә гәд гобуг гәрәбәч һә домундкә, импачү.

Хүшдәрә әз һәммә әгүлмәнд Һисоб нәсохуһо
одоми, ән әгүлмәндә одомини.

Дүҗәкирә әз кон дүл хосдәҗи әчәҗикә, Худош
ә унчоҗи.

Иму биҗо миннәтдор бошим ә у одомиһо,
комиһо ки, сохдә гәләтиһоҗмурә ә руҗ иму
куфдирә.

Һәр амбардана, әгүлмәнд нәс куфдирәнүт,
әгүлмәнд хүшдәрә шинохуһо одомини.

Мәнәмә әз мәнәмһо хош нәс оморә.

Хәрәби нә сох ки, һәмишә ә гәд тәрс-ләрз
нәдобоши.

Ә зәһмәттүрәвоз вәкириһо хубә нум, һәмишә
мизиҗү.

Икид бирә шәрт нисди, шәрт инсон бирәҗи.

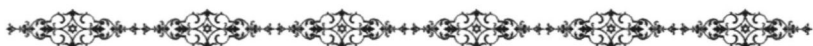
Һәбибубу, һәбибубу
И кукләҗму Тәлмүд Раби бу

Һәбибубу, һәбибубу
Духдәрләҗму Һәрүс Раби бу

Әри Шоир Нүвүсдә Омориһо
Широһо

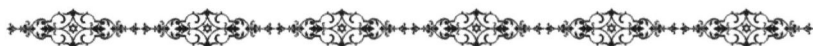
Әри Шоир Нүвүсдә Омориһо Широһо

ӘРИ ШОИР РАШБИЛ БЕН ШӘМӘЈ

Мәһлүми вичикәш Рашбил кук Шәмәј,
Вәкирә шоириш бири әз дәдәј.
Әз Гүбә пар зәрәш ә Америка рафд,
Овозәј широһош ә кушһо дарафд.
Әз гәрбол палунди софә бофһорәш,
Мүһрәлү күнчунди сүрхә кофһорәш.
Рәһмијүш вәчлүни әз мичәј ән дүл,
Гәләмүш кучлүни әз јәкәј әгүл.
Ә күкһој шәрлүһош зу зәри нәчәг,
Ә таза рәһһојүш тов дори вәшәрг.
Мәлһәми әз синә парундәһојүш,
Шориһо бәхшири чарундәһојүш,
Ошуглү чумунди тәлһој ән сазаш,
Софәлү вокунди дәрһој нимазаш.
Хәһәрлү-бирорлү хосдә чәһмәтәш,
Обурлу-һәјолу восдо һүрмәтәш.
Худоји нәхшлүни зиһисдоһојүш,
Дүнјорә бәхшлүни нүвүсдәһојүш.
Чүрһәтүш, бочијүш ходлүни әз һәгг,
Шүһрәтүш, точијүш одлүни әнчәг!

Әлдар Гуршумов рәһбәр
нүвүсдәкорһој чуһурһој
доги Исроил, һәрмәһ чәһм
нүвүсдәкорһој Азәрбајчан

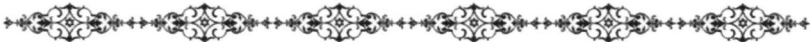
ХУНДӘ ВОЈИСДӘ

Әри Рашбил бен Шәмәј

Тү ә хори Америка ә Бруклин зиһисдә,
Чәнд салһоји ә дәс гәләм шејр, мәһәни нүвүсдә
Әз һәјили севмиш сохдәј Шоһ догирә, Гудјала
Данусдәнүм шоһир дүлтү әри унчо кирисдә,
Нивадаров әз хәјолтү у сәринә билогһо,
Чикәј појтү ә бог богчә, ә вишә дә, ә дүз дә,
Сүрхә кофһој Низамирә ә чуһури чарундәј,
Кәлә зәһмәт кәширәј тү, Рашбил бирор, ки наса.
Кош "Хәмсәрәш" мичарунди ә зуһун ән дәдәји,
Симах Шејда ә ешгәвоз урәш хундә војисдә.

Симах Шејда
Һәрмәһ Чәһм Нүвүсдәкорһој
Исроил нә ән Аһәрбајчан

ШОИР

Әри һүрмәтлүжә вә вәдилүжә
шоир хәлг иму Рашбил бен Шәмәј

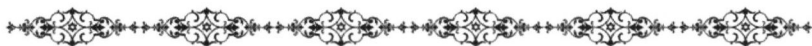
Ә у рачә Гүбә Һәсүл оморит,
Ә бәхт ишму добу кук хәлг бирәји.
Шоһә әсәрһорә ә дәс хәлг дорит,
Војкәј дүли хәлгә говлә дирәји.

Мәһносүз нә кирошд салһој човони,
Сүрхә гәләм һәр вәхт ә дәс дәбисдо.
Одлүнит, шонлүнит ә вәхд оили,
Ә гәд хәлг ишмурә һүрмәт һә бисдо.

"Вагифә" чарундә ә рача зуһун,
Ә сәһнә вәнорит, ә томошәј хәлг.
Ә рүһ вороморә, шор бирә һәр чун,
Ишмурәш шор сохдә, шори дирәј хәлг.

"Овурд таза бәһәрһо"рә нүвүсдә,
Дүнјо тониш бисдо әз јә хол торих.
Ә шори, бәди хәлг шәрик зиһисдә,
Әри мисво сохдә дәрит ә вирих.

"Духдәр Бетулла"ји ә хәлг расирә,
Ә һәрәј хәлг бисдо лап сәрзуһуни.
Һашдан хәбәр бисдо хәлг әз хисирә,
Вини духдәрһојүш сәхт һүнәрлүни,

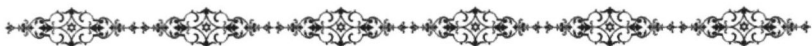

Хәјјам, Сәмәд Вургун, кәлә Низами,
Ә дүлһо дарафдүт ә зуһун дәдәј.
Марк Твен, Чек Лондон, Бәхтијар кими,
Устодһо коф сохдут ә зуһун дәдәј.

Гәдүр зара әнчәг заркәр данусдә,
Ишмунит у заркәр, зар бәхширокор.
Мүһбәт хәлг куч дорә әри нүвүсдә,
Худош кумәк бирә ә нүвүсдәкор,

Шабтај Агарунов
Ҳәрмәһ чәһм нүвүсдәкорһој
Исроил нә ән Азәрбајчан

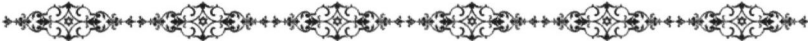

Әри 70 сали Рашбил Мәһлүм

Дәс гәләм сүрхүни, дәс Рашбил мәһлүм,
Тә әхир һүмүрмә һүрмәт мүкүрүм!
Һозори нүһсади шасд һәшдүмүн сал,
Нубој инкилиси кәлә фестивал.
Рашбил мәһлүмә һә у сәһәт дирә,
ВДНХа вокунд дәрә шор бирә.
Ә Москов јәкүмүн чикәрә дорут,
Әри һәммәләјму "пәнчи"һо норут.
Һәлә умуһојһо куфдирит: Хунит!
Вомухдиткә зуһун һич пәс нимунит!
Һәлол тү хурдә шир, әз кон дүл һәр коф,
Имбуруз чүн Рашбил мидајкә бијоф!
Ә Гүбә, ә Боку, ә Москов һәчи-
Хубә ширәһорә ә китоб вәчи.
У, до ә хундәкор ләззәт вәкүрү,
Вомуху әз дүли, ә јориш күрү.
Чун соги, чун соги, кәнә чун соги,
Әри мәһлүмһојмә комики соги!
Әзу салһо ини салһо кирошди,
Һүрмәт мәһлүмһорә Марик һә дошди!

Шоир Марик Гуршумов

НУМ МƏРƏ

Рəһəти нисд мəрə нə шəв, нə јə руз,
Аташ дүл мə əдəј сyxундə мəрə.
Шəһəммəш вəхт мијов мүмүрү кофсүз,
Бəдəн һəзүр муrow, кейф дү күрмһорə.
Ини, һəрчү һисди ə хори мундə,
Л"əлиш, човоһириш əз тү вомундə.
Бүзүркə инсонə, гəдүр наданһо,
Елəһо, гонмəзһо, јəккə саданһо,
Насданүт чү сəјəг ə хори зəнүт,
Шəр сохдə, ə сəрү бүхтүһо вəнүт.
Əј худож бəбəһо, əј үшүг һилом,
Мəјил ə сəдигим, раст бијов билһом.
Əрчү нијо кују əз дүјəки чон,
Јарашуг əн дүнјо һисдһо һəр инсон.

Кəшдикə кинүм мə, əз и широжмə,
Мијофи нум мəрə, нум бəбəјмəрə.

СƏРНӨМƏ

Əз Товнəј Китоб Куфтироһо -----	4-26
Широһо, Лирикоһо -----	27-138
Поемəһо -----	139-176
Афоризмһо, Чорризаһо -----	177-191
Мəзəлүјə Широһо -----	192-208
Əз Товнəј Зүһун -----	209-223
Овсунəһо -----	224-260
Фолклор -----	261-279
Əри Шоир Нүвүсдə Омориһо Широһо ---	280-285
НУМ МƏРƏ -----	286

Рашбил бен Шəмəј

"ЗИНДƏКУНИ - НƏГҮЛИ"

"ЖИЗНЬ - СКАЗКА"

Редактор, Корректор

нə Кор Компјутури: Автор

Редактор, Корректор и

Компьютерный Набор: Автор

Дизајн əн Компјутури:

Компьютерный Дизайн: Даниэл Шамаев

Шикилһорə Кəширəкорһо:

Художники:

Исмаил Мамедов; сəјфоһо 152, 166, 170,
стр. 171, 174.

Емил Гулиев; сəјфоһо 154, 156, 157, 159,
стр. 160, 162, 165.

Бруклин, Нју-Йорк 2013

